

*Cartea
Ostacolui*

ION ARAMĂ

PASAGERUL CLANDESTIN

O navă nouă, un erou
tinăr și... aventura. Dar
dincolo de toate acestea,
am scris cartea „Pasa-
gerul clandestin“, cu do-
rința ca cititorul să des-
prindă din ea îndemnul :
„Fii vigilent !“

Don Aram

ION ARAMĂ

PASAGERUL CLANDESTIN

— *povestire* —

EDITURA MILITARA

Coperta și ilustrațiile : M. STIPLOȘEC

Cum se ține un jurnal. Despre mine și despre nava „Cosânzeana“. Nea Relu e curios. Vine comisia cu vestea plecării.

Complicată treabă să ții un jurnal ! În-tîi, trebuie voință : așa cam cîtă ți-ar trebui ca să lași tutunul. Al doilea, e cazul să ai ceva în cap, dacă vrei să scrii lucruri interesante, pe care să le citești cu drag la o adică, peste vreo patruzeci de ani, bînd ceai de sunătoare și ascultînd suflarea crivățului. Altfel, dacă nu știi să alegi ce-i vrednic de pus pe hîrtie te pomenști notînd în fiecare zi : că te-ai sculat cu noaptea-n cap sau ai lenevit în cușetă pîn-a dat nostromul peste tine ; că te-a junghiat genunchiul în semn de ploaie ; că ai pescuit un rechin grozav — și alte fleacuri de-astea care, la urma urmelor,

nu fac nici cît o lulea spartă. Cu alte cuvinte, dacă n-ai a scrie lucruri de seamă, mai bine te lași păgubaș și-ți petreci cartul liber într-un chip mai folositor: jucînd șah cu secundul sau ascultînd poveștile bucătarului cu față de pirat ieșit la pensie, care-a citit jumătate din cărțile cîte sînt pe lume.

Asta-i părerea mea, cînd e vorba de un „jurnal intim“. Și se-nțelege că nici nu mi-ar fi trecut prin minte să m-apuc vreo dată de mîzgălit hîrtie, de n-ar fi fost în-tîmplarea aceea...

Mai întîi cîte ceva despre mine. Am împlinit douăzeci de ani săptămîina trecută; port mustață de vreo șase luni și ridic într-o mîină sacul cu ciment. De meseria mea sînt marinar de punte. Cum am ajuns aici? E destul să vă spun că și taicămeu a fost marinar de cursă lungă. A trecut prin multe bătrînul: furtuni, naufragii, escale în porturi depărtate — și poveștile lui mi-au legănat copilăria. În loc de capra cu trei iezi — legenda lui Simbad marinarul; în loc de Harap Alb — răzbunarea Corsarului... Iar la vîrsta cuvenită, printre cărțile tatei am găsit destule care aveau, într-un fel sau altul, legătură cu marea. Viața de marinar îmi

devenea mereu mai dragă și mai apropiată ; mărturisesc că și acum, cînd citesc o pagină cu vijelii și uragane, strîng fără voie pumnii și aș vrea să fiu și eu pe-acolo ; sînt sortit să străbat marea, iar visul meu, tăinuit cu strășnicie-n suflet, a fost de totdeauna să ajung căpitanul unei nave albe, uriașe, cu două coșuri înclinate înapoi, parcă a zbor, cu mașini puternice, în stare să biruie chiar și taifunul zugrăvit de Joseph Conrad...

Dar pînă la uriașa navă albă, mi-am început ucenicia mării pe-un remorcher cu aburi, construit acum o jumătate de veac, de te mirai cum se mai ține deasupra apei. Ba, ca s-ajung la el, a trebuit să fug de-acasă, spre marea mîhnire a maică-mii care visase să mă vadă funcționar cu cravată și punctual la masa de prînz. Ca ajutor de marinar pe remorcher, în primele două săptămîni aveam palmele spintecate de răni subțiri, însîngerate, de la spălatul punții cu apă de mare și de la parîmele grele pe care le mînuiam toată ziua ; peste alte două săptămîni, rănilor s-au lecut ca după cel mai strașnic tratament, devenind niște bătăături respectabile pe care le port cu mîndrie și astăzi. Dar nici rănilor, nici bătăăturile și nici oboseala cumplită nu

m-au alungat de pe punte, fiindcă, după o zi de alergătură și de zbucium, venea seara. Ce minunate-s serile la bord ! Te-ntinzi, cu mâinile sub cap, în cușeta îngustă ; prin iubloul deschis pătrunde zvonul depărtat al portului, odată cu briza ume-dă, iar apa lovește bordajul cu sunet dulce și înăbușit ; zvîcnetul mușchilor obosiți se alină treptat ; nava se leagănă, simți că plutești... Seri multe am petrecut așa ; în legănatul moale, în scrișnetul ușor al parîmelor de la cheu, croiam planuri de viitor și manevram după voie nava cea albă cu două coșuri ; adormeam curînd, și pe aripile somnului continuam călătoria fantastică... În zori, cînd mă trezea vreun sunet de sirenă, priveam cu drag plafo-nul scund al cabinei și ascultam ușurat pașii cartului de pe punte, bucurîndu-mă că ambarcarea mea nu e doar un vis...

După vreun an am fost mutat pe un mic cargou, care nu trecuse niciodată Gibraltarul. Duceam ciment și aduceam citrice ; lunile de iarnă le petreceam în drum spre Haifa sau Alexandria, iar în timpul escalelor cutreieram străzile înguste și zgomotoase ale porturilor din Mediterana orientală. Am învățat cîteva cuvinte ară-bești, cîteva grecești și mă socoteam navi-

gator de viță, pînă-ntr-o zi cînd m-au chemat la cadre : „Tovarășe Trupcea, noi știm cum muncești dumneata, cum te porți la bord și în escale ; sîntem mulțumiți și-ți facem o propunere : vrei să te ambarci pe „Cosînzeana“ ?

Dacă vreau ! Păi cargoul „Cosînzeana“ era ultima creație a șantierelor noastre navale ; tot portul vorbea despre el încă înainte de a părăsi cala ; în jurul lui se țesuseră adevărate legende privind calitățile manevriere și rezistența la furtună. Tovarășul de la cadre era om serios, avea costum cu vestă și purta ochelari, de aceea n-am îndrăznit să-l îmbrățișez. Am strigat însă „ura !“ și i-am scuturat mîna timp de cinci minute, pîn-a zîmbit și el, bucurîndu-se de bucuria mea !

Cam atît am de spus despre mine. În plus, trebuie să adaug că mă cheamă Georgică. Da, așa mă cheamă. Cred că n-o să rîdeți, așa cum rîd băieții din echipaj, datorită nesuferitului obicei al nostromului — altminteri un om foarte cumsecade — care spune „Georgică“ tuturor, fără alegere : „Georgică, ia uită-te la vinciul ăla, mi se pare mie sau s-a cam prăfuit ?... Georgică, leagă mătăluță parîma asta ca lumea, că parcă-i un ștreang de priponit

caii ! Stai la soare, Georgică, și nu-ți pasă că felinarele de rezervă n-au ulei în ele!“... Uite-așa o ține cât e ziua de lungă, și dacă mă aflu prin preajmă, mi se pare că tot mie-mi vorbește. Ceilalți știu cum stau lucrurile și fac mare haz.

Iertați-mă, m-am lungit cu vorba și despre „Cosînzeana“ n-am spus mai nimic pînă acum. E făcută de mînă măiastră, iar numele i se potrivește de minune. Cred c-ați văzut-o, pozată prin ziare. Dacă e cineva care habar n-are de ea, apoi dați-mi voie să-l compătimesc ! E o navă... Navă ? Pasăre, nu navă ! Albă și lungă ca o săgeată, cu catargele înclinate înapoi... Chiar atunci cînd stă pe loc, pare că spintecă vîntul, zburînd cu măreție peste valuri. Într-un cuvînt, „Cosînzeana“ e totuna cu nava mea din vis. Mă mîndresc cu ea de parc-aș fi construit-o eu însumi și sînt gata să jur că nici un vas mai mîndru n-a brăzdat vreodată mările... Cunosc cîțiva inși care susțin că „Cosînzeana“ e soră geamănă cu alte două nave, iar pe calele șantierului de la Dunăre mai stau încă patru gata de lansare, că au pus ei o vorbă unde trebuie, ca să fie transferați pe una din ele — și că la urma urmei nu-i mare grozăvie să fii ambarcat pe „Cosînzeana“ !

Aceia sînt niște invidioși. Lor le-aș spune de la obraz : „Știu, nene, că sînt șapte nave, dar „Cosînzeana“-i prima dintre ele. Ea a fost piatra de încercare a constructorilor noștri, ea e succesul lor cel mare. Or fi celelalte la fel cu ea, dar nu-i puțin să faci parte din primul echipaj al primei nave din seria „Cosînzeana“ !

N-am avut însă prilejul să mă grozăvesc așa față de nimeni. Tovarășul acela de la cadre, după ce m-a lăsat să mă bucur în voie, mi-a atras atenția că nu e cazul să vorbesc pe la toate colțurile despre ambarcarea mea pe noua navă, ba deocamdată ar fi de preferat să consider faptul acesta un secret... „Cosînzeana“ e abia în fază experimentală ; de ce să-i facem reclamă dinainte ? Reclama și-o va face ea singură, prin rezultatele pe care le va da. Mai mult, tovarășul de la cadre s-a declarat convins că eu alături de ceilalți marinari cu care-a stat de vorbă vom face tot ce ne stă în puteri ca nava să-și îndeplinească planul... Am făgăduit să nu-i înșel așteptările și să păstrez cum se cuvine secretul încredințat.

Mi-am ținut făgăduiala ; cît despre tovarășii mei, n-am auzit ca vreunul să se fi lăudat în fața celor din oraș că face

parte din echipajul noii nave. Tocmai de aceea am fost uimit cînd într-o seară, înainte de a pleca să luăm nava în primire, m-a oprit un ins pe stradă :

— Tovărășele, iartă-mă, vreau să te-n-treb ceva.

— Ce poftiți ?

— Am auzit că ești pe nava „Cosînzeana“. Oare-i adevărat ?

Mi-am amintit îndată de secretul pe care-l am în păstrare, de aceea l-am cam repezit :

— Curios mai ești, nene ! Du-te la minister și întreabă, nu opri oamenii în drum !

— Ei, nu te supăra așa, prietene, a zis acela împăciuator. Se vede că nu știi cu cine stai de vorbă. Ia uită-te la mine și spune, nu mă recunoști ?

L-am privit din cap pînă-n picioare. Era un om destul de vîrstnic, dar nu bătrîn, cu părul sur la tîmple, nas potrivit, buze subțiri ca de cucoană supărată, iar sub bărbie, un început de gușă. Avea un tic pe care nu l-am observat în primul moment : clipea cam des. Lumina albăstruie a becului cu neon sub care mă oprise îi învinețea și mai mult cearcănele din jurul ochilor. M-a lăsat liniștit să-i măsoar sta-

tura dreaptă (a fost sportiv în tinerețe, mă gîndeam), apoi m-a întrebat :

— Ce spui ?

— Ce să spun ! Fără supărare, dar nu te-am văzut în viața mea.

— Ha-ha ! a rîs scurt omul meu, clipind des și pornind alături de mine, pe stradă. M-ai uitat de-a binelea, mititelule ! Nu mai știi cînd te-nvățam să mergi pe tricicletă și-ți aduceam covrigi cu susan ? Hei... cum trece vremea ! Ai crescut, nu-ți mai amintești chipurile din copilărie...

— Nu cred. Îmi amintesc multe amănunte de atunci. Poate mă iei drept alt-cineva...

— Las-o încolo, domnule ! s-a oțărît el oprindu-se brusc și apucîndu-mă de braț. Te cheamă Georgică ?

— Exact.

— Locuiești pe Valea Albă, într-o casă mare, cu un cais frumos în față ?

Mi-a venit în minte imaginea caisului. Avea o creangă mare spre stradă ; de acolo căzusem odată drept pe gard — să fie vreo cincisprezece ani de atunci... Dar de omul meu tot nu-mi aminteam. Părea mirat și chiar mîhnit de slaba-mi tinere de minte, iar eu nu știam ce să-i răspund.

— În sfîrșit, n-are a face, mi-a zis el oftînd. Îmi pare bine că te-am revăzut după atîția ani. Știi, ți-ai păstrat trăsăturile întocmai ca-n copilărie... De fapt te recunoscusem mai de mult, dar mi-a fost oarecum să te întreb. Hai noroc ! Mă cheamă Relu. Sper să ne mai vedem...

— Bucuros, i-am răspuns, iar în sinea mea : „Puțin îmi pasă. Ce mare lucru e că mă cunoaște ? O fi vreun vechi amic de-al tatei...” Aha ! E simplu, nea Relule. O să-l întreb pe tata, el trebuie să știe...

— Nu, nu ! s-a apărat omul. Cu taică-tău m-am certat de vreo douăzeci de ani. De-atunci ne-am tot ferit unul de altul. Ce rost mai are să-i amintești ?

A dat mîna cu mine și a plecat. Meargă sănătos. Aveam eu altceva mai bun de făcut decît să-mi bat capul cu un îns care mi-a dat covrigi cu susan în '46 ! La primul colț m-am întîlnit cu Mateianu, colegul meu de pe remorcher, care avea să-mi fie coleg și pe puntea de manevră a „Cosînzenei“, și l-am dat uitării pe nea Relu cu poveștile lui de la Adam și Eva...

A urmat o perioadă încordată. Ne-am dus cu trenul în portul de la Dunăre ; am luat nava în primire ; i-am cunoscut mai bine pe marinarii din echipaj, tovarăși de

drum în marile călătorii ce m-așteptau. Zile și nopți buchiseam instrucțiuni, colindam nava de la prova la pupa, ca s-o cunoaștem cât mai amănunțit; am ieșit cu ea în probe, am stat de vorbă cu inginerii care au construit-o și, într-o bună zi, am acostat în portul Constanța. Despre itinerarul primei curse nu ne spunea nimeni nimic; câteva zile am stat la cheu și am primit vizitatori — căpitani și marinari de pe alte nave, care voiau să vadă cu ochii lor ceea ce știau despre „Cosînzeana“ din auzite. Nea Mantu, nostromul nostru, îi primea la schelă cu un zîmbet de gazdă care are cu ce se lăuda, apoi pornea să le arate cum sînt împărțite compartimentele, le deschidea ușile cabinelor confortabile, îi plimba prin comandă și prin magazine... Oamenii își exprimau admirația în felurite chipuri: mormăiau „Aha ! Asta, da !“ rotindu-și privirile prin comanda largă ca un salon de dans, oftau satisfăcuți încercînd elasticitatea saltelelor de burete de prin cabine, mîngîiau cu palma făcută căuș manetele elegante din sala motoarelor... Noi ne căutam de lucru prin preajma lor, ca să le auzim vorbele, și fiecare laudă adusă navei o primeam ca pe o felicitare personală. A venit, între

alții, și tatăl lui Mateianu, bătrînul comandant al remorcherului pe care-mi făcusem eu ucenicia.

L-am urmat pas cu pas și i-am dat explicațiile cuvenite, deși Mateianu cel bătrîn era un marinar de soi, care știa unde să se uite. Mai puțin îi păsa de tablourile frumos înrămate care mărgineau coridorul principal și n-a aruncat nici măcar o privire către uriașa pictură din careul cel mare — reproducere după Știubei, cu niște nave în larg, pe care din orice parte le-ai fi privit dădeau impresia că vin spre tine. Nu s-a arătat mirat nici de canapelele elegante ; deprins o viață-ntreagă să doarmă pe remorcher, înghesuit în cușeta lui cît un pat de copil, n-ar fi rîvnit la altceva. În schimb m-a descusut în fel și chip despre puterea motoarelor, despre instalațiile de forță și capacitatea magaziiilor, despre aparatele de navigație — adică tot ce e esențial pentru ca o navă să plutească bine, repede și sigur către destinația ei. Era zgîrcit la vorbă moșneagul ; mă întreba răstit ca la examen, și ascultînd răspunsurile mele dădea numai din cap : „Da, da...“. Cînd să plece însă și-a deschis inima, vorbind cu pasiunea

pe care pînă atunci o ținuse zăvorîată într-un ungher al sufletului :

— Georgică, mă mîndresc că un marinar de-al meu a ajuns pe-o navă ca asta. Tu încă nu-ți dai seama ce bijuterie de vapor e „Cosînzeana“. Mă jur cu mîna pe inimă că, dacă aș fi cu zece ani mai tînăr, m-aș da peste cap să intru în echipajul ei, fie chiar ca simplu marinar... Dac-ai ajuns aici, înseamnă că învățătura mea a dat roade. Tu, băiatule, fii demn de nava ta ; fă-ți datoria, fă tot ce atîrnă de tine, ca s-o aperi de furtună, de rugină și de tot ce-ar amenința-o. Eu îți doresc cart bun și întoarcere voioasă.

Ne-am îmbrățișat și am simțit că mă cuprinde un val de duioșie, la gîndul că mă despart de acest moșneag, întîiul meu căpitan ; voi colinda mări și oceane, voi călca pe alte continente, în vreme ce dascălul meu rămîne aici, pe remorcherul de-o seamă cu dînsul, să ajute la manevra navelor în port sau să tîrască șleपुरi de-a lungul coastei, pe distanțe care în hărțile obișnuite trec nebăgate-n seamă...

O altă vizită însemnată a fost aceea a comisiei de la minister. Pot spune că această vizită a hotărît soarta navei noastre, sau dacă soarta fusese hotărîtă mai

de mult, apoi comisia ne-a făcut-o cunoscută. Cînd s-a anunțat vizita ei, un om din echipaj a fost jignit adînc. Anume — bucătarul. Mi-a spus-o el însuși, rotindu-și furios ochii de pirat și amenințînd cu polonicul :

— Auzi dumneata ! Cică să nu ard friptura și să nu greșesc cumva ciorba prea sărată, că vine comisia. A mîncat cineva vreodată de la mine mîncare cu asemenea cusururi ? Păi eu sînt bucătar de soi, măi flăcăule ! Am făcut serviciul pe pacheboturi clasa-ntîi, iar taică-meu, tot bucătar, l-a servit la masă pe însuși comandorul Botez, scriitorul. Află că eu dorm cu cartea sub căpătîi — așa fel de om sînt eu, flăcăule !

— Și ce are literatura cu bucătăria, nea Arvinte ?

— Are, flăcăule ! Dac-ai fi citit „Ciocoi vechi și noi“ ai fi aflat cum arată mielul fript hoțeste, iar din Sadoveanu ai fi-nvățat cum se mîncău sarmale pe vremea Ducăi-Vodă !

I-am mărturisit că am citit cărțile de care vorbește, dar nu m-am oprit în mod special la rețetele culinare.

— Fiecare cu gusturile lui ! mi-a răspuns demn nea Arvinte, stăpînindu-și

indignarea. Dar află că pe ziua de azi o să trîntesc nişte bucate cum n-a gustat nici împăratul japonezilor !

Ca dovadă că-i în culmea supărării, a ridicat un enorm capac nichelat de pe-o oală în clocot, şi pe o rază de cincizeci de paşi s-a răspîndit o mireasmă nemai-pomenită, care-ar fi stîrnit foamea pînă şi a înaltului personaj amintit mai înainte. Parcă toate ciorbele din lume şi-ar fi adunat aromele îmbietoare în oala aceea, zău aşa ! Înfaţişarea bucătarului era pe măsura meşteşugului său : avea o faţă rotundă ca o lună plină şi umbla totdeauna proaspăt ras : „barbă de ginerică“ preciza el cu ifos. Nu era gras, dar statura lui mărunţă îl făcea să pară rotofei. Numai ochii nu i se potriveau cu restul făpturii : avea nişte ochi negri, umbriţi de stuful sprîncenelor fioroase, de-ai fi crezut că-i un pirat care şi-a petrecut o vacanţă la ţară şi s-a cam îngrăşat. De fapt nea Arvinte era un om bun şi domol ; vorbea tărăgănat, cu accent moldovenesc, şi-mi plăcea să discut cu el despre cărţi.

— Aşa, flăcăule, cu literatura, a încheiat el mai potolit. Literatura oglindeşte viaţa omenească, iar mîncarea e o acti-

vită pe care, vrînd-nevrînd, omul o practică de cîteva ori pe zi. Atunci cum să nu-și găsească locul și în cărți?

Era limpede că mă provoacă la o dispută literară, dar dacă primeam provocarea, alămurile pe care le aveam în grijă riscau să rămînă nelustruite. Așa că l-am lăsat singur să mînuiască cu viteza unei mitraliere cuțitul, tocînd niște pătrunjel, în timp ce mormăia că noi, tinerii, sîntem cam flușturatici și nu ne pasă de înțelepciunea care stă închisă între copertele cărților...

Comisia a venit pe la zece. Erau trei inși — unul mai impunător ca altul, pe cîntea mea. Cel mai mult mi-a atras atenția cel de-al treilea membru al comisiei — un bărbat de vreo treizeci de ani, potrivit de statură, cu umerii lați și privirea deschisă. Amesteca voit cele mai simple denumiri marinărești, rîdea de nepriceperea lui și ne-a dat a-nțelege că, deși e ziarist de vreo zece ani de zile, abia acum află cu adevărat ce-i acela un vapor.

— N-am navigat niciodată decît pe lacul Herăstrău, s-a dezvinovățit el. Mă înspăimîntă răul de mare. De fapt, vă întreb ca pe niște oameni calificați : există boala asta, căpitane ?

— Depinde... a răspuns prudent comandantul nostru. Depinde de voință și de organismul omului...

— Dar dacă, să zicem, un gazetar ca mine s-ar încumeta să părăsească țărmul pentru vreo trei săptămîni, oare și-ar zdruncina definitiv sănătatea?

— Dimpotrivă, a surîs căpitanul Jianu, asemenea plimbare e foarte prielnică sănătății. Haideți cu noi, să vă convingeți...

— Asta aduce a invitație, căpitane!

— Întocmai. Aș fi bucuros să am un oaspete ca dumneavoastră în călătorie. Numai că — a adăugat căpitanul Jianu — sînt necesare o serie de acte...

— Acte? Cred că pentru noi, ziariștii, asta-i partea cea mai simplă a chestiunii.

La ora prînzului, după tradiția seculară a mării, oaspeții au fost rugați să ne facă cinstea de a lua masa la bord. Președintele a ascultat atent invitația, a mulțumit cu o înclinare din cap, apoi a întrebat:

— După cîte știu, marinarii nu servesc masa toți la un loc.

— Întocmai, a răspuns respectuos comandantul. Avem două careuri...

— Puteți face o excepție? Aș dori să fiu la un loc cu toată lumea de pe bord.

— E foarte simplu. Nea Arvinte !

Bucătarul, care se aținea prin preajmă, s-a prezentat ca un ostaș disciplinat :

— Ordin !

— Ai auzit despre ce e vorba.

— E limpede, tovarășe comandant. Pot pleca ?

Cînd am intrat în careul cel mare, ne-am dat seama cu toții că nea Arvinte nu-i un bucătar de duzină. Masa cea mare fusese pregătită cu tot dichisul, de la șervețelele îndoite în evantai și pînă la alinierea tacîmurilor de argint ; ba, presimțind că va avea loc o asemenea masă, bucătarul trăsese încă de dimineată perdelele de pluș peste iublouri, ca să nu bată soarele ; în careu domnea o răcoare plăcută, iar lumina gălbuie a lustrelor de pe pereți dădea încăperii un aer de solemnitate discretă.

— Parc-am fi la Clubul amiralității, mi-a șoptit Mateianu, folosind ca de obicei o comparație de prin romane.

— Parc-am fi pe nava „Cosînzeana“, l-am repezit eu, tot în șoaptă.

Președintele, ca oaspete de onoare, s-a așezat în dreapta comandantului, în capul mesei ; urmau secundul, ceilalți doi membri ai comisiei, șeful mecanic, un om atît

de tăcut încît în compania lui s-ar fi plictisit și o statuie, apoi ceilalți ofițeri și echipajul cu mic cu mare. Masa a decurs într-o atmosferă de voie bună, cum se zice. După desert, președintele a lăudat bucatele și a apreciat că avem un bucătar pe cinste, apoi s-a ridicat în picioare și ne-a spus :

— Tovarăși, aveți o navă de toată frumusețea. Nu ne-ndoim că și echipajul e la înălțime. Calitățile navei și ale oamenilor se probează însă nu aici, la țărm, ci în largul mării. Întîia cursă a navei „Cosînzeana“ coincide cu un eveniment important : țara noastră participă la un mare tîrg internațional în occident. Ei bine, „Cosînzeana“ are misiunea de a transporta acolo exponatele !

Condeiful e prea sărac ca să descrie bucuria noastră. Am sărit cu toții în picioare și însuși căpitanul Jianu, atît de potolit de obicei, a dat mîna cu președintele comisiei și l-a bătut pe umăr.

— Trebuie să știți că nu va fi ușor, a mai adăugat acesta, cînd zarva s-a mai potolit. Țineți minte că nu transportați o marfă oarecare : vor fi mașini, aparate fine, care ar putea suferi...

— O să le legăm bine, ca să nu se clatine pe punte ! am strigat eu...

— Și ținem prova tot pe val, ca să reducem balansul ! a adăugat un timonier ; apoi s-au înălțat alte glasuri, asigurându-l pe președinte că vom face tot ce ne stă-n puteri pentru ca încărcătura să ajungă nevătămată la destinație.

— Las' pe noi ! a tunat glasul nostromului din celălalt capăt al mesei.

Profitînd de zarva din jur, tovarășul Jianu a dat cuiva un ordin secret și iată-l pe nea Arvinte în persoană, urmat de doi ospătari, aducînd sticle cu bere din rezerva care stă pregătită pentru orice eventualitate în frigiderul căpitanului... Am ridicat paharele, am ciocnit pentru constructorii navei, pentru președintele care ne-a adus vestea cea mare, pentru căpitan și pentru reușita călătoriei. Pe urmă, comisia și-a luat rămas bun și a părăsit bordul, condusă cu mare alai. Ziaristul a trecut ultimul schela. S-a oprit la jumătatea ei, s-a întors spre noi, a îmbrățișat dintr-o privire nava, oamenii adunați în tribord, apoi a spus cu un zîmbet larg, uitîndu-se în ochii comandantului :

— Să știți că n-am uitat invitația dumneavoastră !

— Vă așteptăm cu plăcere ! a răspuns Jianu, și noi toți eram încredințați că acest schimb de cuvinte e numai un mod politicos de a-ți lua rămas bun...

După plecarea comisiei ne-am adunat pe dunetă, să pufăim o țigară și mai cu seamă să comentăm vestea cea mare. Tocmai când mă aplecam spre chibritul pe care Dragonea îl adăpostea în pumnii făcuți căuș, am auzit un șuier gros de sireună. Mi-am îndreptat privirile spre gara maritimă ; dincolo de ea, lunecând încet pe apele bazinului, un cargou făcea manevra de plecare.

— Ne-o lua ră înainte, a bombănit Dragonea privind invidios spre catargele care se depărtau.

— O să te sature de navigație, n-avea teamă ! a răsunat glasul nostromului din spre tribord.

— Nea Mantule, arată-mi și mie unul sătul de navigație, a ripostat încet Dragonea, trecîndu-și palma uriașă peste frunte.

— Am zis și eu așa...

— Ba, despre mine, aș face ocolul lumii fără să doresc uscatul, s-a grozăvit

Mateianu, colegul meu, ridicându-se de pe tamburul care-i folosise drept scaun. Abia aștept să trecem de Gibraltar...

Nea Mantu l-a întrebat în glumă :

— Cunoști bine locurile acelea, hai ?

— Numai de pe hartă, a mărturisit Mateianu cam rușinat.

— E frumos acolo, a intervenit Pavel, secundul, apropiindu-se de noi. Strîmtoarea e străjuită de stînci de-o parte și de alta ; cei vechi o numeau „Poarta lui Hercule“. Legenda spune că Hercule a unit Mediterana cu Atlanticul, aruncînd pe țărm stîncile care despărțeau marea de ocean...

— Treaba asta o putea face și Drago-nea ! a zis Cerbu, stîrnind rîsul marinarilor.

Cerbu era timonier. Cred că trecuse de patruzeci de ani. Era un om voinic și sigur pe el ; nu se sfia să-i ia la vale nici pe cei mai supărăcioși dintre marinari. Unii se temeau de limba lui ascuțită ; alții, dimpotrivă, îi căutau prietenia. În scurtul răstimp care trecuse de la ambarcarea noastră pe „Cosînzeana“, Cerbu devenise prieten cu jumătate din echipaj.

— Dar tu, Georgică, ai mai ieșit vreodată în Atlantic ? a întrebat nostromul privindu-mă țintă.

Am întors capul, să văd dacă nu vorbește cuiva aflat în spatele meu, și numai după aceea i-am mărturisit, ca și Mateianu, că nu mai fusesem niciodată pe ocean.

— Atunci să iei o piatră-n gură ! a hotărît nostromul.

— Și-o pungă de nailon ! a adăugat Cerbu.

— De ce ? m-am mirat.

— Păi acolo sînt furtuni, nu glumă. Și dacă te-apucă răul de mare tocmai cînd ești de cart ?

— Și dacă am pungă de nailon, crezi că-mi trece ? am întrebat eu hotărît să-i întorc înțepătura. Dumneata tot cu nailon te tratezi ?

Gluma mea fusese reușită, dar din respect pentru Cerbu cei din jur s-au făcut că n-o pricep.

— Asta-i boală fără leac, a mormăit Dragonea. Ferice de cine n-o are !

— Mai ales în golful Biscaia ! a adăugat un marinar.

— Las-o mai moale cu Biscaia al tău,

măi Georgică, a zis îndesat nostromul. Eu unul cunosc o rețetă care te face invulnerabil la răul de mare !

— Chiar și în golful Biscaia ? a întrebat neîncrezător Dragonea.

— Chiar !

— Și care-i rețeta ? am întrebat eu într-un glas cu alți marinari.

— Apoi, să vă povestesc, a spus domol nostromul, chivernisindu-și cu grijă pipa străveche. Întîi, iei un păhărel de vreo treizeci de grame... Pe urmă, o sticlă cu coniac și două lămîi. Cînd vezi că barometrul scade, storci lămîia în sticla cu coniac, amesteci bine, iar după asta... la trei ore un păhărel. Dacă iei mai des, te înmoaie și mai rău, iar dac-o rărești, își pierde efectul. Așa, la trei ore, te ține tocmai bun de lucru și n-ai nici o supărare. E limpede ?

A urmat o scurtă tăcere. Fiecare căuta să-și întipărească în minte rețeta nostromului. Nici eu nu m-am dat în lături de la trebușoara asta. Poate avea să-mi fie de folos...

II

**Încerc rețeta nostromului. Nea Relu
apare din nou. O rugămintă ciudată.
„Omul pare bine informat... „Nu
scapi așa ușor !“**

E drept că, de cînd navigam, nu avusesem rău de mare. Pe vreme proastă mă țineam tare, ba chiar mă bucuram pe-o parte, socotind că marea rea e cel mai bun antrenament pentru un marinar adevărat. Dar în Atlantic, și mai cu seamă în golful Biscaia, renumit pentru furtunile care-l bîntuie, știu eu ?... Dacă marinari încercați vorbeau cu respect despre furtunile de acolo, ce putea face un biet învățacel ca mine, decît să asculte îndemnul celor mai în vîrstă și să-și facă rost de antidoturi ?

Chiar în după-amiaza aceea am luat hotărîrea să încerc rețeta nostromului.

Spre seară, după ce ne-am terminat treburile, am plecat în oraș împreună cu Mateianu, care nu mai tăcea. Pe cînd urcam spre ieșirea din port, el își făcea tot felul de planuri privind călătoria noastră.

— Ascultă, sir, am impresia că am dat lovitura. Uite, să presupunem că după ce descărcăm exponatele primim o radiogramă să încărcăm cine știe ce mărfuri de prin Europa și să plecăm spre Australia...

— Fii serios, măi, Mateiene. Te-ai văzut și tu marinar de cursă lungă și acumă călătorești dintr-un continent în altul. Prea departe zbori cu imaginația, zău așa !

— Ia te uită, crezi că nu știu ce vorbesc ? Anul trecut, unchiu-meu a plecat pentru două săptămîni spre Alexandria și a navigat șase luni încheiate. A ajuns tocmai prin Țara de Foc, auzi dumneata ? Ce concluzie se impune de aici ?

— Că statul nostru și-a lărgit schimburile comerciale...

— Bine, asta o știu și eu. Dar pentru noi, practic, există posibilitatea de a face o cursă nemaipomenită. Parcă mă văd pe urmele lui mister Fogg, făcînd ocolul lumii...

— Pe unde-o iei, Mateiene ?

— Cum pe unde ? Prin Suez, apoi Bombay, Colombo, Singapore...

— Îți plac numele răsunătoare, dar eu nu de asta te-ntreb. Pe unde-o iei spre casă ? Că eu am treabă în direcție inversă.

— Aha, pricep... a spus Mateianu dezamăgit. Te așteaptă vreo bambină brună, și tu taci ca un motan. Frumos îți șade !

— De ce te superi, măi ? Am treabă, și gata. Ce bambină brună ?

— Lasă, lasă. Eu mă duc să trasez pe hartă drumul probabil. Abia aștept să plecăm. Poate întâlnim și vreun ciclon... Good bye, sir !

— Noroc, neamule. Și dacă mai încerci vreodată să mă înjuri pe englezește, să știi că te altoiesc.

Ne-am despărțit astfel într-o atmosferă foarte încărcată. Mateianu era un băiat de ispravă, dar se cam grozăvea. Cunoștea pe dinafară atlasul geografic, știa englezește și-și împuia capul cu tot felul de cărți de aventuri. Nici mie nu-mi displac asemenea cărți, dar prietenul meu era prea de tot. Ajunsese să creadă că de vreme ce întâmplările acelea sînt verosimile, i se puteau foarte bine întâmpla.

și lui. Abia aștepta ziua cînd va trăi un adevărat roman senzațional.

Și în fața unui asemenea om să mă dau de gol că experimentez leacuri contra răului de mare ? Mai bine-mi azvîrl peste bord bricheta cea cu calendar și busolă, decît să fac asemenea imprudență ! L-am lăsat deci să se depărteze binișor, pe urmă am pornit și eu spre restaurantul din Piața Tomis, unde obișnuiesc să se ducă marinarii. Era o seară înăbușitoare și restaurantul era plin ; prin geamurile larg deschise vedeam oamenii bînd bere și făcîndu-și vînt cu ziare. Am intrat și-am căutat o masă mai la colț. Eram singur și veneam de la lucru, deci nu aveau nici ținuta, nici compania necesare unei petreceri veritabile. Ospătarul bătrîn și chel gîndea probabil același lucru, pentru că m-a întrebat într-o doară presupunînd dinainte răspunsul :

— O halbă ?

— Nu. Un coniac și o lămîie.

Omul m-a privit într-un chip ciudat, cu mirare și cu milă : „Grozav ești, flăcăule ! Bei alcool pe zăpușeala asta !“ Dar fiindcă era un ospătar corect, a repetat comanda, ca și cum n-ar fi auzit-o bine, și s-a depărtat în grabă. A revenit după

cîteva minute, aducînd pe o farfurioară paharul cu coniac și lămîia tăiată în felii subțiri. M-am apucat să-mi prepar leacul...

-- A ! Ce plăcere să te văd ! Îmi dai voie ?

Am ridicat ochii, mirat de glasul străin și totuși cunoscut. Era nea Relu, cel cu covrigii din '46. S-a așezat lîngă mine, încă înainte de a apuca eu să-i răspund.

— Te lupți cu coniacul, domnule ? m-a întrebat el mirat.

— Nu, de obicei nu beau decît vin sau bere. Am auzit însă de o formulă contra răului de mare...

— Așa, va să zică ! Păi formula asta o știu și eu, de pe cînd eram ajutor de mecanic...

— Ești marinar, nea Relu ?

— Firește. Adică... am fost. Numai că reușita rețetei depinde de coniac. Ce-i ăsta ?

— Trei stele, cred. Coniac obișnuit.

— A, nu, nu așa ! s-a împotrivit nea Relu. Ospătar ! Pst ! Nea Nae !

Bătrînul s-a apropiat repede și l-a salutat ca pe un client vechi și darnic.

— Să trăiți !

— Adu o litră de Metaxa, dar repede !

— Metaxa ? am zis eu mirat.

— Metaxa ? s-a mirat și ospătarul.

— Face ! a spus nea Relu. Eu comand. Sărbătorim o întâlnire, nea Nae.

— Un sfert Metaxa, a repetat disciplinat ospătarul, depărtându-se.

Cunoșteam băutura mai mult din auzite. O sticlă de coniac Metaxa costă cam mult. Ce l-o fi găsit pe nea Relu ? L-am cercetat cu privirea, dar amicul meu clipa des din ochi și fuma satisfăcut o țigară.

Prima înghițitură din băutura cea vestită mi-a fulgerat limba și gâtul. Pe urmă i-am simțit aroma și am gustat din nou. Nu mai părea așa tare. Nea Relu își deșertase pahărelul și mă aștepta să fac la fel. M-am executat. A turnat din nou.

— Pentru întâlnirea noastră ! a urat el ciocnind. Am tras o nouă dușcă. Bun, ce să zic ? Îl simțeam alergînd prin toate măduarele, iar zgomotele din jur le auzeam mai depărtate parcă. Nea Relu s-a aplecat peste masă, spre mine, a pufăit din țigară și a început să vorbească. Mi-a spus o istorie lungă și complicată despre el. Fusesse marinar, făcea curse regulate în Mediterana și avea o ibovnică undeva, pe coastele Adriaticii. Ibovnica asta a

avut un copil, și dacă-mi pot imagina cum arăta nea Relu cînd era copil, apoi așa arată și fiul său de pe coasta Adriaticii. Leit tată-său. Ei bine, băiatul suferă de o boală gravă, care se vindecă numai cu o anumită doctorie, greu de găsit. Nea Relu a făcut imposibilul și a dat de medicament. I-l adusese cineva de prin India. Și tocmai cînd să-l ducă, fericit, copilului, a fost debarcat. De ce ? Niște chestii despre care n-avea rost să vorbească în împrejurarea asta.

— Dragul meu, salvează-mă, a încheiat nea Relu suspinînd. „Cosînzeana“ face cu siguranță o escală în Mediterana. Îți dau adresa unui prieten în portul unde acostăți. Te duci, dai pachetul cu doctorii, iar el îl trimite mai departe prin poștă. Te alegi cu o răsplată împărătească și totodată faci o faptă bună... De acord ?

Mărturisesc păcatul : eram cam afumat. Asta, firește, pentru că nu respectasem sfatul nostromului : „La trei ore un păhărel... Dar fix la trei ore...“ Într-o jumătate de ceas dădusem pe gît trei păhărele, și în starea asta nu mi-am mai pus întrebarea dacă povestea lui nea Relu e adevărată. Nu m-am întrebat nici cum se face de cunoaște el așa bine itinerarul

„Cosînzenei“, pe care noi îl aflasem abia cu cîteva ore mai înainte. Singurul lucru de care mi-am dat seama a fost că mi se cere un lucru nepermis. M-am străduit deci să dau glasului meu un accent cît mai ferm și am spus :

— Iartă-mă, nea Relu, nu pot face asta.

— Cum așa ? Doar nu-i vorba de o afacere, ci de salvarea unui copil. Ai și dumneata inimă...

— Inimă ! Să transport pe ascuns medicamente ? Asta-i contrabandă, nu te supăra !

Nea Relu s-a posomorît. Clipea acum foarte des, iar cearcănele din jurul ochilor i se accentuaseră. Îmi era milă de el : eram gata să mă înduișez și să accept, dar parcă-mi șoptea cineva că nu trebuie să mă priesc. La băutură omul vorbește multe, iar după aceea îi pare rău și nu știe cum s-o dreagă.

— Ajută-mă ! m-a rugat el din nou. E singura mea speranță.

— Să mă gîndesc, nea Relu. E tot ce-ți pot spune acum.

— Gîndește-te, sigur că da. Hai să mai luăm un rînd...

— Nu, nu. În nici un caz !

Cred că dacă mai stăteam cu el, m-aș

fi lăsat înduplecat. L-am căutat din ochi pe ospătar, însă nea Relu mi-a pus o mînă pe umăr :

— Lasă, e plătit tot. Am făcut eu cinste.

Nu observasem cînd a făcut plata, dar salutul respectuos al bătrînului îmi da de-nțeleș că bacșișul fusese destul de bun...

M-am despărțit de nea Relu în ușa localului și am căutat să uit cît mai repede această poveste neplăcută. Afară se răcorise și asta m-a ajutat să gîndesc mai limpede. Ce să fac ? Omul îmi cerea să-l ajut ; era vorba despre copilul lui, dar dacă-l ajutam, aș fi încălcat legea de la care nu se abate nici un marinar. Dacă pachetul nu conținea numai medicamente ? Aur, bunăoară. Să ajut eu unuia să scoată din țară aur ? Și totuși, poate omul era cinstit. Luam pachetul, mă duceam la prietenul lui... Ce fel de prieten poate avea un marinar într-o țară străină ? Să caut strada, să bat pe la uși... Cine știe în ce încurcătură mai intram ? Dacă nea Relu a fost marinar, de ce nu l-a rugat pe vreunul din vechii lui tovarăși ? Poate-a făcut-o, și a fost refuzat. Atunci, dacă un marinar mai vechi, trecut prin

multe, se ferește de o treabă ca asta, de ce s-o accept eu? Nu. Hotărît lucru, ar fi fost o greșeală. Creadă despre mine ce-o vrea, zică ce-o zice, n-o să duc nimic. Ba ar fi bine să-l evit, să nu-i mai dau prilejul să mă roage...

Nu l-am mai întâlnit pe nea Relu pînă în ajunul plecării. De fapt nici n-avusesem vreme să mă mai gîndesc prea mult la el. Munceam cu toții pe întrecute, ca să ieșim la timp cu încărcarea și totodată să așezăm cu grijă prețioasa marfă — exponatele. Nu uitam o clipă vorbele președintelui... Nădăjduiam că povestea cu nea Relu se sfîrșise și că el nu-mi va mai aține calea, odată ce-l refuzasem. Mă înșelam însă...

Înainte de plecare am umblat prin oraș să-mi iau lame de ras, colonie, țigări și alte nimicuri trebuitoare călătoriei care începea a doua zi. Cred că pentru marinarii de cursă lungă aceste cumpărături sînt și un pretext ca să-și ia rămas bun de la orașul drag. Trăgeam în piept aerul cald, familiar, și priveam îndelung luminile, forfota din jur, glasurile vesele și fetele în rochii vapoaroase; mîine seară voi fi în larg, între cer și apă, departe de toate acestea...

Pe cînd coboram strada spre port, m-a ajuns din urmă nea Relu. S-ar fi zis că m-a întîlnit din întîmplare, dar acum, cînd mă gîndesc mai bine, îmi dau seama că el mă urmărise.

— Ce-ți pasă, mîine ridici ancora... mi-a zis el cu invidie, luîndu-mă de braț.

L-am privit mirat. Așadar, cunoștea ziua plecării ! Nu mi-a dat vreme să răspund, ci mi-a întins un pachetel ambalat cu grijă, ceva mai mare decît o cutie cu fondante. Mi l-a întins cu un gest atît de natural, de parcă-i acceptasem din prima clipă rugămintea.

— Uite-l, mi-a zis. Vezi că nu-i deloc voluminos ? Îl pui în geamantan, printre cămăși... Aici ai plicul cu adresa exactă. Sper că mă servești, nu-i așa ?

— Nu pot, nea Relu. E un control foarte sever la schelă. Și, în general, nu vreau să dau de bucluc...

— Cum vine asta ? s-a încruntat nea Relu. Mi-ai promis doar că-l duci. Ține-te de cuvînt !

Sînt sigur că atunci, în seara aceea, nu-i promisesem nimic.

— Nea Relu, ascultă-mă...

— Ce să mai ascult ? Mi-am pus toată nădejdea în dumneata și-acuma, poftim :

dai din colț în colț. Te credeam om de onoare. La cine să mai apelez acum, în ultimul moment ? Trebuie să-l iei, nu mă lăsa așa !

Nu mi-a trecut prin minte să anunț miliția sau măcar să povestesc totul cuiva mai vîrstnic, să cer un sfat. Nea Relu ar fi trebuit să-mi pară suspect din prima clipă ; știa prea multe despre nava noastră ca să nu dea de bănuît. Și pachetulul ăsta... De mult trebuia să-mi dau seama că nu-i lucru curat. Dar vina mea e că nu l-am refuzat categoric, că i-am dat speranțe. Nea Relu a pornit alături de mine, pe stradă, spunînd că are același drum — în jos, spre port — și încercînd în fel și chip să mă înduplece. Mi-a amintit din nou de fiul lui — avea lacrimi în glas cînd vorbea despre el — și s-a jurat că preferă să moară decît să-și știe copilul în primejdie. Mă cuprinsese mila, auzindu-l. Iarăși eram pe cale să iau pachetul... Nea Relu a folosit ultimul argument cu care, probabil, spera să mă dea gata :

— Uite, să vorbim pe șleau. Sînt gata de orice sacrificiu pentru treaba asta ; dacă iei pachetul, ai de la mine o sumă cît leafa pe șase luni.

E nebun, mi-am zis. Atîția bani, pentru un biet pachetel cu doctorii ?

— Nu-mi trebuie banii dumitale, nea Relu. Dacăș putea te-aș servi fără să cer nimic în schimb.

— Poate-i prea mică suma ? a stăruit el. Uite ce e, hai la bufetul de colo, să luăm un coniac. Mai stăm de vorbă, acum, la despărțire...

— Nu pot, nea Relu. Am treabă urgentă la vapor.

— N-avea nici o grijă, plecarea e abia mîine dimineață, m-a asigurat el.

Iarăși exactitatea asta blestemată ! Acum, în sfîrșit, începeam să înțeleg : nea Relu e un individ primejdios, cum se spune prin cărți. Insistase atîta cu pachetelul ăsta, îmi oferise bani, știa totul despre navă...

— De unde știi dumneata că nu plecăm în noaptea asta ? ! i-am spus cam îndîrjit.

— Nu vezi ce ceață se lasă pe mare ? Pe asemenea vreme nu iese nimeni în larg. Așa că... hai la un coniac, fără grijă. Na, că am trecut și de bufetul ăsta...

Vorbind, intraserăm pe una din străduțele întunecate care duc spre port. Nu era nimeni pe stradă ; de sus, de la fe-

reastra unui bloc înalt, se auzeau frînturi de muzică. Încolo, liniște și pustiu. Nea Relu trăgea de mine, căutînd să mă întoarcă din drum. Bine că nu era nimeni prin preajmă, că ne-ar fi luat drept niște bețivi care se ceartă. Numai acolo, în capătul străzii, se deslușea prin ceață o siluetă.

— Haide, zău. Numai un păhărel.

— Nu merg, nea Relu. Ți-am spus o dată.

— Bine. Hai atunci mai încolo, la lumină, ca să-ți număr banii. Sau vrei să ți-i dau pe toți la întoarcere? Acum tot n-ai ce face cu ei. Ține cutia.

— Degeaba stărui, am răspuns eu căutînd să nu-l privesc în ochi. Găsește-ți altă cale... Eu am plecat... S-auzim de bine !

Zicînd aceste cuvinte i-am întins cam într-o doară mîna. El mi-a luat-o cu o mișcare bruscă și mi-a strîns-o într-un fel anumit, de-mi venea să urlu de durere.

— Ce faci ? am gîfiiit.

Fața lui palidă se înroșise brusc, iar buzele subțiri i se strînseseră atît de mult, încît păreau numai o dungă. Obrazul îi ajunsese la o palmă de obrazul meu ; ne-

Relu mă privea cu ochii dilatați în lumina scăzută. Era ceva neomenesc în privirea aceea și am simțit că am de-a face cu un dușman, un dușman adevărat, iar băiatul bolnav și doctoriile aduse din India erau povești de adormit copiii.

— Ia cutia, nătărăule ! a scrîșnit. Te umplu de bani, iar tu o faci pe prostu' ?

— Nu iau nici o cutie, am strigat. Nu mă poți obliga ! Dă-mi drumul !

Și deodată ne-am trezit față-n față cu un milițian, a cărui siluetă o zărisem cu puțin înainte în capul străzii. Nea Relu n-a stat pe gînduri. S-a întors la iuțeală și, pînă să spun eu un cuvînt, a dispărut după primul colț.

— Ce-i asta, oameni buni ? s-a mirat plutonierul. Vă încăierați așa, în mijlocul străzii, ca-n pădure ?

— El e de vină, am strigat. Prindeți-l ! Mă silea să iau un pachet, să-l duc în străinătate !

Milițianul a dat alarma și a pornit în fugă pe urmele lui nea Relu. Eu după el. Cînd am dat colțul nea Relu dispăruse. Din celălalt capăt al străzii se apropiau în fugă alți doi milițieni, chemați de fluierăturile plutonierului. „Lucrurile se complică, mi-am zis. Și timpul trece...”

— Dă-mi actele, mi-a spus milițianul.

I-am întins pașaportul meu de marinar, nu fără o strângere de inimă. Blestemată încurcătură ! Te pomenești că pînă se lămuresc lucrurile nu pot pleca de-aici, iar „Cosînzeana“ trebuie să ridice ancora !

— De cînd îl cunoști pe individul ăsta ?

— De vreo lună... M-a oprit într-o zi pe stradă. Spunea că mă cunoaște. Nu știu nimic precis despre el.

— Ești marinar, om muncitor, ce ți-o fi trebuind să te-nhăitezi cu asemenea oameni ?

Am lăsat privirile-n jos. Meritam pe deplin mustrarea, dar mai aveam timp să-i explic totul de la capăt ? Nea Relu fugise, iar „Cosînzeana“...

— Tovarășe plutonier, la ora opt trebuie să fiu la bord. Ridicăm ancora în noaptea asta, înțelegeți ? Nu vreau să plece nava fără mine !

Milițianul m-a privit în ochi și mi-a întins pașaportul...

III

**Ridicăm ancora. Ziaristul s-a ținut
de cuvînt. Descoperirea nostroului.
Îmi amintesc ce ne-a spus preșe-
dintele.**

Și iat-o pe „Cosînzeana“ în cursă, în prima ei cursă pe mare. E greu de închipuit cîtă încărcătură încape la bordul unei nave, mai ales cînd nu-i vorba de o marfă omogenă. Una e cînd transporti saci cu ciment : ai, să zicem, cinci mii de saci, stivuiți frumos în magaziile vasului. Printre stive te poți plimba ca pe-o alee; e ordine și-atîta. Sau ai sute de vagoane de grîu : grîu și gata. Stă în hambare, neted și curat, ca o apă aurie, despre a cărei adîncime nu-ți poți face o idee precisă... Dar cînd transporti expodate pentru tîrgul internațional, se schimbă treburile. E drept că încărcătura asta

deosebit de prețioasă a fost trecută în registre cu o denumire foarte cunoscută în limbajul maritim : „Mărfuri generale“. Ei bine, între mărfurile astea generale, aproape nu găsești două lucruri la fel ! Pe punte, înșirate de-a lungul bocaporturilor, vezi două camioane ultimul tip, o locomotivă Diesel-electrică, un tractor roșu cu două axe de tracțiune și vreo zece combine de cele mai felurite întrebuințări. În celălalt bord, întinsă pe toată lungimea vaporului, o sondă ! O sondă adevărată, cu tot ce-i trebuie : motoare, sape, prăjini și scripeți.

Cît despre magazine... acolo parcă s-a grămădit un colț întreg din tîrgul internațional. Găsești de toate, de la penicilină pînă la covoare plușate, de la motoare electrice la ceșcuțe de porțelan. Să fi văzut cînd s-a făcut inventarul încărcăturii ! S-a umplut un registru întreg de peste o sută de file. Noroc că secundul nostru are o minte bine rînduită. Știe de soarta tuturor mărfurilor de la bord, iar la încărcare s-a dovedit a fi un adevărat maestru : a împărțit cu socoteală toate aceste lucruri așa de diferite ca volum și greutate, astfel ca nava să aibă un echilibru cît mai bun. Fac prinsoare că dacă

s-ar cîntări încărcătura, obiectele din babord n-ar atîrna nici un gram mai mult decît cele din tribord. Nava stă orizontal, cum a ieșit din șantier, cu toate că acum poartă, pe punte și sub punte, vreo zece magazine universale...

Pavel, ofițerul secund, are o figură de băiețandru. E blond, cu sprîncene decolorate, iar barba îi e așa de firavă, încît nu trebuie rasă decît o dată pe săptămîină.

Dar aparențele înșeală de multe ori. Omul acesta cu înfățișare de student poartă-n spinare experiența a zece ani de marinărie și se descurcă de minune pe ditamai vaporul. Registrul încărcăturii e scris de mîna lui, cu aceleași litere mari și rotunde cu care sînt scrise poeziile din caietul cu scoarțe de culoarea castanei. Unele din aceste poezii le găsim și-n pagina a doua a ziarului regional. Atunci fumăm o țigară cu vînzătorul de la „Difuzarea presei” și amintim așa, în treacăt, că secundul nostru e poet...

Mai are un obicei Pavel : trage de legături. Cînd i se pare că un lucru de pe punte nu-i legat cum se cuvine, începe să smucească de parîmă pîn-o desface, chiar dacă pentru asta pierde o bucată de vreme.

— Ai văzut ? spune el muștrător. Vrei să te învăț cum se amarează ?

— Păi dacă trageți de ea ! se justifică vinovatul. V-ați chinuit o oră-ntreagă...

— Zău ? Furtuna ține de obicei mai mult de-o oră, iar legătura ta n-o trage un om, ci mii de valuri. Fă bine și ai grijă altă dată !

Grozav îi place lui Pavel ordinea ! A făcut serviciul în marina militară și a adus de-acolo multe obiceiuri care ne prind bine. De pildă, ne spune mereu să circulăm pe punte tot pe dreapta : spre prova prin tribord, spre pupa prin babord. „Asta ne ușurează munca, spune el. Pe vapor e strîmtoare ; dacă mergeți alandala, vă ciocniți pe punte“. Și tocmai lui, omului iubitor de ordine, să i se-ntîmple un lucru ca ăsta ! Judecați și dumneavoastră : în ultima zi, cînd magaziile trebuiau închise și acoperite cu tenzile uriașe care feresc încărcătura de cel mai mic contact cu apa, în ultima zi deci nu ne sosise încă un produs deosebit de important pentru tîrgul internațional, și anume vinul. Cînd m-am întors la bord, după ciudata întîlnire cu nea Relu, Pavel era la schelă și se uita țintă spre intrarea por-

tului. Nu mi-a răspuns la salut. M-a întrebat nervos :

— Cît e ceasul ?

— Nouăsprezece și patruzeci și șapte de minute.

Drept mulțumire a mormăit o frază întortocheată, din care am priceput doar atîta¹: secundul „Cosînzenei“ își exprima ciudata dorință ca „Atlanticul“ meu elvețian să devină proprietatea mamei și bunicii dracului.

Vinul a sosit abia cu o oră înainte de miezul nopții. Pe punte se stîrnise mare hărmălaie. Peste toată zarva izbucnea în răstimpuri mugetul geamandurii de ceață. Cînd să închidem magaziiile, din grabă era să uităm înăuntru pe doi dintre-ai noștri : pe nea Mihu, marinar de punte, și pe timonierul Cerbu. Strigătele lor s-au auzit tocmai cînd motoarele electrice începuseră să împingă porțile mari de oțel deasupra bocaporților. Manevra a fost întreruptă. Cei doi au ieșit rușinați, iar cînd au ajuns pe punte au devenit ținta înțepăturilor tuturor :

— Ce-i, nea Mihule, credeai că s-a spart vreo sticlă și voiai să pui bine lichidul ?

— Nu cumva ai desfundat dinadins vreuna ?

— Mai bea și apă, măcar în ziua plecării...

Nea Mihu, a cărui sete era bine cunoscută la bord, n-a găsit cu cale să răspundă. A șters-o englezește, iar secundul a mormăit că el nu face nici un proces-verbal de scădere. Mai mare ne-a fost mirarea însă cu Cerbu. Toți îl știam retras și cumpătat.

— Ce-i măi, voiai să-i faci concurență lui Mihu ? a întrebat nostromul. Nu cumva ai luat și tu năravul băuturii ?

— Da' de unde ! Îmi pierdusem ceasul printre lăzi. Mi-a trebuit nițică vreme să-l caut...

Avea Cerbu un ceas de buzunar cu totul special, care suna ca un deșteptător și-și trezea stăpînul exact cînd venea cartul „zero-patru“. Merita să pierzi vremea căutîndu-l...

Am început apoi să acoperim bocal-portile. E o treabă interesantă, dar tot atît de grea. Porțile de oțel se mișcă încet înaintînd peste gura magaziei. Partea rămasă liberă se micșorează tot mai mult, a devenit numai o linie... gata ! Acum urmează întinderea tenzilor. Sînt zeci de

metri pătrați de pînză groasă, impermeabilă, care trebuie așezată uniform, fără cute — întinsă ca o tobă. Pe urmă, marginile tenzilor se strîng, așa cum se strînge șnurul unei mantăi de ploaie, numai că în loc de șnur noi folosim otgoane, de care trag trei-patru inși voinici... În locurile unde parîma rămîne totuși mai slabă, se introduc pene de lemn... Pecetluită în felul acesta, magazia poate sta și sub cascada Niagara : nici o picătură de apă nu va pătrunde în interiorul ei...

Tocmai cînd ne îndeletniceam cu această treabă, am auzit fluierul gvardiei la schelă. Sosea cineva. Ne-am uitat cu toții mirați într-acolo — marinarii și ofițerii erau cu toții la bord ; fuseseră îndeplinite toate formalitățile, era trecut de miezul nopții — cine ar mai putea veni acum pe navă ?

Era ziaristul, prietenul nostru din comisie. Purta un costum cadrilat, cravată și pălărie, deși eram în plină vară, iar în mîna ducea o valijoară cenușie, ceva-ceva mai mare decît o servietă.

— Bun găsit, tovarăși ! ne-a strigat el după ce-a prezentat grănicerului documentele. Am sosit tocmai la țanc, nu-i

asa ? Sper c-o s-avem noroc de vreme bună...

Din vorbele acestea ne-am dat seama că ziaristul nu glumise cînd însoțise comisia : voia cu tot dinadinsul să meargă cu noi, se zbătuse pe unde știa el, înșfăcase pașaportul și acum iată-l oaspete al navei noastre...

Plecarea fusese hotărîtă, așa cum știa și nea Relu, pentru a doua zi dimineata. Plinul de motorină și de apă era făcut, marfa așezată și legată după toate regulile, deci „Cosînzeana“ putea vira ancora în orice moment. Ne-am dus liniștiți spre cabinele noastre, să mai prindem un ceas-două de somn pînă la plecare, cînd am auzit soneriile și glasul secundului răsunînd în difuzoare :

— La posturile de manevră ! Hai mai repede, băieți, că acuși cade din nou ceața. Toată lumea pe punte !

Amplificat prin stație, glasul lui Pavel părea metalic, mai aspru parcă. Dar nu asprimea glasului său ne-a făcut s-o zbughim pe punte ca la alarmă, ci bucuria plecării. Eu unul simțeam inima tocmai în gît. N-aveam timp să mă gîndesc la multe, pe cînd desfăceam legăturile de la cheu, strigam „liberă pupa !“ și înfășu-

ram otgonul uriaș pe tamburul lui. Tot ce simțeam era o bucurie năvalnică, bucuria primei călătorii cu nava „Cosînzeana“. Iar cînd o asemenea bucurie îți vine mai curînd decît te-aștepți, ea e de două ori mai mare... Firește, cauza plecării grăbite era destul de prozaică : valul de ceață se ridicase deodată, după miezul nopții, dar dinspre est se apropia altul, mai puternic, și căpitanul hotărîse să profităm de răgazul acesta ca să ieșim liniștiți la mare liberă. După aceea n-aveau decît să vină toate cețurile lumii : „Cosînzeana“ are un radiolocator cu care, după părerea nostromului, putem naviga și într-un hîrdău de smoală...

La prova am auzit huruitul vinciului. Motorul principal a început să duduie, mai întîi domol, parcă supărat că fusese trezit din somn, apoi și-a luat avînt, și-a îndesit bufniturile, și nava a prins să lunece înainte. Căpitanul Jianu a tras de trei ori mînerul sirenei și peste port s-a răspîndit deodată, îngînat prelung de ecou, fluierul de rămas bun al „Cosînzenei“.

Rămîi cu bine, țărîm iubit ! Cu luminile tale voioase, cu fetele tale frumoase, rămîi cu bine ! De-a lungul zilelor și nop-

ților de drum vom purta pretutindeni cu noi imaginea ta minunată. Rămîneți cu bine, ape domoale ale portului, printre care etrava „Cosînzenei“ își face cale acum. Vom pluti pe mări străine, furtuni și zile aspre ne vor aține drumul, și atunci cu mai mult drag ne-om aminti de voi. Plecăm spre locuri necunoscute, vom poposi pe țărmuri străine — și cu atît mai mult te-om purta în inimi, patrie iubită !

Stăteam cu toții pe punte, tăcuți și priveam spre țărmul care se depărta încet. Ceața tulbura șiragurile de lumini ale orașului, contopindu-le într-o văpaie albă, ca în preajma răsăritului unui astru de neon.

— Asta-i tot... a zis nostromul într-un tîrziu. Hai să mai cercetăm o dată legăturile, ca să dormim liniștiți pînă-n zori.

— Eu unul mă culc de pe acum, a spus Miha, înfundîndu-și mîinile în buzunar. Pînă la opt, cînd intru de cart, e vreme. Să mă treziți cînd ajungem la travers de Varna !

— După viteza cu care mergem, cred c-o să-ți stricăm somnul la jumătate, a rîs Stamate, mecanicul al doilea, meste-cînd cu plăcere o rămășiță de trabuc.

— Ai dreptate !

— Parc-am fi pe un transatlantic.

— În viața mea n-am navigat cu asemenea viteză !

— Cred că am atins cincisprezece noduri !

— Și asta nu-i nimic, a răspuns mecanicul al doilea, bucuros că oamenii prețuiesc astfel motoarele. Avem o rezervă de putere la mașini ; în caz de primădie, mai putem adăuga cincizeci de rotații, așa să știți !

— Ce vorbești, tovarășe Stamate ? Crezi că-i avion, bre ?

Mecanicul al doilea și-a aruncat cu un gest larg trabucul peste bord, apoi privind în jur cu mândrie, de parcă motorul principal ar fi fost opera lui, s-a cufundat în niște explicații tehnice pe care nu găsesc cu cale să le mai înșir aici. Pe urmă am șters-o la culcare, în cabina mea asemănătoare cu o cameră de hotel, și multă vreme am plutit între vis și realitate...

M-a trezit o rază de soare care strecurându-se prin iublou se plimba încet pe pereții cabinei, apoi deasupra cușetei și în sfârșit îmi cădea drept pe obraz, ca să se depărteze iarăși... Am deschis ochii

și-am așteptat puțin nedumerit. Auzeam vuietul înăbușit al mașinilor : mormăitul sacadat al motorului principal se împletea cu glasul subțire al auxiliarului care dădea curent. Nava se legăna ușor, mai mult în axul longitudinal, deci primeam vîntul din tribord. Dincolo de iublou se auzea în răstimpuri un zgomot ușurel — ai fi zis că cineva se joacă lovind cu palmele bordajul de oțel al navei : erau valuri, valurile mărunte, fără coamă, ale largului !

După o clipă eram în picioare. Mi-am aruncat cîțiva pumni de apă pe față, bălăcindu-mă după plac în chiuveta mare din colțul cabinei ; în timp ce mă ștergeam, mi-am amintit cu duioșie de vechiul nostru cargou, cu spălătorul lui îngust, în care ne înghesuiam să ne spălăm repede și economic, ca să nu risipim apa dulce din tancuri...

Ieșit pe punte, i-am găsit pe tovarășii mei în plin zor. Controlau iarăși legăturile, fiindcă telegrafistul prinsese de undeva un buletin meteorologic cam amenințător. Am plecat și eu spre sectorul meu, la pupa, să-mi fac datoria. Acolo l-am găsit pe oaspetele nostru, ziaristul. În locul costumului cu care venise la

bord purta acum un sacou cărămiziu și pantaloni de culoarea nisipului; nu renunțase însă nici la cravată, nici la pălărie.

— Bună dimineăta, tovarășe Ștefănescu !

— Noroc, tinerețe ! mi-a zîmbit el și mi-a întins mîna. Dar de unde știi cum mă cheamă ?

— Am auzit aseară, cînd v-a întîmpinat comandantul.

— Ai memorie bună, prietene !

— Mă cheamă Trupcea, tovarășe Ștefănescu, Georgică Trupcea.

— Încîntat de cunoștință. Da' ia stai. Tot Georgică te cheamă ? Astăzi am auzit vreo duzină de oameni răspunzînd la acest nume !

I-am explicat cum stau lucrurile, de dragul adevărului, nu din orgoliu : anume că eu sînt propriu-zis Georgică, pe cînd ceilalți îi datoresc nostromului acest nume care, din păcate, a devenit un fel de substantiv comun pe nava noastră.

— Totuși există un alt fapt ca să nu te confunzi cu masa echipajului. Bănuiesc că ești cel mai tînăr marinăr de pe „Cosînzeana“...

— Nu. Nici măcar aici nu-s singur. Am un coleg, Mateianu, cu doi ani mai mic decît mine. L-a luat taică-său pe remorcher de la paisprezece ani, ca să scape de gura lui. Mare și iar mare, atîta știe. Citește tot timpul cărți de aventuri ; peste tot vede întîmplări misterioase, ca prin romane... După el, în fiecare zi ar trebui să se petreacă ceva neobișnuit.

— Dar dumneata nu ți-ai însușit acest punct de vedere ?

M-am oprit locului indignat.

— Eu ? Trăiesc cu picioarele pe pămînt, tovarășe Ștefănescu. Ce-aș putea să aștept ? Mă aflu pe mare de patru ani, și-n tot răstimpul ăsta nu mi s-a întîmplat nimic deosebit. Acela care se îmbarcă de dorul aventurii și-a greșit socotelile. Mai bine să meargă la cinematograful sau la bibliotecă. Acolo doar mai poate găsi pirați și lupte prin mările sudice...

— Interesant, a surîs Ștefănescu. Judeci sănătos, tovarășe Georgică. Și totuși, cred că nu vrei să spui că viața de marinar a devenit plicticoasă acum, cînd nu mai sînt pirați...

— Dimpotrivă. Acum sînt altfel de aventuri. În două săptămîni ocolești un continent. Pentru mine unul, aventura

începe cînd dezlegăm otgonul de la pupa, iar ancora e ridicată la bord. Cîte lucruri interesante nu vezi într-o călătorie...

— Ai dreptate, dragul meu. Cel puțin pentru mine, ca diletant în arta navigației, drumul ăsta e chiar o aventură...

— Să sperăm că nu vom avea încurcături pe drum.

— Ce anume ? a întrebat ziaristul cu interes.

— Știu eu ? Cîte nu se pot întîmpla pe mare ? am răspuns și am adăugat, dîndu-mi importanță : de pildă în golful Biscaia, în Atlantic. Știe oricine că acolo te poți aștepta la neplăceri. Acum vreo doi ani, pe furtună, o navă cu echipaj cu tot s-a urcat drept pe-o stîncă...

— Ia te uită ! am auzit glasul nostromului în spatele meu. Georgică — lup de mare — povestește despre golful Biscaia pe care nici nu l-a văzut !

— Nea Mantule, eu nu... am încercat să protestez.

— Lasă, Georgică. Ce-i tot dați zor cu furtunile din Biscaia ? Pe tot vaporul numai de asta se vorbește. O să trecem pe-acolo, ei și ce ? Am mai trecut și-au mai trecut și alții. Corăbieri vechi, cu nave ceva-ceva mai mari ca bărcile noas-

tre de salvare... Decît să-l ții de vorbă pe tovarășul, mai bine te-ai apuca să controlezi legăturile. Asta-i pîinea ta tot drumul, înțelegi Georgică ? De-atîta legănat se mai slăbește o parîmă, mai capătă joc, se roade, se subțiază, și cînd ți-e lumea mai dragă, hait ! S-a dus în apă coșcogea tractorul.

— E clar, am răspuns cu supunere, știut fiind că nostromului nostru nu-i place să-l înfrunți. Bucuros că l-am ascultat fără murmur, el m-a bătut pe spate și mi-a spus :

— O să te deprinzi și cu oceanul, Georgică. Acuma, fiindcă veni vorba, tovarășul ziarist ar putea să ne spună cîte ceva despre mașinăriile astea pe care le cărăm cu noi. Că drept să vă spun, mă pricep la sonde ca maica-mare la artileria de coastă...

Ziaristul a zîmbit din nou. Avea și motive. Pe de o parte, cred că îi plăcuse vorbirea colorată a nostromului, iar pe de altă parte, se bucura că cineva face apel la cunoștințele lui.

— Sonda asta, prieteni, nu-i lucru de rînd. Este o variantă a vestitei instalații care-a concurat în '63 în India. Știți povestea, nu ?

— Nu prea, a mărturisit nostromul rușinat ca un școlar.

— Guvernul indian avea nevoie de instalații de foraj. Au oferit sonde o mare firmă continentală și uzina noastră din Ploiești. Au mers la fața locului, le-au pipăit, le-au încercat, s-au sfătuit tot felul de specialiști... Și pînă-la urmă, ce credeți ? Specialiștii au preferat-o pe a noastră. Iar industriașii apuseni au recunoscut și ei : „Just, domnule. Sonda romînească e mai bună !“

— Ia te uită ! a zis nostromul plescăind din buze. Va să zică asemenea bogăție ducem noi la tribord ?

— Întocmai. Uite, în vîrful ei sînt niște scripeți. Cu ajutorul lor se coboară sapele care sfredelesc apoi pămîntul...

— Grozavi scripeți ! a mormăit nea Mantu. Mai dihai ca macaraua noastră principală, zău !

Și s-a aplecat să-i vadă mai de aproape. Ba intrase cu totul sub schelăria de fier, cînd deodată a ieșit foarte tulburat, ținînd în mînă un pachetel alb :

— Ce-o mai fi și asta ? Oare și asemenea drăcie face parte din echipamentul sondei ?

— Interesantă cutie, a șoptit ziaristul apropiindu-se de nostrom. Unde-ați găsit-o ?

— Era ascunsă cu grijă, între sondă și cămașa mașinilor. Putea să stea acolo mult și bine.

Ștefănescu a luat pachetulul, l-a cântărit în mână, l-a mirosit și l-a dus la ureche. Mi-am amintit de ceva și m-am dat aproape, să-l văd mai bine.

— Contrabandă ! a hotărît înfuriat nostromul. Asta-i trecută în inventar, cum e trecută maica-mare. Să-l prind eu numai pe acela care umblă cu...

În clipa aceea Ștefănescu, care se aplecase spre balustradă, să cerceteze mai bine pachetul, l-a scăpat în mare.

— Ține-l ! am strigat.

Era prea târziu. Pachetulul cel alb dispăruse în apa care trecea învolburându-se pe lângă navă. Dar apucasem să-l văd și să-mi dau seama că obiectul găsit lângă sondă era cutia cu doctoriile lui nea Relu !

— Ce-ați făcut ? a întrebat nostromul dezamăgit. Să pierdem un corp delict ca ăsta ! Acuma cum să mai facem cercetările !

— Îmi pare rău, a mărturisit Ștefănescu, îndreptându-și nodul la cravată. Mai ales

cînd o auzi comandantul... Ce părere o să aibă despre mine? Abia am plecat din port și am și făcut o trăsnaie...

Nostromul, cum spuneam mai înainte, avea mare slăbiciune pentru oamenii care nu i se împotriveau, de aceea s-a îmbunătățit pe dată :

— Ei ! La ce să mai afle comandantul ? Are și așa destule treburi pe cap !

— Întocmai, s-a grăbit să-l aprobe Ștefănescu.

— Și-apoi, a urmat nostromul, chiar dac-aveam lucrușorul acela, făptașul tot nu era iscălit pe el. Bine că știu că pe vapor e unul care navighează în zona periculoasă. Tot îl prind eu pînă la urmă...

— Numai că trebuie să lucrezi cu multă discreție, a spus încet Ștefănescu. Dacă se vorbește în gura mare despre asta, înseamnă că făptașul e pus în gardă și o să se ferească mai bine.

— Așa-i. Georgică, să nu suflă o vorbă că te închid la puțul lanțului, ca pe vremuri. Tăcere, ai înțeles ?

— Am înțeles. O să tac... Ca maicămare !

— Mă !

Și nostromul a făcut un pas amenință-

tor spre mine, iar eu, mai iute de picior, m-am depărtat în grabă.

— M-apuc să cercetez bine vaporul, l-am auzit pe nostrom. Poate mai găsesc vreo minune pe undeva...

— Ce s-antîmplat, nea Mantule? a întrebat deodată un glas în spatele nostru.

— Tu erai, Cerbule? Uite, sînt cam necăjit. Cineva umblă cu ocaua mică; am găsit pe punte un pachet cu mărfuri de contrabandă.

— Și unde-i pachetul? a întrebat cu grabă Cerbu.

Nostromul a schimbat o privire iute cu Ștefănescu, apoi a mormăit încurcat:

— Drept să-ți spun, habar n-am, frățioare. Tocmai cînd îl luasem în mînă, nava s-a înclinat, iar eu mi-am pierdut echilibrul și l-am scăpat peste bord. Era cît p-aci să fac o baie-n mare...

Cerbu a izbucnit în rîs:

— Să vezi ce o să se mire păgubașul, cînd o vedea că marfa lui și-a schimbat stăpînul! Păi sub noi sînt o mie de metri de apă; după mine, slabă speranță s-o mai găsească cineva vreodată! În orice caz, să mă scuze tovarășul ziarist, astea sînt treburi interne, de-ale noastre. Eu cred că trebuie să fim mai vigilenți, e de

ajuns o faptă ca asta, ca să arunce o lumină proastă asupra întregului echipaj.

Are dreptate Cerbu, m-am gîndit eu după ce s-au depărtat ceilalți. Cum a ajuns cutia lui nea Relu pe „Cosînzeana“ ? Avea el vreme să mai găsească un marinar care s-o ducă ? În nici un caz. Avea pe altul, cu care era înțeles dinainte ? Atunci de ce și-a mai pierdut vremea cu mine ? Și Ștefănescu ăsta, cu cîtă ușurință a scăpat-o în mare ! Ce-i pasă lui ? Nu face parte din echipaj, habar n-are de viața noastră, de grija cu care păzim rînduiala la bord... Ia stai ! Nu cumva e în legătură cu nea Relu și a aruncat-o dinadins, ca să piardă urma ? Ei, drăcie ! Văd că am început să calc pe urmele lui Mateianu, tot mi se năzar întîmplări misterioase. Dar cutia lui nea Relu e ceva firesc ? Nu-i firesc deloc. Atunci ? E un mister sau nu este ? Poate că există și pirați... Afurisită treabă ! Ce-i de făcut ? Cui să cer sfatul ? Aha ! Secundul. El a fost în marina militară ; cred că are idee de asemenea lucruri. O să-i povestesc totul lui.

Mi s-a ivit curînd prilejul să stau de vorbă cu secundul. După masa de prînz, cînd, după obiceiul bordului, marinarii

stau la taifas pe dunetă, m-am apropiat de el :

— Tovarăşe Pavel, vreau să vă cer sfatul într-o problemă.

— Care-i baiul, Georgică ? m-a întrebat secundul mirat.

— E o poveste mai lungă...

— A, e ceva secret ?

M-am codit puţin, mai ales că cei din jur erau atenţi la discuţia noastră.

— O fi făcut vreo poezie şi-i e ruşine s-o arate-n public, a glumit Cerbu.

— Şi dac-ar fi aşa ? i-am răspuns. Sînt în cart liber, deci pot să-mi petrec vremea după plac.

— Nu te contrazic, dragul meu, s-a îmbunat Cerbu deodată. Foarte frumos că marinarii noştri au preocupări înalte, nu-i aşa, tovarăşe Pavel ?

— Întocmai. Hai, Georgică, să-mi arăţi poezioara ta.

Pavel a pornit spre cabină şi eu l-am urmat, scotocind prin buzunare după poezia pe care n-o scrisesem niciodată. E mai bine aşa. Lasă-i să creadă că mă ocup cu versurile...

În cabina secundului era răcoare. Pe biroul dinspre geam stăteau cîteva foi pline cu scrisul acela rotund şi frumos pe

care-l cunoșteam. Pavel a tras mai aproape un scăunel pliant și m-a poftit să stau.

— Ia spune despre ce e vorba ?

— Tovarășe Pavel, sînt într-o mare încurcătură. Cunosc niște lucruri destul de ciudate, pe care nu pot să mi le explic. Să nu rîdeți de mine. S-ar putea să nu fie ceva important, însă... Pe scurt, eu cred că ne paște o primejdie...

— Ce vorbești, omule ? Ia de colea o țigară și dă-i drumul cu viteză maximă. Ce fel de primejdie ?

I-am spus totul : despre întîlnirile mele cu nea Relu, despre pachetul pe care voia să mi-l încredințeze, despre incidentul de pe strada portului și, în sfîrșit, despre descoperirea pe care o făcuse nostromul sub sondă.

— Eu cred că e ceva la mijloc, tovarășe Pavel. Cum de a scăpat Ștefănescu cutia ? Curiozitate, nu zic nu, dar trebuie și puțină grijă. Iar el — pleosc cu ea în apă !

— Daaa... a zis gînditor secundul. Ascultă, ai mai povestit cuiva despre toate astea ?

— Sînteți primul om care le află. Am venit la dumneavoastră ca să-mi dați un sfat.

— Sfatul meu, Georgică, este ca deocamdată să nu suflă nimănui o vorbă. Iar față de Ștefănescu nu-ți schimba purtarea. V-ați împrietenit oarecum ; azi dimineață v-am văzut pe amîndoi vorbind vreo jumătate de oră. Discută cu el, vezi în ce ape se scaldă, iar dacă observi ceva deosebit fă-o pe prostul și nu te da de gol. Povestea asta trebuie cercetată temeinic. Deci fii cu ochii-n patru. Ne putem aștepta la orice. Noi o să luăm măsuri. Trebuie să ducem cu orice preț transportul la destinație... Și-apoi, mai important decît orice este să ferim nava de intervenția vreunei mîini ticăloase, anume plătită s-o avarieze, adică s-o compromită. Înțelegeți ?

IV

Cîte ceva despre comandant... „Vaporaşul ăsta e românesc !“ Mai povestesc de două ori despre nea Relu. „Cosînzeana“, nava mea din vis, e ţinta uneltirilor duşmane !

Ce mai om, tovarăşul Jianu al nostru ! Chiar dacă nu-l cunoşti, îţi dai seama de la prima privire că ai în faţă pe căpitanul navei „Cosînzeana“. E cam trecut de ani, dar se ţine drept şi poartă părul tuns scurt, ca flăcăii. Are o faţă aspră, tăbăcită, iar de o parte şi de alta a nasului, două cute adînci care, împreună cu mustaţa lată, formează un fel de litera „H“. Dac-ar fi să ne luăm după cărţi, orice căpitan care se respectă trebuie să poarte pipă ; ei bine, pe tovarăşul Jianu nu l-am văzut niciodată pufăind dintr-un asemenea instrument. Are în schimb un ţigaret din lemn de cireş, înnegrit şi vechi, de-o

vîrstă cu stăpînul parcă, și nu știu dacă țigaretul a împrumutat culoarea mustății sau dimpotrivă ; e lucru sigur însă că amîndouă sînt la fel de gălbui și de negre. Cît privește caracterul, trebuie să spun că-l cunoașteam prea puțin ; comandantul nu prea se amesteca în vorbă cu oamenii, ci stătea mai mult în cabina lui, cînd secundul îi ținea locul pe puntea de comandă. Două lucruri se spuneau despre dînsul : anume că ori de cîte ori se mută de pe o navă pe alta duce cu el două geamantane cu cărți și că la orice oră l-ar chema secundul, fie dimineața, seara sau la miezul nopții, el apare pe punte pus la punct, de parcă ar merge la bal. Încolo, nimic deosebit...

Într-o dimineață, la cîteva zile după întîmplările pe care le-am povestit mai înainte, îl văd pe tovarășul Jianu foindu-se de colo-colo pe punte, ceea ce nu-i prea stătea în obicei. A cercetat într-o doară legăturile — zic într-o doară, pentru că comandantul își cunoștea bine secundul și știa cum se ocupă el de treburile acestea — pe urmă l-a chemat pe prietenul meu Mateianu :

— Controlează cît mai des instalația electrică. Fii atent, să n-avem surprize pe undeva !

— Am înțeles, *Captain* !

— Ce-i asta, *Captain* ? s-a încruntat tovarășul Jianu.

— Parcă nu știți ? Așa se zice în flotele comerciale. E un cuvînt englezesc, iar engleza, limbă maritimă...

— Ce vorbești ? a întrebat comandantul lungind cuvintele. Dar pe latinește nu știi cum vine ? Că și romanii erau navigatori... (Apoi deodată aspru). Ia te uită colo. Îl vezi ?

Ne-am uitat cu toții, fără voie, spre pupa și am văzut pavilionul cel nou al navei. Își păstra încă proaspete culorile : nu-l izbiseră vînturile, nu-l spălaseră ploile tropicale și nici cețurile nordului. În fiecare dimineață îl priveam cum se-nălța acolo, sus, la locul lui obișnuit, dar astăzi el părea mai mîndru ca oricînd.

— Asta-i, băiete, a rostit domol tovarășul Jianu. O fi ea engleza limbă maritimă, dar vapurașul ăsta e romînesc și la bordul lui nu facem turnul lui Babel. Ca să se știe !

Noi am rămas cu toții înmărmuriți. Pînă atunci credeam că comandantul nici nu-l

bagă-n seamă pe Mateianu, cu atît mai puțin să-l asculte cum își împestrițează vorba cu expresii străine. Cu timpul m-am convins că acesta este felul lui Jianu : nu vorbește niciodată înainte de a chibzui bine și-i place să observe lucrurile discret, de la distanță, pînă vine momentul să-ți spună verde ce nu-i convine. Pentru Mateianu a fost o adevărată lecție și nu se putea spune că n-o merita ! Așa era firea lui. Pentru că aventura refuza să-i iasă-n cale, el se mulțumea și cu mai puțin : căuta să vorbească aïdoma vechilor căpitani, și seara, în cabina noastră, înainte de culcare, vorbea îndelung despre marile căi oceanice, despre întîmplări petrecute în Havai, în Malaezia sau prin cine știe ce insule minuscule presărate în Pacific. Auzindu-l vorbind despre aventuri, îmi stătea pe limbă să-i torn odată una să i se facă părul măciucă. Îmi venea să-i spun despre misteriosul nea Relu, specialist în jiu-jitsu, și despre pachetul tot atît de misterios găsit pe puntea „Cosînzei“... Asta aventură, nu bâlbîielile lui despre Crucea Sudului și despre Olandezul Zburător ! Dar puteam eu să vorbesc astfel ? Ordinul secundului fusese categoric : în interesul nostru, nu trebuia să vorbesc

nimănui despre întâmplare. De altfel, trecuseră câteva zile și nu se mai petrecuse nimic vrednic de luat în seamă. Ziaristul stătea de vorbă cu mine ca și mai înainte, mă îndemna să-i povestesc despre viața de marinar, își nota în carnețel vreo întâmplare mai deosebită, discutam despre geografie și despre istoria maritimă — și atîta tot.

În dimineața aceea, după ce l-a pus la punct pe Mateianu, comandantul s-a apropiat de mine.

— Georgică, dacă ai timp, vino pînă la mine în cabină. S-a defectat o broască de la dulap...

E și firesc ca un marinar să se priceapă puțin la toate. Cunoaște alfabetul Morse și codul internațional de semnale, la nevoie o face și pe croitorul, poate mînuiește și un ferăstrău, știe să țină cîrma și trebuie să aibă idee de medicină. Așa că nu m-a mirat prea tare faptul că mă cheamă s-o fac pe lăcătușul. Mă întrebam însă de ce nu l-a chemat pe lăcătușul vasului? L-am urmat în cabină, fără să-mi arăt mirarea. Comandantul a închis ușa, și-a pus în cuier cascheta elegantă și, pentru că mă și apropiasem de dulap cu șurubelnița în mînă, mi-a spus :

— Nu te mai uita degeaba, Georgică. Broasca merge perfect. Stai colea și aprinde o țigară.

Mi-a întins pachetul ponosit de „Mărășești“. Marinarii care-l cunoșteau mai de mult povesteau că prin porturile străine, când agenții comerciali îl tratau după cuviință cu tot ce găseau mai bun în materie de tutun — țigări egiptene, trabucuri de Havana sau țigarete americane cu opiu — tovarășul Jianu refuza cu modestie și scoțea veșnicul pachet de „Mărășești“ nici prea plin, nici gol de-a binelea, arătându-și astfel preferințele. Am luat o țigară, l-am așteptat să-și potrivească și el una în țigaretul de cireș, i-am oferit foc cu bricheta mea japoneză și, la semnul lui, m-am așezat pe canapeaua albastră instalată de-a lungul peretelui. Comandantul a ridicat capacul de la portavoce :

— Mașinile ! Tovarășe Stamate, poți veni sus pentru două minute ?

Tot nu înțelegeam despre ce e vorba. Stamate, mecanicul al doilea, este secretarul de partid al navei. De ce e chemat și el ? Poate era ceva cu dosarul meu de candidat. Dar ce-ar putea să fie ? Îmi mai trebuia recomandarea utemiștilor de pe cargoul celălalt ; dar ei erau în cursă și

n-am putut s-o iau. Dar nu pentru asta m-ar fi chemat comandantul navei !

În cîteva minute, Stamate a fost sus. Apucase să-și tragă pe el o salopetă neagră — pentru că în toiul verii, în căldura motoarelor, mecanicii lucrează de obicei goi pînă-n brîu. Arăta destul de îngrijorat, se vedea după felul cum frămînta în mîină o bucată de stupă cu care se ștersese venind încoace. Comandantul l-a îmbiat cu o țigară și el a clătinat din cap :

— Nu știți obiceiul meu ?

— Credeam că faci o excepție...

— Niciodată. După ultimul cuvînt al medicinei, trabucul e mai sănătos.

A tras din buzunar o cutie cafenie de carton, din care a scos cu grijă o havană ca un proiectil. A aprins-o și a început să pîciie din ea, răspîndind în jur un puternic miros de ars.

— Tovarășe Georgică, a spus comandantul după ce toată această ceremonie a fost săvîrșită, mi-a istorisit secundul povestea pe care i-ai spus-o mai ieri. Fii bun, te rog, și repet-o fără să scapi nici un amănunt.

— Păi să vedeți cum stau lucrurile. Într-o zi m-a întîlnit pe stradă un ins care

pretindea că mă cunoaște de cînd eram un ținc...

Am căutat să fiu cît mai limpede și mai concis. Apoi am încheiat :

— Cutia aceea a găsit-o nea Mantu sub sondă. A tras-o afară, supărat că cineva de la bord face contrabandă, iar tovarășul Ștefănescu i-a luat-o din mîină, s-a aplecat pe balustradă, unde avea lumină mai multă, și a scăpat-o peste bord.

— Ești sigur că era aceeași cutie ? m-a întrebat Stamate privind cu atenție la jarul din vîrful țigării.

— Nu-ncape nici o îndoială ! Nea Relu asta o ținea de o sforicică; ei bine, chiar și sforicica asta, legată în cruciș, era la locul ei.

— Dar Ștefănescu v-a cerut, ție și lui Mantu, să nu vorbiți nimănui despre asta ? a întrebat comandantul.

— Întocmai. Spunea că se teme să nu vă supărați dumneavoastră, că nici n-a plecat bine nava și el a și făcut o bo-roboată...

— Dar dumneata ce crezi, a scăpat-o sau a aruncat-o dinadins ?

Am stat o clipă pe gînduri. Greu de răspuns la asemenea întrebare ! Comandantul a înțeles tăcerea mea și n-a mai

stăruit. Și-a aprins o nouă țigară, tulburat. Nea Stamate se frământa, dar nu spunea nimic. În cele din urmă, el a fost cel care-a deschis vorba :

— Tovarășe comandant, ce știm noi despre omul acesta ?

— Știm exact atît cît ne-a spus el. E pasager cu acte-n regulă ; merge cu noi să se documenteze ca să scrie o carte de călătorie.

— Asta-i partea oficială, dar așa, ca om, ce părere aveți ?

— În general nu sînt deprins să am pasageri la bord, a mărturisit comandantul. Mă port față de el cu toată atenția, dar îmi dă a-nțelege să nu-i duc prea mult grija, că nu vrea să ne sustragă de la treburi ; vrea să-i cunoască pe marinari în acțiune... Așa că l-am lăsat să facă ce pofteste. Am impresia că mă evită, iar eu unul n-am obiceiul să mă vîr în sufletul omului. Cînd îl întreb cum îi merg treburile, zice că e entuziasmat. Mai mult n-am ce să vă spun despre el.

Stamate și-a strivit trabucul în scrumiera grea de bronz, și-a scuturat scrumul de pe mîneacă și s-a foit pe scaun :

— Cred că au știut cei de la București pe cine trimit.

— Dar cine-a adus cutia ? a întrebat comandantul pierzându-și răbdarea. Dacă nu el, atunci de ce a aruncat-o ?

— Și ce putea fi în cutia aceea ?

— Medicamente, spunea Relu ăla...

— Sau poate...

— Poate ce ?

— Mă gândesc și eu așa, a spus Stamate cu ochii în jos. Putea să fie și o bombă...

— O bombă ? a sărit comandantul. Să fim serioși. Înțeleg să spună asta unul ca Mateianu...

Stamate a clătinat din cap, semn că nu-i de părerea comandantului, dar nici nu-i sigur de cealaltă.

— Vorba e, ce facem cu Ștefănescu ? a întrebat Jianu. Eu zic să-l urmărim pas cu pas...

— Nici așa. Să nu ne pierdem încrederea în oameni, tovarășe comandant. Eu am altă părere. Georgică să-i povestească deschis istoria cu pachetul. Dacă Ștefănescu n-are nici un amestec, o să ne explice cum l-a scăpat în apă, dacă a mai văzut asemenea obiecte și ce părere are. Cîștigăm un aliat. Dacă are și el un rol în treaba asta, atunci ce-i spune Georgică nu-i o noutate și iarăși nu pierdem nimic.

— O să-l facem atent că-l suspectăm.

— Ba nu. Georgică o să-i spună că n-a vorbit cu nimeni.

— E-n regulă, a hotărît comandantul după ce a chibzuit o clipă. Dumneata, Georgică, fii atent cum vorbești. Bagă de seamă, că dintr-o vorbă poți să strici totul. Vezi ce zice el și pe urmă vino să-mi spui. E limpede ?

— Am înțeles !

Și iată-mă jucînd rolul principal într-o aventură pe care n-o dorisem vreodată...

Spre seară aflasem tot ce trebuia să aflu și m-am dus la comandant. L-am găsit studiind un registru gros în care era trecut tot echipajul, cu datele personale ale fiecăruia.

— Ei, cum a mers ? m-a întrebat el nerăbdător.

I-am relatat comandantului întreaga discuție, așa cum o înșir aici :

— Tovarășe Ștefănescu, tare-mi pare rău că ați scăpat pachetulul ăla în apă.

— Așa ? s-a mirat ziaristul. Și de ce, mă rog ?

— E o chestie misterioasă la mijloc...

— Ascultă, prietene Georgică, nu cumva ai luat-o pe urma lui Mateianu ?

-- Nicidecum, i-am răspuns. Dar înainte de plecare, un ins a căutat să se împrietenească cu mine; am fost la restaurant împreună și în cele din urmă m-a rugat să duc niște doctorii cuiva în străinătate. Mi-a oferit bani, a stăruit, m-a amenințat... Doctoriile erau în pachetul pe care l-ați scăpat în apă...

— Interesant ! a spus ziaristul pipăindu-și nodul de la cravată. Interesant ! a repetat el. Uite, tovarășe Georgică, mi-ai spus o poveste frumoasă. Dacă aș fi sigur că nu bați toba, ți-aș spune și eu câteva lucruri. Asta, ca să fim chit, înțelegi ?

— Tovarășe Ștefănescu, nu mă cunoașteți ! Cum o să bat toba ? Am douăzeci de ani și sînt utemist ; îmi dau seama ce trebuie spus și ce nu trebuie...

— Atunci ascultă. În primul rînd că n-am scăpat pachetul în apă, ci l-am aruncat dinadins.

— Cum așa ? am strigat eu revoltat.

— Foarte simplu. Pachetulul ăla era prea greu ca să conțină mărfuri de contrabandă — ciorapi, doctorii sau pilule, fie ele chiar aduse din India, cum pretindea acel nea Relu al dumitale...

— Al meu ? am protestat jignit.

— Vorba vine. Ascultă mai departe.

Cînd l-am dus la ureche, n-am făcut-o zadarnic. S-a auzit un țăcănit ca de ceasornic, înțelegi ?

— Un ceas, tovarășe Ștefănescu ?

— Un ceas, întocmai cum îți spun. Dar ca să transporti un ceas, nu-i locul cel mai potrivit sub sonda de pe punte. Cel care l-a adus putea să-l ia cu el, să-l ascundă într-o cămașă sau, mai simplu, să-l pună la mîină...

— Nu înțeleg.

— Atunci dă-mi voie să-ți spun mai departe. Pachetul mult prea greu pentru mărimea lui, pe urmă ceasul... Pe scurt, medicamentele lui „nea Relu“ nu erau altceva decît o mină cu explozie întîrziată.

— O mină ! am strigat eu, uimit și speriat totodată. Și de ce ați aruncat-o în apă ?

— E simplu, a surîs ziaristul. Mi-am cumpărat cravată nouă și nu voiam să mi-o facă ferfeniță !...

— Asta-i tot, tovarășe comandant. În plus, ziaristul a adăugat că el nu se amestecă în treburile navei, dar că ar trebui să vă previn ca să luați măsuri.

— Măsuri ! a zis Jianu nemulțumit. Ce măsuri să iau cînd un pasager aruncă dovezile peste bord ?

— Eu zic că dacă nu era el să recunoască porcăria aia și s-o azvîrle, nostromul ar fi pus-o frumușel în geamantan și ne-am fi trezit făcînd baie fără să vrem...

Jianu și-a dres glasul, tulburat :

— Vei fi avînd și dumneata dreptate, Georgică. Și atunci ce să facem ?

— Să fim cu ochii-n patru, tovarășe comandant. Pachetul ăla n-a venit singurel la bord. Iar cine a avut interesul să-l aducă, poate să aibă și rezerve...

— Ia stai, tinere ! Vrei să spui că un om din *echipajul meu* a făcut treaba asta ?

— Dar cine altul ? Doar n-o să-l bănuieți pe grănicerul de la schelă sau pe șoferul care-a adus sticlele !

— Nu uita că mai avem și străini la bord !

— Adică tot îl mai bănuieți pe Ștefănescu ? Acum, cînd el ne-a deschis ochii asupra primejdiei ? Și-apoi e om verificat, știți bine...

Comandantul a lovit cu palma registrul matricol de pe birou :

— Dar oamenii din echipaj nu-s verificați ? Cei mai mulți dintre ei au fost

sub comanda mea ani de zile ; răspund de fiecare ca de mine însumi...

Pe fața căpitanului Jianu supărarea se așternuse ca o negură. Era firesc să se frămînte : pe umerii comandantului apasă o răspundere deosebit de grea pentru soarta navei, a încărcăturii, a zecilor de oameni pentru care vorba lui e ordin, iar hotărîrea lui e lege.

— Ia stai ! În seara plecării știi bine că era o ceață grozavă. Într-un rînd, cum stăteam sus pe pasarelă, așteptînd mașina cu sticle, aud zgomot spre prova. Am îndreptat megafonul într-acolo : „Hei, ce se întîmplă ?“ „Nimic, tovarășe comandant. O barcă goală, adusă de curent. Era să lovească bordajul !“

— Și ce-i cu asta ? am întrebat nedumerit.

— N-ai înțeles? Era ușor să vină cineva cu barca, la adăpostul nopții și al ceței să zvîrle pachetul sus pe punte... Iar dacă ar fi fost descoperit, n-avea decît să se culce în barcă și să stea liniștit. Era doar o beznă adîncă...

— Cum să-l azvîrle ? Am trecut de zeci de ori pe lîngă locul acela ; am făcut curățenie pe sub sondă, și nu l-am zărit. Pachetul a fost ascuns bine, nu azvîrlit

pur și simplu. Iar asta nu se putea decît cu ajutorul unui om de la bord.

— Om de la bord ! a mormăit comandantul nemulțumit. Parcă necunoscutul acela nu se putea urca el însuși pe punte să-și pună bine bijuteria ?

— L-ar fi observat cel care-a observat și barca, tovarășe comandant. N-ați recunoscut după glas cine v-a dat răspunsul ?

— Nu. În primul rînd, pentru că n-am dat importanță faptului, și apoi, ceața înăbușe glasul, iar omul a pus mîinile la gură cînd a strigat. Știu și eu cine să fi fost ? Poate ne-ar da o explicație...

— Fiți sigur că dacă vedea ceva suspect, ar fi dat alarma. Doar dacă n-a fost el însuși vorbit cu cel din barcă.

— Iar începi ? Eu cred că a observat barca abia după ce necunoscutul a coborît de pe punte...

— Ar fi o explicație, am zis eu mai mult ca pentru mine.

— Este singura, a adăugat cu tărie comandantul. Altfel, cum îți închipui ? Mi-au spus să-mi aleg singur echipajul ; e navă nouă, pretențioasă... Aș fi fost nebun să plec la drum cu niște oameni

pe care nu-i cunosc și care să-mi arunce vaporul în aer?

I-am dat dreptate. Marinarii noștri se cunosc bine între ei; doar lucrează de atîția ani împreună. În singurătatea apelor, între cer și mare, nava nu-i un simplu loc de muncă, unde stai opt ore și pe urmă pleci la plimbare; în larg oamenii sînt alăturați tot timpul, la lucru ca și în cartul liber...

— Și să-ți mai spun ceva, Georgică, a rostit într-un tîrziu comandantul. Mina urma să explodeze, nu-i așa? Să pricinuiască navei o avarie serioasă care s-o oprească din drum. Nu-ți dai seama că dacă un om de la bord ar fi pus-o, însăși viața lui ar fi fost în pericol? Doar mina nu era să-l cruțe tocmai pe el; ar fi împărțășit soarta întregului echipaj. Oricum, pentru orice eventualitate o să vorbesc cu oamenii. Le spun la toți să mărească atenția în carturi — fără să afle despre ce e vorba, firește. Mă tem să nu dăm de vreun bucluc. Nu mi-e teamă pentru viața mea...

Căpitanul „Cosînzenei“ stătea dus pe gînduri, aproape nemișcat. M-am ridicat

încetișor și am ieșit, purtînd o greutate în suflet : „Cosînzeana“, nava mea din vis, e oare ținta uneltirilor dușmane?! „S-o aperi“, îmi spusese bătrînul comandant de remorcher. Dar împotriva cui? Cît aș fi vrut să dau ochii cu dușmanul acela, a cărui privire ne urmărea din umbră !...

**Zile obișnuite. Vine vremea rea, iar
nostromul tună și fulgeră.
Ștefănescu pune întrebări ciudate.
Care-i adevărul ?**

Timpu! trecea, împărțit cu strășnicie de dangătul clopotului de cart care bate jumătățile de oră. Nava mergea înainte zi și noapte ; ne culcam avînd în auz vibrația înfundată, abia simțită, a motorului principal, și tot cu ea în auz ne trezeam în zori, bucuroși că fiecare lovitură de elice ne apropie tot mai mult de ținta călătoriei noastre.

În fiecare dimineață, ieșind pe punte, aveam în jurul nostru un nou peisaj : ieri — zidurile de piatră ale Bosforului ; azi — coasta Greciei continentale. Pe urmă marea liberă, nemărginită, cu aceleași valuri prelungi, de un albastru adînc ; același cer

Înalt, senin, ca străfundurile unei prăpăstii azurii căscîndu-se deasupra capetelor noastre. Treceam tot mai des pe la camera hărților, ca să vedem, reduse la cîțiva centimetri, zecile de mile pe care nava noastră le străbătea fără odihnă. Linia subțire, trasă de creionul bine ascuțit al ofițerilor de cart, șerpua din Marea Neagră în Marmara, de acolo în Egee, apoi în Mediterana, înaintînd încet, dar statornic spre apus, tot mai departe de cerculețul cu punct negru în mijloc, în dreptul căruia sta scris mărunt „Constanța“. Bucuroși de vremea frumoasă, nu ne înduram să mai plecăm seara la culcare ; stăteam ceasuri întregi de vorbă pe dunetă și ascultam glasul cam răgușit al lui nea Mihule care, acompaniindu-se singur la chitară, cînta vechi cîntece marinărești. Nord, cîinele care-l însoțea pretutindeni în călătorii, stătea lungit pe punte și-l privea cu tristețe, de parcă ar fi împărtășit nostalgia stăpînului său :

*Departe e cerul, departe pămîntul,
Departe e zarea ca fumul...*

— Nea Mihule, cîntă și dumneata ceva mai vesel ! îl rugam noi.

Nea Miha zdrăngănea cîteva acorduri într-o doară, apoi începea un cîntec ciudat, pe care niciodată nu l-a cîntat pînă la capăt :

Pe cuirasa cerului ard nituri

Licărind ca niște mici chibrituri...

Iarăși frămînta strunele, ca să schimbe acordul, și începea cu un glas subțire, de parcă nu era al lui :

Singur stau

Noaptea și beau

Și mă gîndesc

Numai la tine...

— Asta-i ! Sticla cu băutură mai lipsește, mormăia nemulțumit secundul, căruia nu-i plăceau abaterile de la programul bordului. E trecut de miezul nopții. Hai, la culcare, că mai e și mîine zi.

Plecam, și în zori veneam grăbiți la camera hărților, să vedem cît mai avem de mers. După ce ne convingeam că „mult a fost și mult mai este“, treceam la curățenia punții, iar Cerbu se îndeletnicea cu treaba rînduită, prin tradiție, timonierilor : deschiderea trombelor de aerisire la

magazii. Desfăcea husele, apoi orienta gurile largi ale trombelor spre vînt, pentru ca aerul să pătrundă cît mai ușor înăuntru. Se rezema apoi de una din ele — avea locul lui preferat, la tribord — și fuma mulțumit, privind cum lucrăm. Zîmbea adesea cînd auzea glasul nostromului care ne cicălea fără încetare. Curățenia navei e o îndatorire de prim ordin, care trebuie îndeplinită cu toată grija ; după spusele lui nea Mantu, cartea de vizită a marina-rului adevărat nu-i barba, sau pipa, sau măiestria de a povesti întîmplări din larg. ci munca aceasta prozaică, de amănunt, care scapă privirii unui om din afară. Ochiul nostromului știa să descopere cea mai mică pată de rugină de pe un mecanism, cea mai palidă urmă verzuie de pe un mîner de alamă, cel mai neînsemnat gunoiaș pe care vîntul l-ar plimba de colo-colo pe punte. Și-atunci, să te ții tărăboi ! Parcă n-ar fi vorba de o mică neregulă, ci de o spărtură uriașă în carenă, care va duce nava la fund peste zece minute ! Secundul îi cîntă-n strună, iar noi ne-am deprins cu felul acesta de a privi lucrurile și ne străduim să facem cum e mai bine, așa încît „Cosînzeana“

e totdeauna model de curăţenie pe toată flota comercială !

Ne mai ajuta şi Cerbu în felul lui. Ca marinar cu vechime ce era, el ne arăta unde-ar mai trebui intervenit cu cîrpa sau cu peria de sîrmă, făcea cu ochiul către vreo hîrtiuţă rătăcită pe sub vinci — toate acestea fără să se dezlipească de la locul lui. Odată ne-am apropiat de tromba care-i servea drept rezemătoare. Mi-a zîmbit prietenos şi m-a întrebat cu glas răsunător :

— Ce mai faci, Georgică ? Vă freacă bătrînul, hai ? Lasă, aşa se învaţă marinăria...

Şi-a stăpînit cu greu un căscat şi s-a întins lovind cu mîna marginea trombei.

— Nea Cerbule, de ce nu te odihneşti ? Doar faci cart de noapte, ar trebui să dormi mai mult dimineaţa...

— Ce ştii tu, copile ? a zîmbit iarăşi timonierul. Sînt marinar bătrîn. M-am deprins să privesc răsăritul soarelui în fiecare zi...

— E frumos, într-adevăr...

— Georgică, a răsunat din babord glasul nostromului. Stai la taifas şi de mătură are grijă maica-mare !

...În zilele acestea nu s-a întâmplat nimic care să scoată viața noastră de pe făgașul ei obișnuit ; nava noastră era, ca să folosesc o expresie care mi-a plăcut din Joseph Conrad, o oază a liniștei și navigației pașnice. Carturile se schimbau la orele hotărâte, după tipicul secular al navigatorilor ; nea Arvinte își făcea un punct de onoare din precizia matematică cu care respecta programul, știut fiind că un bucătar de clasa-ntîi pe marile pacheboturi poate să-și ia vacanță dacă întîrzie, fie numai cu zece minute, masa de prînz sau de seară...

Mă țineam scai de pasagerul nostru, așa cum îmi poruncise căpitanul. Mă străduiam ca el să nu observe nimic ; și-apoi puntea vaporului e destul de mică, ca să te întîlnești cu cineva de zece ori pe zi fără să ai aerul că îl urmărești. N-am observat nimic deosebit și mă bucuram în sinea mea că Ștefănescu nu-i din tabăra dușmană ; prinsesem drag de dînsul pentru că vorbea cu mine fără să se grozăvească și îmi povestea multe lucruri care mă interesau. Auzindu-l cum vorbește, încercam uneori să-mi închipui că el e dușmanul și că tot ce-mi spune era prefăcătorie, dar trebuie să fie cineva un actor prea desă-

vîrșit ca să se prefacă în felul acesta. Numai într-o dimineată mi s-a cam zdruncinat încrederea în el. Era vreme urîță ; cerul albastru al Mediteranei devenise vînat, la fel de vînat ca valurile în care se oglindea ; din norii coborîți foarte mult deasupra noastră se cernea o ploaie mărunță, ca de toamnă, pe care vîntul ne-o spulbera drept în ochi. Nostromul a făcut, ca de obicei, controlul curățeniei și a cercetat legăturile, posomorît. „Cosînzeana“ începuse să salte zdravăn pe valurile uriașe, iar oamenii aveau chef de ceartă. Mantu a strîmbat din nas văzînd șuvițele de apă de pe punte și a mormăit în barbă o frază întortocheată, presărată cu înjurături și blesteme, din care reieșea că afurisita asta de ploaie e bucuria leneșilor, că ea ascunde urmele neglijenței unora. În împrejurări normale n-ar fi ripostat nimeni la asemenea vorbe, dar acum era vreme urîță și barometrul continua să coboare, iar oamenii erau foarte sensibili.

— Ce neglijență, nea Mantule ? am întrebat. Ce neglijență poate fi pe vaporul ăsta, cînd îl lustruim toată ziua ?

— Asta cam așa e, a mormăit Dragonea care nu vorbea niciodată neîntrebat. Al naibii să fiu dacă nu mă mut pe șalupa

căpitaniei ! Neglijență și iar neglijență, dar „Cosînzeana“ seamănă cu o farmacie plutitoare !

— Repede vă mai sare țandăra, a bombănit nostromul. Se vede că ați uitat de disciplină. Vreți să vedeți unde-i neglijența ? a întrebat el arțăgos, căutînd în jur o dovadă. Poftim, uitați-vă ! Ce tîrîie-brîu a scos capacul de pe trombă acum, pe ploaia asta ? O să între apa-n magazie, și pe urmă nostromul e de vină că un nepriceput a deschis trombele...

— Asta-i treaba timonierilor, a strigat Dragonea. Ce ne aruncați în spinare vina lor ? Stau ca boierii în cabină, învîrtesc toată ziua covrigul ăla, iar cînd coboară, toate le fac pe dos.

— Așa e, a spus nostromul mai potolit. Puneți, fraților, capacul peste trombă și las' că vorbesc eu și cu dumnealor !

Ne-am executat pe dată, iar nea Mantu a pornit repede spre comandă.

— Le trage o salată cocoșilor ălora, a rînjit Dragonea scoțînd o țigară udă din buzunar.

— Ce-i cu trombele astea, tovarășe Georgică ? a întrebat Ștefănescu care se ivise între timp pe punte. Hai mai la adăpost, să-mi povestești și mie...

L-am urmat în coridorul de sub dunetă și i-am explicat că trombele se deschid zilnic pentru aerisirea magaziiilor, însă pe vreme rea e strict interzis să faci asta. Pătrunde apă în magazine, și pe urmă ai bucluc cu marfa.

— Deci așa stau lucrurile ! s-a lămurit Ștefănescu. Dar altfel nu se poate circula prin magazine ?

— În timpul marșului ? Nu intră nici pasăre măiastră, tovarășe Ștefănescu. Le-am închis la plecare și așa rămîn.

— Așa rămîn... a îngînat Ștefănescu, pipăindu-și preocupat nodul de la cravată.

L-am prins ! m-am gîndit eu îndată. Ia te uită ce-i trece prin minte tovarășului ziarist ! Te pomenești că mai are vreo bombiță d-aia și vrea s-o planteze în magazie, să n-o mai găsească nici maicamare a lui nea Mantu !

Eram pe punctul să dau alarma. Credeam că am descoperit în sfîrșit misterul și că Ștefănescu este tocmai omul care ne-a pus gînd rău.

Prea apăruse ca din senin lîngă noi, tocmai cînd era vorba despre trombe. Iar comandantul o să pufăie satisfăcut din țigaretul lui : „Ce-ți spuneam eu, băiete ? Un om din echipajul meu nu se-apucă de

prostii. D-aia n-am încredere în străinii care calcă pe punte !” Cred că Ștefănescu nici nu bănuia gândurile mele și asta îmi dădea o mare satisfacție. Mă crezi un prostănac, nene, dar află că eu sînt ăla care am pus mîna pe firele afacerii ! Unde-i Mateianu, să-l dau gata cu tehnica mea de detectiv ?

— Uite, tovarășe Georgică, la ce mă gîndeam eu, a spus Ștefănescu aproape în șoaptă, oare nu se putea ascunde nimeni în magazii, profitînd de învălmășeala dinaintea plecării ? După aceea, n-avea decît să iasă noaptea și să ascundă bomba sub sondă...

Caută să-mi abată atenția, m-am gîndit. O face pe naivul, dă vina pe altul, ca să credem noi că n-are nici un amestec în toată povestea asta. Dar las' că i-o retez eu. Să vadă că nu se prinde...

— E imposibil, tovarășe Ștefănescu. În primul rînd, ca să se ascundă în magazie, trebuie mai întîi să intre la bord neobservat, iar asta nu se poate. Și în al doilea rînd, chiar dac-ar intra, ar rămîne acolo ca un papagal în colivie : dacă nu punem la socoteală trombele de aerisire, magazia stă închisă pînă la escală...

— Am priceput, tovarășe Georgică, mulțumesc de lămurire. Poate ți s-a părut ciudată întrebarea mea, dar trebuie să fim prudenți. Dușmanul e viclean și poate să ne facă vreo surpriză unde ne-am aștepta mai puțin...

— Ce surpriză să ne mai facă ? Sîntem în mijlocul Mediteranei, am parcurs o bună bucată de drum. Dacă pînă acum n-a mai încercat nimica, afară de pachetul lui nea Relu, înseamnă că are dreptate comandantul.

— Și ce spune comandantul ? a întrebat repede Ștefănescu.

L-am privit bănuitor o clipă. E curios și el, asemenea lui nea Relu. Numai că eu, unul, m-am învățat minte ! Povestea comandantului, cu barca și cu glasul care i-a răspuns prin ceață, putea să fie adevărată și putea să nu fie ; în orice caz ea ne-ar fi de folos acum. Ștefănescu o să creadă că ne-am explicat totul și n-avem nici o bănuială ; se va socoti pus la adăpost, va prinde curaj și... la momentul potrivit, o să-i rîdem în nas... „Jos măștile, domnule presupus ziarist. Ia spune, în slujba cui te afli ?“ Am hotărît deci să-i povestesc și lui întîmplarea cu barca, pe care-o aflasem de la comandant. În cîteva

rînduri m-a întrerupt cerîndu-mi amănunte, dar mare lucru nu aveam nici eu a-i spune. La sfîrșit, Ștefănescu a clătinat cu îndoială din cap și a zis încet :

— S-ar putea să fie precum spui. Dar dacă prima încercare a dat greș, crezi că dușmanul o să se lase păgubaș ? Călătoria noastră are mare importanță ; bănuiesc că pentru zădărnicierea ei sînt puse-n joc sume mari. Adu-ți aminte ce spunea acel Relu ; îți oferise și el ceva bani, nu-i așa ?

— Vreo zece mii de lei, tovarășe Ștefănescu.

— Ei, vezi ? Cu toate că, în cazuri de acestea, banii singuri nu fac o para chioară.

— Nu înțeleg ce vreți să spuneți.

— Vreau să spun că pentru asemenea misiuni nu se găsesc prea mulți amatori și că banii pot determina foarte greu un om să facă o acțiune criminală. Dumitale îți plac motocicletele ?

— Îmi plac, dar nu văd legătura...

— Cu banii oferiți de nea Relu îți puteai cumpăra o motocicletă de mai mare dragul...

Fac prinsoare că pe oricare dintre dumneavoastră, în locul meu, l-ar fi înfuriat asemenea vorbe.

— Eu muncesc cinstit, tovarăşe ! am răspuns.

— Asta-i, a exclamat Ştefănescu. Nu, nu, banii singuri pot foarte greu să împingă pe un om la o acţiune criminală, a repetat el.

— Faptul rămîne fapt, am răspuns. Ce mă interesează motivele care l-au împins pe nea Relu la asta ? Esenţialul e că a vrut să ne planteze un ghiont în coastă...

— Şi că s-ar putea să mai aibă unul de rezervă...

— Credeţi ? Mîine dimineaţă facem prima escală ; dacă pînă acum n-a întreprins nimic...

— De ce facem escală ? Luăm apă, combustibil, nu-i aşa ?

— Da' de unde ! Păi „Cosînzeana” noastră are autonomie foarte mare ; poate naviga vreo şase mii de mile fără escală. E ceva !

— Atunci de ce ne întrerupem drumul ? Doar avem treburi destul de urgente...

— Păi nu ştiţi ? Avem cu noi şi nişte panouri mari, un fel de pereţi mobili, care vor despărţi compartimentele pavilionului românesc : într-un loc industria grea, în altul cărţi, în altul alimente, porţelanuri şi aşa mai departe. Aceşti pereţi tre-

buie să fie gata așezați cînd ajung exponatele acolo. De aceea, o să le debarcăm în portul din Mediterana, unde le-așteaptă inginerii noștri să le pună în vagoane. Iar cînd ajungem noi în nord, găsim pavilionul gata pregătit, ca o casă care-și așteaptă locatarul.

— Am înțeles, Georgică. Înseamnă că prima parte a drumului nostru se apropie de sfîrșit...

— Da, și avem tot dreptul să credem că se va sfîrși cu bine.

— Nu zice hop, pînă n-ai sărit, a obiectat ziaristul. Dumneata fii cu ochii-n patru ; s-ar putea ca tocmai un om din echipaj să fie...

— Feriți-vă să spuneți asta față de comandant. Eu am încercat, și s-a făcut foc... Și în sinea mea îmi ziceam : „Ce tot caută ăsta să dea vina pe unul din echipaj?”

— Il înțeleg, a șoptit Ștefănescu. Ține la oamenii lui și are încredere în ei. Și eu am încredere în oameni ; e absurd ca pentru un singur ticălos să suspectezi un colectiv întreg. Dar atîta vreme cît ticălosul ăsta nu iese la iveală, trebuie să fim vigilenți. Pricepi, tovarășe Georgică ?

— Pricep, dar eu unul... mare lucru nu pot face în toată povestea asta.

— Nu ți se cere să faci ceva deosebit. Uită-te în jurul dumitale. Îți cunoști tovarășii. Dacă omul acela se află la bord, o să se trădeze : printr-un gest, o vorbă, o atitudine... Eu ți-am mai spus o dată : sînt pasager și nu mă amestec. Dar trebuie informat comandantul, secretarul de partid, secundul... să se stea de vorbă cu oamenii din echipaj... Un om singur nu poate face mare lucru. Dar cînd acționează mai mulți, cînd intervine colectivul...

— E limpede, tovarășe Ștefănescu. Și eu fac parte din colectivul ăsta...

— Si eu la fel, a șoptit ziaristul. Sînt pasager, dar n-o să stau deoparte la nevoie. Misiunea „Cosînzenei“ e foarte însemnată ; să facem totul pentru îndeplinirea ei...

Nu știam ce să mai cred. Ziaristul părea foarte sincer, și, ca să fiu sincer la rîndul meu, trebuie să vă spun că vorbele lui îmi mergeau la inimă. Dar ori de cîte ori eram înclinat să-l cred, îmi aminteam de povestea lui nea Relu, lacrimile cu care-mi vorbea despre copilul lui bolnav și parcă-l vedeam cum îmi răsucea mîna, scrîșnind din dinți, cînd a văzut că nu-i merge. Ștefănescu putea fi un actor tot așa de bun ; degeaba spunea el că „sînt

un simplu pasager și nu m-amestec“ ; în realitate, era mult mai interesat în povestea cu pachetul decît încerca să pară. Care-i adevărul ? În orice caz, discuția asta i-o voi reproduce comandantului cuvînt cu cuvînt. Poate el înțelege lucrurile mai bine decît mine...

Se arată iarăși mîna dușmanului.
O noapte grea. Eu și cu Stamate
devenim scafandri. Peste o oră
acostăm !

Cred că dormeam de vreo două ore, cînd am auzit răsunînd soneriile de alarmă : „Toată lumea pe punte !“ Am sărit ca ars din cușetă. Vuietul motorului principal, pe care eram deprins să-l auzim mereu, în orice colț al navei, încetase ; dinspre sala mașinilor abia răzbătea zumzetul subțire al auxiliarului care continua să dea curent. M-am îmbrăcat într-o clipă ; din cealaltă cușetă a sărit și Mateianu :

— Mii de tunete ! Ce s-o fi întîmplat acolo, sus ?

Am răsucit comutatorul și cînd ochii mi s-au deprins cu lumina puternică, am văzut figura ciufulită și speriată a colegului meu de cabină.

— Lasă tunetele și hai mai repede, am bombănit eu încheindu-mi cu degetele tremurînde șireturile.

În clipa aceea nava a făcut un salt brusc și m-am pomenit grămadă peste Mateianu care se căznea să-și tragă pantalonii.

— Sîntem în voia valurilor ! a strigat electricianul navei. Nu simți ? Nava e-n imposibilitate de manevră. Să știi că am naufragiat !

— Termină cu prostiile, măi ! Nu cun-va crezi că am căzut în mîinile piraților ?

— Poți să știi ? a răspuns Mateianu pornind în fugă pe coridor.

Cînd am ajuns pe punte era întuneric și liniște. Numai spre pupa, unde era îndreptată lumina proiecteurului cel mare de pe comandă, se auzeau glasuri răstite. Am alergat într-acolo și l-am auzit pe nostru înjurînd cît îl ținea gura :

— Așa porcărie blestemată n-am pomenit de cînd sînt. O fi crezînd cineva că s-a schimbat marinăria și că dacă avem radiolocație și sondă ultrason, pe punte poate fi dezordine ca la talcioc ! Unde ești, Georgică, să-ți vezi isprava ? Halal marinar ! Acuma poți să te faci negustor de nasturi sau să împletești ciorapi, ca maica-mare !

Nu pricepeam cu care Georgică se cear-
tă bătrînul. M-am dat mai aproape. Nea
Mantu s-a repezit la mine cu o înfățișare
așa de furioasă, încît părea gata să mă
azvîrle peste bord :

— Așa se lucrează pe vapor, flăcăule ?
Mînca-l-ar rechinii pe ăl care te-a-nvățat
să-ți bați joc de meserie...

— Ce s-a întîmplat ? am întrebat eu,
mirat și speriat în același timp.

— Parîma ! a urlat nostromul ieșin-
du-și din fire. Parîma, auzi ? Mai bine te
spînzurai cu ea decît s-o lași atîrnată peste
bord !

Am privit încotro îmi arăta nostromul.
În lumina puternică a proiecteurului l-am
văzut pe căpitanul Jianu, încordat și pa-
lid, ascultînd explicațiile mecanicului al
doilea :

— Am avut noroc, tovarășe comandant.
Cînd am simțit tracțiune mare la elice,
„Stop !“ am împins maneta și am decu-
plat motorul, fără s-aștept comanda. Nu
știam ce se întîmplă. Fie ce-o fi, mi-am
zis. Mai bine opresc nava degeaba decît
să se întîmple cine știe ce pacoste. Cre-
deam că s-a gripat vreun cuzinet de la
ax. Și cînd colo...

Mecanicul al doilea a făcut un gest spre bordaj și atunci am priceput cum stau lucrurile. O parîmă metalică, din cele folosite la acostare, al cărei capăt era înfășurat pe tamburul uriaș de la pupa, căzuse în afara bordului și nimerise la elice. Căpitanul Jianu s-a îndreptat spre mine, cu o mînie reținută :

— Dumneata răspunzi de manevra pupa, Georgică. Vezi unde duce o mică neglijență ? Acum sîntem imobilizați. Am ridicat semnalul „navă nestăpînă pe manevră“...

— Dar cum a ajuns parîma peste bord, tovarășe comandant ? Doar era pusă frumos pe punte, strînsă colac. O pregătisem de cu seară pentru acostare. N-avea cum să cadă...

— Atunci am aruncat-o eu ? a strigat nostromul care se aplecase peste balustradă spre pupa. Mai mare rușinea pentru o navă nouă. Acum ce ne facem ? Lansăm S.O.S., ca să ne remocheze cineva pînă-n port ?

— Rechinii de pe navele de salvare abia așteaptă un chilipir ca ăsta, a adăugat comandantul posomorît. O să plătim cu cămașa de pe noi. Parcă-i auzi : „Vă costă

jumătate din prețul navei"... Frumos, tovarășe Georgică, n-am ce spune...

— Tovarășe comandant, vă dau cuvîntul meu că...

— Lasă, nu-i vremea de anchete acum, a intervenit Stamate. La opt dimineața trebuie să intrăm în port; ne așteaptă vagoanele pentru panouri, totul e pregătit...

— Nu mai ajungem noi la opt... a murmurat Jianu.

— Nu se știe, a răspuns mecanicul al doilea. Mai întâi să vedem cum stau lucrurile. Am oprit motorul imediat, poate nu s-a strîmbat elicea. Ar trebui să controlăm...

— Acuma, noaptea ? a întrebat căpitanul Jianu cu îndoială.

— Chiar acum, am strigat. Întru eu, cu aparatul de scafandru ușor...

— Să-ncercăm, a zis comandantul după ce-a chibzuit o clipă. Numai să fii atent, sînt valuri și te-ar putea împinge sub navă...

— Nici o grijă, tovarășe comandant. În școală eram campion la înot...

Am alergat la magazie după rezervoarele cu oxigen. În drum, mă străduiam să înțeleg cum s-au petrecut lucrurile.

Doar nu aşezasem pentru prima oară o parîmă !

Mi-am amintit cu precizie fiecare mişcare pe care-o făcusem atunci, seara, cînd pregătisem parîmele pentru acostare. M-am apropiat apoi de căpitanul Jianu.

— Să ştiţi că n-a căzut ea singură, tovarăşe comandant. E mîină de om care a aruncat-o...

— Îţi interzic să vorbeşti în felul acesta ! a strigat căpitanul Jianu. Pentru neglijenţă se pot inventa o mie de scuze !

N-am mai stăruit. Comandantul era prea supărat ca să mai ia în seamă argumentele mele ; pe de altă parte, îi cunoşteam destul de bine părerea în legătură cu şirul de întîmplări care urmaseră plecării „Cosînzenei“ : el nu voia să admită existenţa unui răuvoitor în sînul echipajului pe care-l comanda. Parîma aceasta dovedea, fără doar şi poate, că cineva caută să ne oprească din drum, şi omul acesta era aici, pe navă. Căpitanul Jianu însă nu părea dispus să renunţe uşor la poziţia lui. Dar nu era vreme de pierdut. Mi-am înhămat în spinare tubul de oxigen şi am verificat masca. Am cerut lanterna nostromului şi am încălecat balustrada, punînd piciorul pe prima treaptă a scării subţiri, flexibile..

Am coborît, urmărit de zeci de priviri care încercau să străpungă bezna de sub navă...

Cînd am ajuns în apă m-am înfiorat o clipă — poate de răcoare, poate de gîndul că sub mine valurile lungi și negre ca păcura acopereau un abis de sute de metri. Lanterna lumina o porțiune mică în jur; abia se vedea la cîțiva pași. Am coborît și mai mult, ocolind cu grijă instalația cîrmei. Parîma îmi folosea drept călăuză: m-am agățat de ea și am ajuns pînă la axul elicei, care se întrevedea ca o buturugă galben-verzuie în apă. În jurul axului cablul era încolăcit de cîteva ori, formînd o buclă. Semăna grozav cu un șarpe negru; gîndindu-mă la șarpe, mi-a fulgerat prin minte că m-ar putea ataca un rechin. Îmi părea rău că n-am luat cu mine stiletul, dar privind în jur, la lumina slabă a lanternei, mi-am dat seama că nici n-aș avea vreme să văd cum arată rechinul, înainte ca el să mă înhațe. Aceasta însă era o posibilitate destul de îndepărtată, pe cînd parîma exista într-adevăr și ne făcea necazuri... M-am afundat pînă la elice. Palele ei mai purtau încă dungile subțiri, egale, ale rabotezei care le șlefuisese în șantier. Le-am cercetat cu grijă, dar n-am

descoperit nici un defect. Am ieșit repede la suprafață.

— Ei, mergem în port remorcați ? a întrebat căpitanul îndată ce am scos capul din apă.

Am făcut un semn liniștitor din mână și am urcat pe punte. Stamate m-a apucat de umăr. De nerăbdare, își mestecase jumătate din nelipsitul lui trabuc.

— Cum e, Georgică ?

— În regulă, după câte se pare. Elicea nu-i îndoită, n-am observat nimic suspect. Axul, la fel.

— Aha ! a spus satisfăcut mecanicul al doilea. Nu v-am spus eu ? Am oprit motorul la vreme, nu s-a întâmplat nimic...

— Aș avea nevoie de un ajutor. Și de niște răngi, ca să eliberăm elicea.

Mecanicul al doilea s-a aplecat să șoptească ceva la urechea comandantului, care a încuviințat din cap.

— Mihule, a zis bucuros Stamate, adu-mi și mie o botniță de asta, că ard de nerăbdare să fac o baie !

Marinarii s-au executat de îndată. I-au adus și lui Stamate echipamentul de scafandru, și înarmați amândoi cu niște drugi de fier, ne-am scufundat din nou să desfacem cablul acela blestemat.

Nu mă încumet să descriu munca noastră acolo, sub apă, în toiul nopții, fiindcă n-aș putea spune întocmai cum a fost. Știe oricine ce înseamnă să ai de dezlegat o sfoară bine înnodată. Tragi în dreapta, în stînga, îți rupi vîrfurile degetelor, înjuri și nădușești, iar în cele din urmă iei cuțitul și o tai. Asta, cînd e vorba de o sfoară cu care se leagă pachetele. Dar dacă în locul ei ai un cablu de oțel gros ca mîna, înfășurat și răsucit de-o forță uriașă, și dacă toată operația se petrece sub apă, trebuie să recunoașteți că nu-i deloc simplu ! Trăgeam eu și nea Stamate din toate puterile, sprijineam drugii de etambreul elicei, iar cînd mi se părea că, în sfîrșit, o buclă e pe cale să se desfacă, parîma tresărea ca un arc și se strîngea mai tare ca înainte. O luam de la capăt, iar cei de pe punte ne ajutau și ei cum puteau. Ieșeam mereu din apă ca să le spunem : „Trage ! Las-o mai moale ! Încă puțin !“ În cele din urmă, după vreun ceas de trudă diavolească, primul ochi al parîmei a sărit de pe pala elicei, mai-mai să-l pocnească pe mecanicul al doilea peste burtă. Acum lucrul devenea mai ușor ; cablul fusese slăbit și n-a mai opus mare rezistență.

Cînd am urcat pe punte, am simțit din plin răcoarea nopții. Comandantul nostru prevăzuse și asta — lîngă vinciul de manevră, unde ne lăsasem hainele, ne aștepta nea Arvinte cu sticla de rom :

— Ia, tovarășe Stamate, și tu flăcăule. Luați, că-i cam răcoare !

— Mie nu-mi trebuie, a hotărît mecanicul al doilea. Doar îmi aprind țigara și mă duc. Mă duc să-i dau bătaie „moșului“. Cred c-o să folosim rezerva de rotații ca s-ajungem la vreme, nu-i așa, tovarășe comandant ?

Jianu s-a uitat întrebător către Miron, șeful mecanic, care urmărise în tăcere toate mișcările noastre. Șeful mecanic era atît de îndrăgostit de motoare, încît socotea încercarea de a forța motorul principal drept o jignire personală ; totuși comandantul îl privea insistent, ciocănind cu degetul în cronometrul de la mînă. Șeful mecanic s-a uitat și el la ceas, apoi și-a dres glasul, ceea ce pentru el însemna o adevărată frază : „Nu zic nu, dar altă dată să nu-mi mai cereți mie chestii de-astea !“

— O să zburăm, nu alta ! s-a bucurat Stamate, scoțînd din buzunarul salopetei un trabuc neînceput.

— Ia nea Stamate un gît de rom, că tremuri ca piftia, a stăruit din nou bucătarul.

— Las' că-i destulă căldură acolo jos, a mormăit mecanicul al doilea. Plec să pornesc motorul. Cînd stă el, nu sînt în apele mele !

Și, lucru surprinzător pentru un fumător pasionat ca dînsul, a pus la loc în buzunar trabucul și a pornit sprinten spre sala mașinilor. Secundul, care rămăsese sus, în comandă, a ieșit pe pasarelă, dornic de vești noi.

— E-n regulă, tovarășe Pavel, i-a strigat de jos comandantul. Toată viteza înainte, mențineți drumul stabilit !

Am auzit clinchetul telegrafului care ordona pornirea motorului. De jos a răspuns o sonerie, semn că motoristii au înțeles ordinul ; s-a auzit apoi șuieratul aerului comprimat care pătrundea cu putere în cilindri, iar după cîteva clipe motorul principal a început să huruie și să duduie, parcă nerăbdător să cîștige timpul pierdut. La pupa, apa a început să clocotească, răscolită de elice. Nava a pornit din nou să spintece valurile întunecate ale Mediteranei...

Abia cînd am văzut că primejdia trecuse, am simțit cu adevărat frigul care mă scutura. Eram numai în cămașă și n-avusesem vreme să mă usuc. Cineva îmi aruncase pe umeri o haină, iar comandantul, bucuros că totul se terminase cu bine, mi-a întins sticluța cu rom :

— Ia Georgică, nu te sfii. Doar dumneata nu intri în cart la motoare.

— Bietul băiat, l-au răzbit frigul și oboseala, a spus milos bucătarul.

Vorbele lui nea Arvinte au stîrnit rîsul marinarilor din jur. Nu știu bine ce am simțit în clipa aceea. Mi-era ciudă că sînt luat drept un copilaș care are nevoie de protecție ; pe de altă parte, tare aș fi vrut să arăt ca un bărbat tare și viteaz, ca nea Stamate, care participase la toată munca aceea cu atîta liniște, de parcă s-ar fi bărbierit înainte de a coborî pe țarm... Într-un cuvînt, am refuzat băutura. Nea Mihu a plescăit din buze cu mirare și a zis :

— Ce mi-e dat să văd ! Doi inși care habar n-au de kaloriile romului, după ce-au lucrat un ceas sub apă ! Nu serios, flăcăule, n-ai vrea un iaurt ?

— Lasă-mă-n pace, nea Mihule ! am zis eu îngroșându-mi glasul, hotărît să-mi apăr demnitatea în fața acestui atac.

— Am zis eu ceva ? s-a mirat Mihi din nou. Zic doar atîta : lăsați-i, tovarășe comandant, că ei nu știu ce-i bun, și dați-mi mie porția lor. Să iau și eu parte cu ceva la lucrarea din noaptea asta...

— Hei, Mihule, tot îți mai face cu ochiul sticluta ? a întrebat Jianu, și pe fața lui s-a așternut surîsul pe care-l vedeam atît de rar.

— Da' de unde, tovarășe comandant ! Acuma s-a schimbat treaba : îi fac eu sticlutei cu ochiul. Așa-i, Nord ?

Auzindu-și numele, Nord a lătrat scurt de două ori.

— Și Nord rîde de tine, a adăugat comandantul.

— Ba, fără supărare, Nord mă apără. Zice că am dreptate.

Tocmai cînd discuția cu nea Mihi se dovedea a fi mai interesantă, Cerbu m-a chemat deoparte :

— Ascultă, Georgică, ce spui despre chestia cu parîma ?

— Ce să spun ? Ai văzut și dumneata foarte bine.

— Eu ? De unde să văd ? Tocmai când să intru de cart m-am pomenit că se oprește deodată motorul. Eram în comandă și nu înțelegeam despre ce este vorba...

— Acum cred că ai înțeles.

— E un fel de a spune. Cred că nimeni nu înțelege nimica. Parîma nu-i șoarece, să sară singurică peste bord când ți-e lumea mai dragă...

— Asta am spus-o și eu. Doar cu mîinile mele am aranjat-o aseară, ca să-mi fie mai ușor la acostare.

— Ascultă la mine, băiatule, că sînt mai bătrîn decît tine. E ceva necurat aici. Și dacă vrei să știi, am o bănuială...

— Ce bănuială ?

— Mă bazez pe tine că ești om de cuvînt. Rămîne între noi. Eu cred că de la ziaristul ăsta ni se trag ponoasele...

— Nu știu, nea Cerbule, ce să zic. Omul nici nu s-a arătat pe punte de aseară și pînă acum ; și-apoi de unde ar ști așa de bine rostul ? O parîmă aruncată peste bord nu nimerește totdeauna la elice ; trebuie o anumită dibăcie. Iar el, săracul, habar n-are de marinărie...

— Aiurea ! O face pe prostul, băiete, tocmai ca să-l credem nevinovat. Eu atîta spun. Numai bagă de seamă, să nu s-audă.

Cel mult, poți să raportezi comandantului, dacă ții neapărat ; dar n-aș vrea ca lucrurile să pornească de la mine, înțelegi ! Uite-l pe omul nostru ; schimbă vorba repede !

Într-adevăr, Ștefănescu apăruse pe punte cam somnoros și se uita mirat în jurul său :

— Ce s-a întâmplat, oameni buni ? De ce v-ați sculat cu noaptea-n cap ?

Întrecându-se să dea cât mai multe amănunte, marinarii i-au povestit totul ; în acest răstimp eu am stat modest mai la o parte, socotindu-mă printre eroii principali ai acțiunii. Ștefănescu nu părea deloc impresionat ; la sfârșit, s-a mulțumit să spună cu admirație prefăcută :

— Da ? O parîmă ? I-auzi, domnule, ce întâmplare ! Îmi pare rău că n-am fost și eu de față !

De unde am tras cu toții concluzia că degeaba povestești unui om de uscat un fapt care e într-adevăr demn de povestit, din viața celor de pe mare ; el nu-și va da seama de proporțiile lui și nu-l va prețui.

— Și zi așa, tovarășe Georgică, ai făcut o baie ? m-a întrebat el pipăindu-și nodul de la cravată, cum făcea ori de cîte ori

era tulburat. Mi-am dat seama că-l judecasem greșit ; nu, Ștefănescu nu rămăsese indiferent, aflînd de întîmplarea cu parîma, ci se prefăcuse numai, ca să nu atragă atenția marinarilor. Să fi avut dreptate Cerbu ? Dacă-i așa, atunci va trebui să-i dăm a-nțelege domnului „ziarist“ că nu sîntem așa de proști. Ne-am dat seama că parîma a fost aruncată peste bord de cineva și că nu-i vorba de o simplă întîmplare. Iar dacă acel cineva mai pune la cale și alte blestemății, apoi nici noi nu căscăm gura la stele, lăsînd-o pe „Cosînzeana“ în voia soartei ! M-am gîndit să-i spun eu toate acestea, profitînd de prilejul acesta. E curios, deci să-i satisfacem curiozitatea !

— Cum e cu parîma asta, tovarășe Georgică ? m-a întrebat ziaristul cînd ne-am depărtat de grupul marinarilor.

— Întocmai cum ați auzit. Parîma a căzut de pe bord și a fost atrasă de elice. Vă spun cu mîna pe inimă, tovarășe Ștefănescu, că n-am lăsat-o în neregulă. Parcă eu nu știu ce se poate întîmpla ? Metal pe metal alunecă foarte repede ; din balansul navei, din trepidație, cablul ar putea să cadă peste bord. D-aia l-am strîns cu toată grija, și e de necrezut că ar fi putut cădea singur în mare.

— Vrei să spui că l-a aruncat cineva ?

— Sînt sigur de asta, și comandantul m-a muștrat cînd i-am spus-o. Știu eu ? Poate-a făcut-o de ochii marinarilor.

— Are dreptate. În cazuri de acestea panica nu servește la nimic.

— Nu-i vorba de panică. În echipajul nostru sînt marinari, nu babe. Doar oamenilor li s-a atras o dată atenția asupra primejdiei ; aflînd și de această încercare a dușmanului, ei și-au sporit vigilența...

— Da, dușmanul... a spus gînditor Ștefănescu. Nu se poate spune că-i lipsit de imaginație, așa-i ?

— Ce să mai vorbim ! Dacă n-ar fi fost atent tovarășul Stamate, mecanicul al doilea, fiți sigur că la ora asta n-am goni cu șaisprezece mile pe oră spre port !

— V-am stricat somnul cu gălăgia noastră, tovarășe ziarist, am auzit în spațele meu glasul răgușit al nostromului.

— Și așa eram dornic să văd un răsărit de soare în largul Mediteranei ! a răspuns amabil Ștefănescu.

— Numai răsăritul ? Ia priviți colo, spre tribord. Se vede țarmul. Am recuperat o bună parte din întîrziere. Peste o oră acostăm, conform programului !

Gînduri la sosirea în port. Descărcarea merge repede. Bucuria nostromului e scurtă. Incendiu la bord!

Ștefănescu își spune părerea.

E bine și plăcut totdeauna cînd sfîrșești o călătorie. La capătul drumului, adesea obositor, te așteaptă bucuria revederii unor chipuri dragi sau surpriza descoperirii unor frumuseți necunoscute. Pe de altă parte nu mai ai senzația de repaus silit, de limitare a mișcărilor, pe care ți-o dă vehiculul. Ești din nou stăpîn pe picioarele tale, te poți mișca în voie, poți merge unde vrei, părăsind compartimentul de tren, cabina îngustă a automobilului sau autobuzul care te-a zgîlțit cîteva ceasuri...

Cu atît mai plăcută e sosirea din larg. Călătoria s-a făcut nu pe pămînt, ci pe apă. Săptămîni întregi ai avut sub picioare:

puntea mereu legănată, iar dacă îți ridici privirile spre zare, vedeai un orizont neli-niștit, o dungă care dansa fără odihnă, cînd ridicîndu-se din dreapta sau din stînga, cînd prăvălindu-se sub etrava înaltă a navei. Nici măcar stelele, în larg, nu le vezi stînd locului pe boltă. Se mișcă toate odată, și dacă ieși drept reazem al privirii catargul, apoi în jurul lui, Cărul Mare încinge o adevărată horă... Ajuns pe țărm, simți mai întîi o mică amețeală. Deprins cu balansul neconținut al navei, ai senzația că digul solid de beton, cheiul cu clădirile lui, macaralele, orașul răsfirat sus pe coastă — totul se clatină, ca puntea corăbiei cu care ai navigat. Simți instinctiv nevoia să îndoi genunchii, pășești larg și îți dai seama că mersul legănat al vechilor marinari, în primele minute după coborîrea pe țărm, nu-i o simplă metaforă de prin romane...

Poate de aceea, sosirea vaporului în port e legată de un întreg ceremonial, pe care marinarul îl respectă înfrîngîndu-și nerăbdarea. Mai întîi, cînd a mai rămas o milă și ceva pînă în port, oprești mașinile și dai semnal din sirenă, să vină pilotul. În cîteva minute vezi ieșind din port o șalupă albă și sprintenă, care-ți aleargă în întîm-

pinare cu atîta vioiciune, de parcă stă de-o săptămîină la pîndă lîngă cheu și te așteaptă anume pe tine, să te călăuzească prin pădurea de catarge. Șalupa acostează în bordul de sub vînt, unde s-a pregătit din vreme scara. Căpitanul însuși coboară pe punte să-l întîmpine pe domnul pilot, care dă binețe pe englezește, oricare-ar fi țara unde poposești și oricare-ar fi pavilionul navei cu care vii acolo. În urma pilotului mai vin doi-trei inși corecți și importanți, dintre care unul e medicul și altul e neapărat funcționar la vamă. Comandantul îi plimbă de la prova la pupa, îi coboară prin magazii și prin hambare, le desfășoară în față hîrtii și registre în care noii-veniți se uită cu luare-aminte, punînd întrebările obișnuite în asemenea ocazii și ascultînd răspunsurile pe care adeseori le știu dinainte. Ei se interesează de sănătatea echipajului, de destinația și starea mărfurilor, întreabă dacă marinarii au ceva de declarat la vamă, dacă au monedă străină, dacă au animale la bord, dacă mărfurile prezintă pericol de incendiu și așa mai departe. În cele din urmă, comandantul îi poștește curtenitor în salonul său unde stevartul a pregătit din vreme o

gustare și ceva țuică bătrână, pe care oaspeții o prețuiesc la justa ei valoare, plescăind mulțumiți din limbă și acceptînd și al doilea păhărel. Cînd căpitanul cu mîna lui vrea să-l toarne pe al treilea, pilotul se uită cu înțeles la ceas și atunci urcă cu toții pe puntea de comandă, de unde se vede întreaga panoramă a portului...

Din clipa asta, pilotul e stăpînul navei. El mormăie printre dinți, fără să-și scoată pipa, „FULL AHEAD“ și atunci secundul împinge maneta telegrafului de la „Stop“ la „Toată viteza“. Nava pornește pe urmele șalupei care gonește zburdînd pe valuri ca un copil neastîmpărat, urmat de la distanță de un bunic impunător și sobru. Timonierul se supune cu precizie ordinelor pilotului ; nava intră în port, defilează prin fața vapoarelor sosite de prin toate colțurile lumii și se lipește de cheu, exact în colțișorul care i-a fost repartizat din vreme. Parîmele, odată legate, urmează o nouă ceremonie, cu mult mai animată decît prima : pregătirile pentru descărcarea mărfurilor. Sosesc în goană tractoare mărunțele și transportoare de forme ciudate, iar pe linia ferată largă de pe cheu se apropie încet, vuind și huruind, o ma-

cara-portal, nerăbdătoare să-și întindă deasupra navei brațul uriaș...

Bineînțeles că în acest răstimp, cei de pe bord nu stau nici ei cu brațele încrucișate. Se desfac tenzile uriașe de pe bocaporți, se strâng parîmele, se deschid obloanele care se întind orizontal deasupra gurilor de acces spre magazine, apoi echipele de descărcare coboară în răcoarea înmiresmată din pîntecele vasului... Primprejur roiesc dispeceri care strigă și împart ordine, funcționari cu carnețele în mînă, docheri, polițiști și diferiți gură-cască, oameni care abia așteaptă prilejul să ciupească un pachet de țigări, să-ți vîre pe gît o brichetă ieftină sau să vîndă fotografii cu dansatoare goale...

Cum să te descurci în această hărmălaie? „Fiți cu ochii-n patru“, ne spusese comandantul înainte de acostare, dar și fără asta eram cu toții destul de atenți la ce se petrece. Îndată după sosire, la schelă se instalase Dragonea, care-și fuma alene țigara și părea să stea de pomană; în realitate, el supraveghea toată mișcarea din jur și avea grijă să nu pătrundă la bord decît oamenii care aveau într-adevăr un rol în manevra de descărcare a panourilor.

Inginerii de la expoziție ne așteptau pe cheu ; unul dintre ei l-a îmbrățișat pe comandant și l-a lăudat pentru punctualitatea pe care o dovedise „Cosânzeana“ cu acest transport deosebit de important ; altul aflase că Ștefănescu e ziarist și-l descosea asupra felului cum a decurs călătoria. Între timp, cu strigăte și înjurături rostite în cîteva limbi europene, cu răgușeala secundului și sudoarea nostromului care părea că s-a împărțit în zece locuri deodată, panourile erau scoase din magazie, purtate prin aer de brațul leneș al macaralei și așezate cu grijă pe platformele vagoanelor. Descărcatul a durat puțin, mai puțin decît se prevăzuse. După ce s-a terminat forfota, iar inginerii au pornit cu mașina în urma vagoanelor, căpitanul Jianu ne-a adunat pe toți la centru, pe puntea principală, și ne-a spus :

— Tovarăși, vă mulțumesc pentru că ați lucrat repede și bine. Plecarea e hotărîită pentru ora 22, cînd e liber pilotul. Pînă atunci ne înprospătăm apa din tancuri, iar marinarii, tîmplarii și marangozii vor acoperi bocaportile pentru continuarea călătoriei. Restul echipajului — liber. Puteți da o raită prin oraș, numai să aveți grijă, că băutura-i cam scumpă pe aici.

— Să nu-ntârziați la prînz, a strigat Arvinte din ușa bucătăriei. Avem purcel la grătar și nu-i bun dacă se răcește !

Echipajul a fremătat de veselie.

— Am și eu o vorbă, a zis nea Stamate și toate privirile s-au îndreptat spre el. Tovarăși, să fim atenți cum umblăm prin oraș.

— E limpede, tovarășe secretar, a strigat Mateianu de lîngă mine. Dacă se-ncearcă vreo provocare, chemăm poliția.

Marinarii au rîs din nou, iar din partea mea, Mateianu s-a ales cu un ghiont de toată frumusețea.

— Hei, Mateiene, a zîmbit secretarul de partid, ce te faci dacă te înhață vreun pirat ?

— O scot eu la capăt, n-aveți grijă...

— Vezi să nu te-ntorci scalpat la bord, a chicotit un marinar.

— Sau să te urmărească săgețile vreunui trib !

— Ori să găsești un document misterios...

— Iar dumneata, nea Mihule, a adăugat Stamate, fă bine și bărbierește-te nițel. Nu de alta, dar marinarul de pe-o navă nouă...

— Știu, și-o să mă execut, a mormăit nea Mihu, trecîndu-și rușinat degetele peste obrajii țepoși.

Din rînduri au pornit și spre nea Mihu înțepăturile :

— Nu-i nimica, la cîrciumă te primește și neras.

— O să te creadă lumea călugăr și-o să-ți facă loc la bar.

— Numai să nu vii cîntînd, ca atunci, la Pireu...

Deodată, în aer a țîșnit sunetul aspru, asurzitor al sirenei de alarmă. Am tresărit cu toții ; prea ne luase pe neașteptate sirena asta !

— Incendiu în magazia pupa ! a strigat secundul în megafon, iar noi am alergat după extincitoare.

„Cosînzeana“ e prevăzută cu o instalație modernă de prevenire a incendiilor. În comandă, pe puntea principală și în alte cîteva locuri sînt instalate niște mici panouri de sticlă cu schema navei, împărțită pe compartimente. Cînd undeva, la bord, apare o flacără, celula fotoelectrică din compartimentul respectiv declanșează semnalul de alarmă, iar pe schema navei se aprinde un beculeț roșu. Astfel, în cîteva secunde de la apariția focului, echipajul

află cu precizie locul, pentru a interveni la vreme.

Asta am făcut și noi, după clipa aceea de uluială. Vreo douăzeci de marinari au pătruns aproape în același timp în magazie, au coborât din două salturi scările și au început lupta cu focul. Incendiul izbucnise într-un colț al magaziei, unde fuseseră depozitate cărțile pentru târgul internațional. De obicei hîrtia arde grozav, dar acum, cînd focul era abia la început, flăcările se prelingeau mai mult la suprafață, peste ambalaje. Extinctoarele nu ne-au fost de mare folos, pentru că nu voiam să udăm cărțile, de aceea am înăbușit vîlvătaia aruncînd nisip și păături groase, pe care ni le-au adus cei de pe punte. Nu s-a produs nici o pagubă însemnată, dar izbucnirea focului a dat tuturora de gîndit. Cel puțin Mateianu stătea ca pe ace. După ce-am terminat cu incendiul, s-a apropiat de mine :

— Ce mai spui, omule ? E clar că aventura bate la ușă ?

L-am privit o clipă și m-a umflat rîsul. Avea o înfățișare foarte caraghioasă, așa, mînjit cu funingine pe obraji ca un bucătar din desenul unui copil neîndemînat. Și cum se întîmplă în asemenea cazuri,

cînd omul n-are la-ndemîna o oglindă ca să-și dea seama cum arată, Mateianu se uita la mine foarte nedumerit, pentru că nu știa pricina veseliei mele.

— Ce te hlizești atîta mă ? s-a răstit el. Nici măcar acuma nu-ți dai seama de gravitatea situației ? Parîma la elice, focul... într-un cuvînt, primejdia. Să mai rîzi de mine cînd îți spun...

— Cum să nu rîd de tine, Mateiene, cînd arăți ca o paparudă ? Fugi de te spală și lasă filozofia !

Mateianu și-a trecut mîna peste obraz, a privit-o și și-a dat seama de adevăr. Fără să mai scoată o vorbă s-a întors și a zbughit-o sus, spre spălător, iar eu am pornit mai agale pe scări, în urma lui, bucuros că nici acum nu mă lăsasem tras de limbă. Lasă-l să se frămînte, de ce să-i dau eu totul mură-n gură ? Să vadă și el că întîmplările misterioase din viață nu se dezleagă cu una cu două, ca prin cărțile pe care le citește și din care poți ghici după primele zece pagini cine-i vinovatul. Mai încercase el să mă descoase de cîteva ori, mai ales după ce comandantul navei dăduse ordin marinarilor să-și sporească vigilența în cart, dar nu-și găsisese omul !

Mă țineam tare, hotărît să-l las pînă-n ultima clipă în bezna neștiinței.

În capul scării, pe punte, i-am găsit pe comandant și pe secund, în toiul unei discuții.

— Ce ne făceam, dacă am fi apucat să închidem magaziiile ? a zis mai mult ca pentru sine secundul după ce am ieșit iarăși pe punte.

— Nu se putea una ca asta, i-a răspuns căpitanul Jianu. N-ar fi ars mocnit atîta vreme, tot l-ar fi observat, dacă nu aparatele, oamenii...

— Dar de unde s-a iscat ?

— Asta mă-ntreb și eu...

— O fi aruncat cineva o țigară în timpul descărcatului, mi-am dat eu cu părerea.

— Imposibil, a ripostat Pavel. În ritmul în care s-a lucrat, cine mai avea vreme să fumeze ? Și-apoi docherii sînt oameni cu experiență ; care dintre ei s-ar juca cu focul în magazia plină de mărfuri ?

— Poate vreo scînteie de la bucătărie...

— Scînteii, de la soba electrică ? ! a întrebat secundul mirat. Ce naiba măi, Georgică ?

— Atunci a fost pus de cineva !

— Alta acum ! a mormăit comandantul.

— Ba cam așa cred și eu, a răspuns

Pavel privind în jos. Mi se pare mie că tocmai aici, în port, au vrut să ne facă figura...

— Cine anume ? a întrebat comandantul cu iritare în glas. Iar începeți cu teoria aceea ?

— Nu-i nici o teorie. Practica vorbește, tovarășe comandant. Faptele. Trebuie să luăm măsuri...

— Măsuri ! N-aveți decît, tovarășe secund. În virtutea funcției, dați ordinele necesare. Dar eu cred că-i de prisos. Acuma, cînd nu mai e nimeni străin la bord, cine s-ar putea apuca să azvîrle țigări aprinse în magazie ?

— Degeaba vă supărați, tovarășe comandant. Puțină precauție nu strică.

— Am spus o dată : dați ordinele necesare, a răspuns rece comandantul. Dublați carturile, instalați posturi suplimentare de gardă, dar echipajul să meargă în oraș. Să se destindă oamenii. Partea cea grea a drumului abia acuma vine...

S-a întors și-a plecat spre comandă, fără să mai adauge o vorbă. Secundul a privit necăjit în urma lui Jianu și apoi s-a întors spre mine :

— Ce zici, Georgică ? Un pachet cu dinamită apare pe punte ; o parîmă cade

din senin peste bord la elice ; marfa cea mai inflamabilă din magazie se aprinde... Nu-i nici o legătură între toate acestea ?

— Bună dimineața ! a răsunat lângă noi glasul lui Ștefănescu, făcându-ne să tresărim.

Secundul a privit o clipă, parcă cîntărindu-l din ochi.

— Tovarășe Ștefănescu, de mult voiam să discut cu dumneavoastră. Călătoriți pentru prima oară pe mare, dar eu sînt marinar de ani de zile și n-am mai pomenit un asemenea șir de întîmplări. Ce spuneți de toate astea ?

— Sînt un simplu pasager, a spus încet ziaristul. Rostul meu aici este să scriu cîteva reportaje. Dar dacă o să fie nevoie și dacă o să pot, vă făgăduiesc că o să vă ajut. V-aș sfătui să vă gîndiți mai mult la povestea cu barca. Dacă a fost adus la bord un pachetel, de ce nu putea urca și un om ? a continuat Ștefănescu.

— Bordajul are patru metri înălțime de la suprafața apei, am intervenit eu.

— Naiba știe, a zis îngîndurat secundul. Comandantul nu vrea să creadă că un om de la bord e trădătorul ; cealaltă variantă nu pot s-o cred eu. Cum să ajungă un om neobservat pe navă ? Unde să se

ascundă atîtea zile ? Dar întrebarea cea mai complicată e : ce să facem ? Comandantul mi-a spus să iau măsuri ; e drept că era foarte sceptic cînd a spus asta...

— Eu unul n-am nici un amestec în povestea asta ; vă repet că sînt un simplu pasager. În oraş însă cred că v-aţi putea duce şi dumneavoastră, tovarăşe Pavel.

— Eu ? s-a mirat secundul, de parcă i se făcea propunerea să dea o raită prin cosmos. După cîte s-au întîmplat ?

Şi din nou Pavel l-a privit lung, pătrunzător. Eu însumi mă simţeam stingherit de această privire.

— Georgică, mergi cu mine ? m-a întrebat apoi Pavel, hotărîndu-se deodată. O să formăm un grup mai mărişor, să nu umblăm izolaţi.

— În regulă, tovarăşe Pavel, am răspuns, căutînd să-mi ascund bucuria. N-am mai fost niciodată prin părţile astea ; mă duc să ajut la închiderea magaziiilor, pe urmă mă îmbrac şi dăm o raită...

Am plecat. Eu, spre un grup de marinari care erau în toiul lucrului la bocal-port, iar Pavel s-a îndreptat spre comandant, spunînd că are ceva de raportat.

„Coborîm pe țărîm. „Avem mulți prieteni!“ Un necunoscut ne spune o poveste uluitoare. Operațiunea „Colos“. Nu-i timp de pierdut.

— Să grăbim pasul, că ne prinde ploaia pe drum, am zis eu.

— Nu mai e vreme, a răspuns nostromul. Uite, c-a și început.

Cîteva tunete au murgit înfundat, acoperind pentru o clipă zgomotul orașului, apoi primele picături de ploaie au prins să cadă, repezi și enorme.

— Într-un sfert de oră ne face ciuciulete, a zis secundul privind-și îngrijorat mîneca hainei lui noi, pe care se și lățiseră cîteva picături.

— Ar fi mai înțelept să intrăm undeva, a răspuns nostromul. Gustăm cîte-un co-

niac și așteptăm să se însenineze. E ploaie de vară, asta nu ține mult.

M-am uitat puțin speriat la el :

— Cum, nea Mantule, să intrăm în restaurant ? Cred că n-ar trebui...

— Lasă, Georgică, n-ai teamă. Doar n-o să ne întindem la chef. Și să ne hotărîm odată, dacă nu vrem să ne ude pîn' la piele. Uite colea, după colț, un bar...

Am grăbit pasul și am intrat în barul pe care-l descoperise nostromul. Nea Mantu, care știa bine rosturile unei asemenea instituții, ne-a condus în apropierea estradei orchestrei unde un trompetist negru, acompaniat la pian de o blondă, cînta o melodie languroasă. Cînd am intrat, pianista și-a întors privirile spre noi. Am văzut că are ochi albaștri, gură mică și o gropiță în bărbie. Mi-a plăcut fata de la prima aruncătură de ochi ; s-a uitat și ea la mine, și-a coborît pleoapele, fără să se întrerupă din cîntec. Tovarășii mei băgaseră de seamă acest schimb de priviri și-au făcut haz :

— Georgică, i-ai plăcut fetei.

— Fii atent să nu-ți rămînă inima p-aici.

— Ai grijă, prima de ambarcare ți-e în pericol...

Cred că m-am roșit de ciudă că secundul și nea Mantu descoperiseră așa de repede acest schimb de priviri ; drept răspuns la glumele lor, am făcut-o pe indiferentul și m-am așezat cu spatele la orchestră, pe unul din scăunelele joase din jurul mesei.

— Ambițios ești, tinere ! m-a muștrat în glumă nostromul. Eu, în locul tău, altfel m-aș fi purtat.

Chelnerul, care așteptase politicos să ne așezăm la masă, s-a apropiat de noi și a luat comanda : coniac, după cum eram înțeleși de la început. A revenit îndată cu o sticlă frumos ambalată cu poleială roșie la gît, cu etichetă aurie și aromă puternică. A turnat în păhărele, ne-a urât petrecere frumoasă, apoi Pavel și nea Mantu s-au așezat la taifas, cum fac marinarii care se respectă, atunci cînd au cîteva ore de pierdut pe țarm. Eu îi ascultam numai pe jumătate ; mereu îmi fugea gîndul la întîmplările din ultima vreme și mai ales mă întrebam ce va urma. Ce-au să mai pună la cale dușmanii, văzînd că în ciuda încercărilor lor „Cosînzeana“ își continuă drumul ?

Mă frămînta mai ales întrebarea : ce rol are Ștefănescu în toată povestea ? Fusesem

de față la discuția dintre el și secund ; ziaristul păruse din nou un om sincer și binevoitor, hotărît să ne ajute. Și totuși, de ce insistase atîta ca Pavel să coboare pe țarm ? Nu cumva o făcuse dinadins, ca să ne slăbească forțele ? Oricum, prezența ofițerului secund ar fi fost mai necesară la navă, în asemenea împrejurări. Și Pavel, cu cîtă ușurință acceptase să plece ! De fapt, nici comandantul nu se împotrivise plecării lui, iar comandantul nu poate fi luat drept un om care nu judecă destul cînd ia o hotărîre ! Și-apoi nu era să-mi dea mie raportul despre acțiunile lui. Nu eram decît un țînc pe lîngă Jianu, om încărunțit pe mare, unul dintre cei mai experimentați comandanți de cursă lungă ! Atunci... poate erau la mijloc lucruri pe care eu nu le cunoșteam ? Oare ce se petrece la bord în clipa asta ? Nu cumva am greșit, eu și tovarășii mei, ieșind în oraș în asemenea împrejurări ?

Trompetistul și-a întrerupt deodată cîntecul. M-am întors să văd ce se întîmplă. Cu fața îndreptată spre noi, fata de la pian îi spunea ceva negrului. El a dat din cap, a surîs și a venit la masa noastră. Ne-a salutat curtenitor, apoi a spus în acel dia-

lect greco-franco-italian, bine cunoscut în lumea porturilor Mediteranei :

— Orchestra dorește să cînte în cinstea domnilor. Dacă domnii au plăcerea, îi rugăm să ne spună din ce țară vin.

Nostromul a înălțat fruntea și a pronunțat răspicat, cu mîndrie în glas, un singur cuvînt :

— Roumanie !

În clipa următoare, fata de la pian a început să cînte primele măsuri din „Balada“ lui Ciprian Porumbescu, iar secundul l-a tratat pe trompetist cu un păhărel din licoarea aurie. Scena aceasta mi-a făcut o deosebită plăcere, mie și tovarășilor mei de pe „Cosînzeana“.

— Avem mulți prieteni, a rostit nostromul înduioșat.

Dar și dușmani, am adăugat eu în gînd și m-am uitat în jurul meu, în restaurant. Nu era multă lume la ora aceea. Mi-a atras atenția un necunoscut care stătea la o masă, în colț, și care urmărise cu toată atenția scena descrisă mai înainte. A chemat chelnerul, i-a spus ceva, apoi s-a ridicat și a venit la o masă mai aproape de noi. Chelnerul l-a urmat, aducînd sticla aurită și păhărelul. Părea să fie-n bani individul și cred că se arătase darnic în

bașșuri, altfel n-ar fi fost servit cu atîta grijă și respect. Cînd s-a dat mai aproape, m-a uimit îmbrăcămintea lui sărăcăcioasă : purta un costum negru, ponosit și mototolit, care părea să fi fost cîndva smoching ; cămașa, albă și elegantă pe vremuri, avea acum culoarea norilor plumburii de afară, iar cravata părea culeasă dintr-o ladă de gunoi. Mai mult m-a uimit însă fața lui : avea obrajii supti ca după o boală grea și privirea hămesită, care dovedea că omul nu se tratează în fiecare zi cu bună-tăți. Văzînd că-l studiez, individul s-a uitat și el la mine atît de insistent, încît am plecat ochii și-am început să citesc eticheta de pe sticla cu coniac. Orchestra terminase melodia romînească și începuse din nou să cînte muzică modernă, lentă și sincopată, în care sunetele trompetei păreau niște hohote de plîns. Tovarășii mei de petrecere își continuau discuția pe un ton mai ridicat, ca să acopere glasul puternic al trompetei.

— Ce-o fi cu bătrînul nostru de-i mereu supărat ? a întrebat Pavel.

— Are necazuri, a răspuns nostromul. Cui îi vine ușor la vîrsta lui, fără nevastă, fără copii ? A avut un frate, timonier de

prima mîină, dar i-a murit pe front. De ce-ar fi vesel omul ?

Știam eu mai bine decît nostromul pricina supărării lui Jianu, dar am întrebât așa, într-o doară :

— Nea Mantule, de unde știi atîtea amănunte ?

— I-auzi, de unde ! a mormăit ironic nostromul. Păi tu, Georgică, te jucai în țărîină cînd eu și cu Ion Jianu spălam puntea pe „Decebal“. Eu, el și frate-său formam un grup de toată frumusețea, pe cuvînt ți-o spun ! De la Haifa la Marsilia, toate porturile le-am bătut stradă cu stradă. Mă uit la fata de la pian : nostimă, drăguță, îți place, dar tu, Georgică, te-ai întors cu spatele la ea și nici gînd s-o întrebi de sănătate. Păi noi, măi băiete, cînd eram tineri...

— Nea Mantule, ia fii atent cum se uită omul de colo la noi.

— Prostii măi, Georgică, a mormăit nostromul, supărat că-l întrerupsesem din povestire. Ai descoperit vreun pirat de-miei vorba din gură ?

— Da zău, Georgică, ce modă-i asta ? Cînd vorbește un om mai în vîrstă nu se cade să-l întrerupi.

— Uitați-vă și dumneavoastră. Individul ăla s-a mutat la o masă mai apropiată și acum se uită numa-ncoace...

N-am apucat să mai adaug altceva. Necunoscutul s-a ridicat de la masă și a venit lângă noi. I-am făcut semn nostromului și el s-a întors, în sfîrșit, să vadă despre ce este vorba.

— Bună ziua, domnilor marinari, a zis străinul cu un glas sec, ce semăna bine cu un scîrțîit. Aș vrea să vă spun ceva, dacă nu-i cu supărare...

Secundul s-a întors și el, l-a măsurat cu o privire lungă și i-a vorbit în numele tuturor, politicoș dar hotărît :

— Poate-ai greșit adresa, domnule. Nu te cunoaștem și nu cred că ne-ar interesa ceea ce dorești să ne spui. Bună ziua !

Cu aceste vorbe, Pavel s-a întors din nou spre noi, semn că a încheiat discuția, dar străinul nu părea dispus să-și vadă de drum. A ocolit masa și s-a oprit în fața nostromului.

— Mantule, bătrîne, nu mă mai cunoști ? Eu sînt Petrache Tulceanu, de pe nava „Decebal“...

— Ce ? a strigat nostromul sărind de pe scaun. Petrache Tulceanu, spui ? Vorbești în numele morților, omule ?

— Poate era mai bine să fi murit, a zis cu umilință necunoscutul. Dar uite că ne-a fost dat să ne-ntîlnim...

— Măi Petrache, măi ! Oare chiar tu ești sau visez ? Ce-i cu tine aici ?

— E o poveste lungă...

Eu și secundul ascultam muți de uimire această discuție și, vorba lui nea Mantu, nu ne venea să credem. Ne-au trebuit câteva clipe ca să ne dezmeticim. Întîlnirea aceasta era surprinzătoare ; vasul despre care vorbea Petrache fusese transformat în crucișător auxiliar și se scufundase în timpul războiului, printre insulele Mării Egee. Doi oameni se revedeau deci după mai mult de douăzeci de ani ! Pavel a tras de sub masă al patrulea scaun și l-a invitat pe noul venit :

— Ia loc, domnule Petrache. Ia loc și povestește...

Omul n-a așteptat să fie poftit a doua oară. S-a așezat, ne-a privit pe rînd pe fiecare, apoi a zis încet, obosit parcă :

— De cînd n-am mai auzit vorbă romînească... Sînt douăzeci de ani de cînd am plecat din țară, cu frontul, spre apus. N-am murit, precum se vede, Mantule...

— Și ce-ai făcut pînă acum ? a întrebat nostromul cu glas tulburat. De ce n-ai dat

nici un semn de viață ? Cum ai ajuns aici ? Nu cumva ți-ai renegat neamul ? Ți-o spun fără înconjur, nu pot vedea în fața ochilor un trădător !

Petrache Tulceanu a tresărit la cuvîntul din urmă și s-a făcut alb ca hîrtia :

— Trădător ? Nu... Dar nu-i momentul să-mi istorisesc viața, să arăt ce stînci submarine sau ce ochi au făcut să-mi eşueze „corabia“ pe aceste țărmuri. Vreau să vă spun un lucru, care vă interesează mult mai direct...

— Vorbește și spune adevărul, i-a poruncit nostromul cu asprime.

— O să vă spun. Nu mă judeca pripit.

...Întîmplarea m-a adus acum cîteva luni în portul acesta. Auzisem că o societate de transporturi nou înființată caută oameni. Pînă să ajung eu însă, posturile se ocupaseră de mult. Trebuia să mă aștept la asta... Am hoinărit zile-ntregi prin oraș, căutînd de lucru. Nimeni nu avea nevoie de mine. Dormeam pe unde apucam ; cîtva timp mi-am permis luxul să mă adăpostesc într-un hotel de mîna a treia ; cînd am terminat și ultimul gologan, am început să dorm pe bănci, în parc... Acolo m-am trezit ieri dimineată cu un polițist :

— Conform legii, n-aveți dreptul să dormiți pe bănci în parc. Sînteți amendat !

M-am ridicat, zgribulit de răcoarea dimineții, mi-am adus aminte că de două zile nu mîncasem mai nimic și i-am rîs în nas polițistului :

— Amendă, spui ? Încearcă, poate descoperi dumneata vreun ban prin buzunarele mele. Eu unul n-am găsit nici o lețcaie...

— N-ai bani ? a rînjit polițistul privind în jur și, ridicînd deodată glasul : O să te duc la închisoare. M-ai insultat în timpul serviciului. O s-o pățești, află de la mine !

Auzind gălăgie, doi tipi bine îmbrăcați, a căror prezență la ora aceea în parcul orașului nu mi-o puteam explica, s-au apropiat de noi.

— Ce-ai cu el, domnule comisar ? a întrebat unul din ei, cu mustață mexicană și pălărie de pai.

— E un borfaș, îl duc la închisoare.

— Măcar acolo să mănînc și eu o ciorbă, am răspuns cu nepăsare.

— Lasă-l în pace, comisare, a zis celălalt individ, umflîndu-și gușa de porc. Cît trebuie să plătească ?

Nu-mi venea să cred că scap așa ușor. Grăsunul a scos din buzunar o bancnotă,

i-a dat-o polițistului și acesta s-a depărtat, salutînd respectuos. I-am măsurat cu privirea pe cei doi, uimit că se amestecau în conflictul meu cu polițistul. De obicei, domnii eleganți și bine hrăniți nici nu se uită la prăpădiți de-alde mine.

— Vă mulțumesc din suflet, domnilor, m-ați scos dintr-o încurcătură. Nu știu cum să-mi exprim recunoștința...

— Lasă chestiile astea, a zis cel cu mustața mexicană. Crezi că ne-am apucat să facem pomeni? Avem nevoie de dumneata. De trei zile te urmărim și știm că n-o duci prea strălucit cu finanțele.

— N-ai fost văzut întrînd prin restaurante, a adăugat grăsunul.

— E drept că o duc prost. Nu găsesc de lucru nicăieri. Unii spun că-n Australia...

— Să nu mai lungim vorba, a zis iarăși grăsunul. Vrem să facem o afacere. Îți dăm posibilitatea să câștigi într-o singură noapte... hai să spunem în dolari, că-s buni pretutindeni... o sută !

O sută de dolari într-o singură noapte ! Era o sumă mult prea mare ca să nu-mi dea de bănuir, de aceea am întrebat prudent :

— E o afacere cinstită ?

Cel cu mustața mexicană a rînjit :

— Unde dracu te gîndești ? Nu te pune nimeni să faci o crimă. E o treabă mai ușoară...

— Și puțin mai cinstită decît o crimă, a adăugat grasul. Dar hai să luăm o gustare și să bem un păhărel.

— Firește, a spus cu îngîmfare „mexicanul“. Doar n-o să aranjăm o treabă ca asta în mijlocul grădinii publice !

M-au luat între ei și am pornit către un restaurant din apropiere. Eram flămînd ca un cîine ; cît despre băutură, vă spun cinstit că-i și uitasem gustul. Am mîncat pe săturate, poate pentru prima oară în luna asta. Cei doi abia dacă gustau ceva din bunătățile de pe masă. În schimb, la băutură se întreceau în pahare și mă sileau să beau cot la cot cu ei. La al nu știu cîtelea pahar, „mexicanul“ a ciocnit și a urat :

— Pentru reușita acțiunii „Colos“ !

Vorbele astea m-au dezmeticit ca un duș rece. Va să zică beam și mîncam, în fața ochilor îmi flutura cecul de o sută de dolari — și eu nici nu aflasem ce mi se cere să fac ! Am pus paharul deoparte :

— Domnilor, e momentul să aflu despre ce este vorba. Suta de dolari nu-i de

coala ; dac-aş munci din greu o lună-n-treagă, nu sînt sigur că aş putea s-o cîştig. Iar dumneavoastră mi-o oferiţi pentru lucru de o singură noapte. Vă rog să-mi spuneţi în ce constă „Colosul“ ăsta ?

Amîndoi s-au uitat lung la mine, au dat peste cap paharele, s-au privit cu înţeles, şi cel gras a început :

— Uite cum stă socoteala, şefule. Noi sîntem funcţionari la o companie de navigaţie, nu te priveşte care anume. O altă companie, concurenta noastră, ne-o ia mereu înainte de la o vreme. Au căpitani mai pricepuţi, nave mai bune — treaba lor. Cert este că ne-au adus în pragul falimentului. Acum vor să ne sufle de sub nas o afacere importantă. Mîine urmează să sosească un vapor de-al lor. Uite ce ne trebuie : dumneata să te strecuri la bord şi să provoci o defecţiune care să întîrzie plecarea navei. Îţi dăm acum cincizeci de dolari, iar după ce faci treaba, primeşti restul. De fapt, noi mai avem pe cineva care se ocupă de asta ; dacă acela reuşeşte înaintea dumitale, înseamnă că nava întîrzie, iar dacă nava întîrzie nu mai avem nevoie de dumneata şi te alegi cu cincizeci de dolari, fără să fi mişcat un deget. E limpede ?

— Poți să-ți iei un apartament mai bun decît cel în care te odihneai azi dimineață, a adăugat „mexicanul“.

— Și să-ți cumperi un costum mai acătării...

— Vezi bine că nu-i vorba de o crimă...

— Ai fost marinar, știi că într-o chestie ca asta echipajul n-are ce pierde. Patronul înghite gălușca și gata.

„Mexicanul“ a și scos din buzunar un teanc de bancnote, iar celălalt individ mi-a pus sub nas hîrtia și-un stilou :

— Haide, ia gologanii și iscălește. Nu de alta, dar afacerile sînt afaceri...

M-am uitat la ei înainte de a semna. Apoi m-am gîndit că nu e chiar așa de murdară treaba pe care trebuia să o fac. De fapt, produceam pagube unui armator de vase, unui patron, care avea să bage-n sertar o mîină de bani mai puțin. Țla cîștigă într-o zi cît un docher într-un an... Am luat tocul și am iscălit.

Petrache Tulceanu s-a oprit din povestire, a sorbit din păhărelul de coniac și a adăugat cu voce ostenită, sfîrșită parcă :

— Vaporul ăla era tocmai nava noastră, adică a dumneavoastră. N-aveam de unde să știu asta, cînd am semnat... Dar din cîte

știu aici nu mai e vorba de patron și de aceea am vrut să vă previn...

Pavel a tras aer în piept cu putere, ca un om care simte că se sufocă ; nea Mantu a sughit, iar eu am sărit în picioare și am strigat :

— Ați auzit, mai au pe cineva care se ocupă de navă !

— Nu-i timp de pierdut ! a întărit Petrache. Peste o oră urma să mi se spună dacă „celălalt“ a „reușit“ sau dacă trebuie să intru eu în joc pentru îndeplinirea „misiunii“. Faceți ce credeți, dar repede !

**Față-n față cu dușmanii. „O.K., e
rîndul dumitale !“ Sosim la bordul
„Cosînzenei“.**

Cuvintele lui Petrache Tulceanu erau foarte nimerite pentru o asemenea împrejurare. Cum să mai stăm liniștiți în jurul sticlei cu coniac, cînd aflaserăm cu certitudine că un om, plătit de dușmani, se află la bordul „Cosînzenei“ ?

— Să mergem la vapor ! a hotărît secundul.

— Mergem, a încuviințat nea Mantu ridicîndu-se. Dar cu el... ce facem ?

Petrache Tulceanu dădea a-nțelege că nu ia parte la frămîntarea noastră ; rămăsese așa, cu coatele pe masă, cu fruntea sprijinită-n palme, cu umerii încovoiați, întreaga lui atitudine părăind a spune :

„Eu mi-am făcut datoria, v-am spus cum stau lucrurile, rolul meu s-a sfârșit...” Ne judeca greșit, firește, căci în clipa următoare, Pavel a fost acela care-a vorbit în numele tuturor :

— Nu-l putem lăsa așa. Pînă una-alta, hai cu noi la navă, domnule. Acolo vom vedea ce-i de făcut...

Petrache a sărit de pe scaun și și-a îndreptat ochii umezi către secund :

— Adevărat ? Cum să vă mulțumesc...

— Hai, Petrache, lasă, a zis nostromul, luîndu-l cu blîndețe de umăr. Vino, să dăm de veste celor de la bord !

În ușa restaurantului s-a arătat un chip încruntat, cu pălăria îndesată pînă pe sprîncene. Părea să caute pe cineva. Și-a plimbat privirile prin toată sala și dînd cu ochii de noi a tresărit și-a dispărut îndată.

— El e ! a șoptit Petrache. E cel care o făcea pe polițistul acolo, în parc. Ne-a văzut împreună ; mă tem să nu-i cheme și pe ceilalți...

Ca să nu mai pierdem vremea cu socoteli, am lăsat chelnerului o sumă care întrecea cu mult consumația noastră și a lui Petrache. Văzînd graba noastră, fata de la pian încetase cîntecul și se ridicase. Drept

răspuns la privirea ei nedumerită, i-am făcut un semn de rămas-bun și am plecat...

La ușă ne așteptau cei trei indivizi. I-am recunoscut îndată, după descrierea lui Petrache, pe „mexican“ și pe grăsunul care părea să fie șeful ; al treilea era cel care băgase capul pe ușă cîteva clipe mai înainte. Secundul a aruncat o privire rapidă în jos și a spus printre dinți :

— Nu vă lăsați provocați. Treceți nepăsători și cît mai repede. Georgică, noi doi rămînem mai în urmă !

Unul dintre bandiți l-a tras pe Tulceanu de mîneacă :

— O. K., e rîndul dumitale !

— Mă urc cu ei pe navă. Altceva ce pot face ? i-a șoptit Tulceanu.

— Să nu pierzi cheul din ochi, cînd ridic pălăria... acționează ! Fă tot posibilul ca nava să nu mai plece !

Între timp noi ne-am urcat într-un taxi. În dreptul „Cosînzenei“ mașina a frînat prelung, fișîind cu cauciucurile pe asfaltul încă umed de ploaie. Am sărit cu toții aproape din mers și am trecut în fugă schela, iar taximetrul a luat-o repede din loc, tocmai cînd mașina neagră în care se aflau bandiții se oprea și ea lîngă navă.

Dăm ochi cu comandantul. Mateianu vede agenți secreți acolo unde nu sînt. Ordinul căpitanului Jianu. Ce se întîmplă cu ziaristul ?

Urcați pe punte, am pornit îndată după Pavel spre comandă. Nostromul îl împingea înainte pe Petrache, care părea foarte emoționat ; cît despre mine, stăteam ca pe ghimpi, întrebîndu-mă cum va primi comandantul ultimele știri și mai ales prezența lui Petrache Tulceanu pe bordul navei.

— Nici o vorbă despre „Colos“, ne-a suflat Pavel. Lăsați-mă pe mine să povestesc !

Căpitanul Jianu ne-a ieșit în întîmpinare, căutînd să-și ascundă surprinderea.

— De ce n-ai anunțat, tovarășe Pavel, că avem musafiri ?

— Vă prezint, tovarășe comandant, un vechi marinar de pe nava „Decebal“.

— Și prieten de-al meu, s-a grăbit să adauge nostromul.

— Sfinte Sisoe ! Asta-i Petrache în carne și oase ! a strigat comandantul uimit. De unde-ai răsărit, bătrîne ?

Petrache Tulceanu părea foarte stînjinit de primirea aceasta, și stinghereala lui a ajuns la culme cînd comandantul nostru s-a apropiat de el și l-a îmbrățișat.

— Te credeam pierdut, măi omule. Cum ai nimerit aici ?

Secundul a făcut un pas înainte și a-nceput să povestească repede, parcă temîndu-se să nu fie pus în încurcătură de vreo întrebare neașteptată :

— Să vedeți cum a fost, tovarășe comandant. Ne-a apucat ploaia în oraș și am intrat într-un restaurant. Acolo, auzindu-ne că vorbim romînește, dumnealui s-a apropiat de noi. Ne-a spus cine este, l-a recunoscut și nostromul..., așa că l-am adus încoace, socotind c-o să vă facă plăcere...

— Mai e vorbă ? a zis bucuros comandantul. Și ce-ai făcut în toți acești ani, Petrache ? De ce n-ai dat nici un semn de

viață ? Îți place așa de tare aici, printre străini ?

— Nu-mi place deloc, domnule căpitan. Bine spune cîntecul : „Rău e, Doamne, prin străini...” În '43 cînd s-a scufundat nava — nu am vrut să mă întorc în țară.

— Dar acum ?

— Acum e altceva.

Ne așteptam ca comandantul nostru să-l îmbrățișeze din nou pe Petrache, să-i ofere o cabină separată și să-l socotească pasagerul nostru pînă la Constanța. Dimpotrivă, el s-a încruntat :

— Despre asta o să mai discutăm noi...

— Tocmai, că avem ceva foarte important de discutat, tovarășe comandant, a intervenit secundul. E vorba de siguranța „Cosînzenei“...

— Fii mai explicit, tovarășe Pavel, a răspuns cu răceală comandantul.

— Să mergem în cabină, dacă nu vă supără. Și să meargă și dumnealui cu noi...

Jianu a ridicat indiferent din umeri, invitîndu-i cu un gest pe cei doi, apoi s-a întors spre grupul de marinari care urmăriseră în tăcere toată scena :

— Să nu uit. Nu mai părăsește nimeni nava. Tovarășe Mantu, la ora șaisprezece

ai grijă să fie schimbați oamenii de gardă în compartimente.

După ce s-a depărtat comandantul, unul dintre marinari a tras o înjurătură :

— Fir-ar să fie de indivizi ! De unde i-ați scos măi, fraților ? Din cauza lor să stăm noi consemnați la bord !

Mateianu, care de la apariția mașinilor se aținuse tot în preajma noastră, s-a apropiat de mine și mi-a șoptit :

— Georgică ! De data asta nu mai poți ascunde nimic. Să dăm cărțile pe față. Nu te las pînă nu-mi spui ce s-a întîmplat !

— Lasă-mă, neamule, în pace. Ce-ți veni ? Ai auzit toată istoria, eu nu am nimic în plus de povestit.

— Hai, mă, n-o face pe grozavul. Dacă vrei să știi, te-ai purtat ca un copilăș. Dacă eram în locul tău... Zău, Georgică, spune-mi și mie cum a fost. Nu-i așa că tipul pe care l-ați adus e un agent secret ?

— Ți-ai pierdut mințile, Mateiene ?

— Lasă măi, că știu eu. Mă socotiți cu toții un zăpăcit, și nimeni nu pune nici o bază pe mine. Dacă vrei să știi, eu mă pregătesc în secret ca să pot face față în orice situație ; am învățat jiu-jitsu, cunosc bancnotele false, deosebesc mașinile după zgo-

motul motorului... Dar nimeni nu mă bagă-n seamă pe vaporul ăsta ! Hai colo, la prova, și povestește-mi și mie !

Aș fi vrut să-l iau din nou la zor, pentru că își pierdea vremea cu fleacuri care nu sînt de folos nimănui, dar pe de altă parte, parcă-mi era milă de el. Bietul băiat era bine intenționat ; cel mult i se putea reproșa faptul că nu prea umblă cu picioarele pe pămînt. Dar la o anumită vîrstă nici asta nu-i de mirare, așa încît, cu toate lipsurile lui, îl simpatizam sincer. Socoteam că l-am lăsat destul să se zbată în negura neștiinței și că a venit vremea să dau la o parte un colț al perdelei care acoperea marele mister. Asta, firește, nu fără o morală cuvenită, pe care i-am servit-o treptat, după fiecare frază a povestirii :

— Vezi măi, Mateiene, ce-nseamnă să stai cu nasu-n cărți și să nu vezi nimic în jurul tău ? În timp ce tu citeai povești cu pirați de acum două sute de ani, noi luptam să înlăturăm primejdia, iar tu, în loc să ne fii de folos...

— Cum vine asta ? Care „noi“ ? Va să zică era ceva organizat, iar eu am fost lăsat afară din rînduri ?

— Nu tocmai așa, l-am liniștit eu. Dar în cazuri de astea trebuie să vezi și singur, nu să aștepti mură-n gură totul. Așa ai învățat de la celebrii tăi detectivi ?

— Georgică, lasă introducerea și intră de-a dreptul în subiect. Și poate-oi fi și eu de folos cu ceva în toată acțiunea...

— Păi atunci ascultă la mine...

Mateianu ascultă cu obrazii aprinși ; ochii îi străluceau și la fiecare frază mă întrerupea cu exclamații de uimire și de curiozitate. N-am înflorit cu nimic întâmplările și i-am povestit întocmai cum a fost. Pentru el însă și asta era prea destul ; iar când am încheiat, spunându-i că după toate probabilitățile dușmanul se află la bord, Mateianu era să cadă de pe balustrada pe care se așezase :

— Auzi dumneata ! E nemaipomenit, Georgică. Ți spun că aventura ta e mai presus decît zece cărți cu pirați.

— Lasă, că încă nu s-a terminat. Vezi tu, sînt cîteva lucruri foarte neclare. În primul rînd, unde-a stat ascuns dușmanul ? Pe nava asta nu-i colțișor care să nu fi fost călcat de zeci de ori. Sau poate vinovatul e un om din echipaj, unul ca mine și ca tine. Cine știe ? Tocmai de aceea se cere

să fim cu ochii-n patru ; nu poți ști de unde sare...

— Eu am o bănuială, Georgică, a șoptit Mateianu. S-ar putea să greșesc, dar nu cumva omul cu pricina e pasagerul nostru ? Prea se bagă peste tot, prea umblă de colo-colo pe toată nava...

— Și eu m-am gândit la asta, dar deocamdată nu avem nici un fel de dovezi. Uite ce e : n-ai vrea să te ocupi puțin de el ? Să-l urmărești, dar fără să te observe...

— Mă insultă ! Eu, băiete, cunosc cele mai perfecționate metode de a urmări pe cineva, chiar într-un oraș aglomerat...

— Tocmai că într-un oraș aglomerat e mai ușor. Aici, pe palma asta de loc, e greu. Să bagi de seamă. O să-l urmărim cu rîndul...

Ne-a întrerupt din discuție nea Mantu, care aducea ordinul comandantului : fără-ndoială că dușmanul va mai încerca vreo ticăloșie acum, cît timp vaporul este încă la cheu. Să fim deci cu ochii-n patru. S-a stabilit ca un număr de oameni să stea în permanență pe punte, fără să pară că pîndesc.

— Acum să te ții, Georgică ! mi-a spus nostromul, și-n glasul lui citeam totodată

îngrijorare și satisfacție. Se limpezesc lucrurile.

— E clar, a strigat Mateianu. Le arătăm noi lor.

— Încet, Georgică, l-a domolit nostromul. Pisica cu clopoței nu prinde șoareci. Dacă simte că-l pîndim, omul se ascunde mai bine și te pomenești că ne-o trage tocmai cînd sîntem colo, în larg !

— Am înțeles...

Prietenul meu a zbughit-o de lîngă noi, și eu am rămas să aprind o țigară de la pipa nostromului. Fumam amîndoi și tăceam ; vorbele erau de prisos în asemenea împrejurare. După vreo două minute, Mateianu a răsărit fără veste lîngă noi :

— Am fost să văd ce face omul meu. Stă lîngă balustradă și citește, dar cred că mai mult se uită-n jurul lui decît în carte. Parcă așteaptă ceva...

**Pasagerul clandestin iese la iveală.
Pericol la motoare ! „De unde ați
luat revolverul ?“ Așteptăm părerea
șefului mecanic.**

La ora șaisprezece s-au schimbat car-
turile. Nu se petrecuse nimic deosebit, ba
unii dintre marinari erau încredințați că
toate măsurile de prevedere fuseseră de
prisos. Cartul următor — de la patru la
opt seara — a trecut la fel de liniștit.
Ștefănescu nu se clintea din locul lui de
pe punte ; răsfoia la nesfârșit cartea aceea,
încît aveai impresia că ține cu tot dina-
dinsul s-o învețe pe de rost. Se apropia
ora plecării. Apa din tancuri fusese îm-
prospătată ; pentru orice eventualitate,
am mai controlat o dată toate legăturile
de pe punte — într-un cuvînt, eram pre-
gătiți de drum.

Înserarea a coborât lin deasupra portului. Pe țărm au început să se aprindă șiraguri de lumini ; s-au aprins luminile și la bordul navelor din radă. Mișcarea portului nu părea să se potolească odată cu căderea serii ; nave intrau și ieșeau din bazin, iar piloții aveau de lucru din belșug. La bordul „Cosînzenei“ oamenii se plictisiseră de atîta veghe ; cei care nu erau de gardă au părăsit pe rînd puntea, să se odihnească prin cabine sau să dea tîrcoale bucătăriei, unde nea Arvinte părea să pună la cale ceva deosebit. Cîțiva marinari jucau șah stînd de-a dreptul pe puntea care mai păstra căldura zilei ; eu mă învîrteam în jurul lor, dar eram prea puțin atent la tabla cu pătrățele ; așteptam cu nerăbdare ivirea „pasagerului clandestin“. Ștefănescu care pusese în sfîrșit cartea deoparte se plimba pe punte, îngînînd un cîntec.

Mă uitam atent în jurul meu. Umbrele mecanismelor de pe punte m-au făcut de cîteva ori să tresar. Tot mi se părea că din spatele lor va țîșni silueta încovoiată a dușmanului nostru necunoscut.

Fetele marinarilor păreau palide în lumina becului cel mare de la catarg. Locul șahiștilor de pe punte îl luaseră Mihu și

Cerbu. Pe navă era cunoscută rivalitatea la şah a celor doi timonieri, de aceea în jurul lor se mai adunaseră cîțiva să comenteze cu glas scăzut situațiile și mutările fiecăruia sau să dea sugestii, pe care cei doi adversari le răsplăteau cu priviri neprietenoase. Prezența lui Mateianu o ghiceam undeva, în preajma lui Ștefănescu, și m-am convins o dată mai mult că prietenul meu nu citise zadarnic mii de pagini cu urmăriri nocturne. Ziaristul stătea calm lîngă balustradă și atenția lui părea să fie absorbită de muzica ce se revărsa din difuzorul cel mare, montat pe catargul principal al „Cosînzenei“. La schelă stătea ca totdeauna Dragonea. Fuma liniștit și din cînd în cînd se uita în jurul lui, întorcîndu-se cu tot corpul de parcă i-ar fi fost ceafa înțepenită. Ghiceam din mișcările lui, greoaie în aparență, că pînă și cel mai pașnic om de pe „Cosînzeana“ e neliniștit și așteaptă cu încredere să se petreacă ceva ; totuși timpul trecea și puntea navei noastre semăna tot mai mult cu terasa unei case de odihnă, unde locatarii se bucură liniștiți de pacea serii, în jumătatea de oră dinainte de culcare...

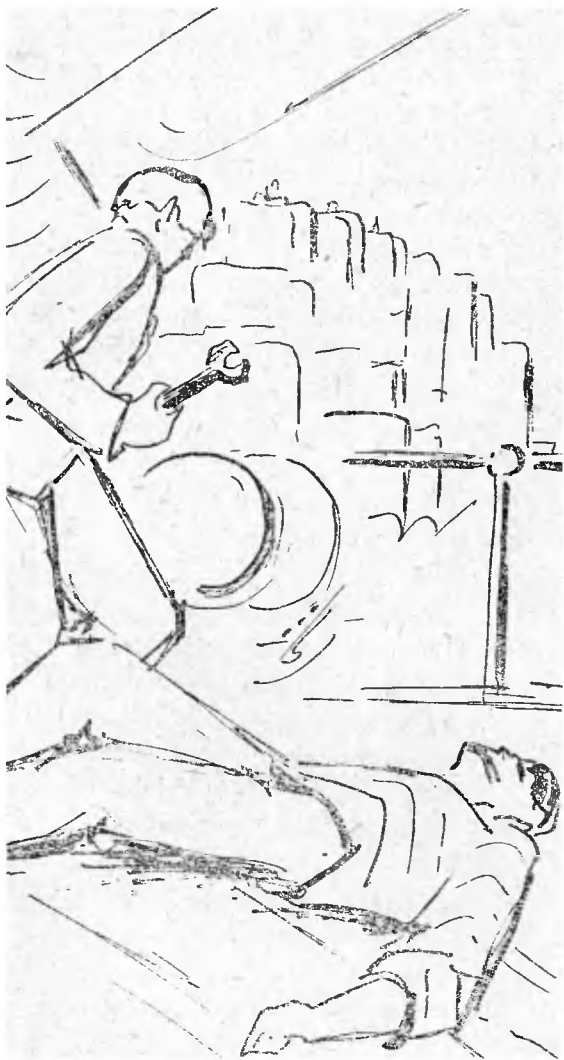
Începusem să mă îndoiesc de eficacitatea acestei paze îndîrjite. Mai mult de jumă-

tate din echipaj făcuse de veghe, cu rîndul, o după-amiază întreagă ; oamenii erau oboșiți și plictisiți și cred că unii dintre ei socoteau măsurile luate de comandant drept o simplă formalitate.

Pasagerul clandestin se afla totuși la bord ! Acesta a fost primul gînd care mi-a fulgerat prin minte cînd am văzut o umbră neagră desprinzîndu-se de sub tenda care acoperea barca de salvare din tribord. Am dat un chiot :

— Puneți mîna pe el ! și am pornit în goană pe urmele lui.

Marinarii au sărit în picioare, încurcîndu-se unii pe alții, și pînă să-și dea seama despre ce e vorba, dușmanul nostru a intrat pe ușa larg deschisă a sălii mașinilor. M-am poticnit de un belciug înfipt în punte. Am căzut, m-am ridicat repede, am pornit mai departe... Auzeam bocănitul pașilor care coborau scara lată spre mașini. După o clipă, jos, răsunînd ca într-o biserică, am auzit un zgomot puternic de metal lovit. M-am oprit în capul scării. Mecanicul al doilea, nea Stamate, zăcea pe grătarele de oțel. Dușmanul a urcat în goană scările... Am încercat să-l opresc în ușă dar m-a lovit în piept întocmai ca atunci, pe strada portului...

— Nea Relu ! am strigat fără voie.

El era. Însuși nea Relu, cu privirea sălbătică, cu barba neagră acoperindu-i obrazii. Am alergat mai departe după el, spre balustradă. Voia să sară pe cheu. În urma mea am auzit alți pași. În stînga — alții. Și în dreapta. Dușmanul era încolțit din toate părțile. Am ajuns la un pas de el. S-a întors, ațintind pistolul spre mine. Înainte de a apuca să tragă, în stînga mea a pocnit ceva asurzitor. Nea Relu s-a frînt pe balustrada peste care nu apucase să mai treacă. Pistolul a căzut cu zgomot pe punte. Un marinar s-a repezit să ia arma, alți doi s-au apropiat de dușman, gata să intervină.

— Trăiește ! a strigat unul apucîndu-l de umăr. E împușcat în mîna dreaptă...

M-am întors să văd de unde venise împușcătura salvatoare. Ștefănescu era lîngă mine. În ochi avea o lumină ciudată. L-a cercetat cu privirea pe rănit, apoi a pus pistolul înapoi în buzunar. M-am repezit la el :

— Tovarășe Ștefănescu, vă datorez viața. Ați tras tocmai la timp. Dar... de unde ați luat revolverul ?

— Din geamantan, a surîs ziaristul.

În clipa aceea l-am simțit atît de drag, de apropiat, încît aș fi vrut să-l îmbrățșez. Ești de-al nostru, omule ! Iar eu, care m-am îndoit tot timpul... Iartă-mă că te-am bănuît pe nedrept ! Mi-am dat seama că nu trebuie să-i ascund nimic. L-am luat de braț și i-am strigat repede, cu răsuflarea tăiată :

— Știți cine era ? Nea Relu, cel cu pachetul de medicamente. Voia să tragă-n mine. El e pasagerul clandestin, dușmanul nostru și al navei ! Dar sînteți ochitor de forță. Bine că nu l-ați omorît...

Ștefănescu a surîs iarăși, urmărind cu privirea pe marinarii care-l duceau pe nea Relu la infirmerie.

— Cum să-l omor ? L-am lovit în mînă, să azvîrle arma aceea blestemată. Și-apoi... avem nevoie de niște lămuriri pe care numai el le poate da. Dar deocamdată nu despre asta e vorba. Trebuie să știm exact ce s-a întîmplat la mașini.

— Nea Stamate ! Ce-o fi cu el ? Hai repede, acolo !

Ne-o luaseră înainte alți marinari. Însuși comandantul alerga în fruntea lor...

Stamate a apărut în capul scărilor. Era palid și avea un cucui zdravăn în frunte pe care-l pipăia îngrijorat :

— M-a luat prin surprindere, nemernicul. Tocmai mă pregăteam să-l altoiesc, cînd m-a lovit cu țeava pistolului. E iute de mîină ca un scamator.

— L-am prins, tovarășe secretar, a strigat cineva.

— Fiți fără grijă, n-o să-și mai poată arăta scamatoriile.

Nea Stamate a clătinat trist din cap :

— Prea tîrziu... A apucat să lovească cu o rangă carcasa regulatorului de la pompa de injecție. Două arcuri de la regulator s-au strîmbat. Nu mai putem porni așa.

— Ce-i cu motorul principal ? a strigat comandantul, care părea că n-a auzit bine.

— Regulatorul de la pompa de injecție e spart.

O tăcere lungă a urmat acestor cuvinte. Comandantul s-a uitat la ceas ; ca la un semnal, toți marinarii și-au privit ceasurile de la mîină. Un murmur a trecut printre rînduri :

— Nouă și cinci...

— Mai avem o oră pînă la plecare...

— O să intrăm în șantier...

— Tot pierdem cîteva zile acolo...

— Să vedem ce spune șeful mecanic...

**Găsirea soluției. În luptă cu secun-
dele. Dialog cu „pasagerul clan-
destin“. Trei întrebări și un singur
răspuns. Controlăm trombele.**

După cum am mai spus, șeful mecanic al navei, Miron, este omul cel mai tăcut pe care l-am cunoscut vreodată. În schimb, despre el se vorbește adeseori în lumea marinarilor. Dacă există regele peștilor și crăiasa albinelor, atunci negreșit că și motoarele au un împărat al lor, iar acest împărat seamănă bine cu Miron.

În momentul în care pe punte și sub punte se petreceau evenimentele descrise mai înainte, șeful mecanic se afla undeva la pupa, în tunelul axului elicei, unde făcea niște verificări numai de el știute. Dar vestea cea proastă l-a ajuns și-acolo; un motorist s-a dus să-l cheme de ur-

gență și Miron a apărut pe punte val-vîrtej, plin de ulei, cu părul căzut pe frunte. Părea să fi înțeles numai pe jumătate ce se întîmplase, așa că Stamate i-a povestit totul de la capăt. Șeful mecanic asculta cu ochii ațintiți spre catargul din prova. Intimidat de privirea aceasta fixă, Stamate s-a poticnit în vorbă de cîteva ori, dar Miron îl îndemna cu glas uscat :

— Și, mai departe ?...

Apoi, Miron, drept răspuns la tot ce i se spusese, i-a făcut semn din cap ajutorului său :

— Hai, Stamate !

Amîndoi au pornit glonț spre sala mașinilor, toți cîți eram pe punte am luat-o după el. În ușa compartimentului, mecanicul al doilea s-a întors spre noi :

— Rămîneți aici, tovarăși. Lăsați-l să cerceteze liniștit defecțiunea. Speranțele nu-s încă pierdute.

Am rămas cu toții acolo, în apropierea compartimentului mașini, triști și tăcuți. Căutam să ghicim ce se petrece înăuntru ; în răstimpuri se auzeau glasurile celor doi mecanici și clinchetul metalic al sculelor lovite de piese. După cîteva minute, Miron a urcat scara, ștergîndu-se pe mîini

cu un ghemotoc de stupă. S-a oprit în fața comandantului. În lumina becului de pe scară, obrajii lui păreau foarte palizi.

— Carcasa regulatorului nu mai e bună de nimic. Trebuie înlocuită. De asemenea și două arcuri. Treaba e de competența șantierului...

— Oare așa de scurtă să fie cursa „Cosînzenei”? a întrebat cu amărăciune nostromul.

— Să intrăm în șantier, aici? Și cine plătește? a întrebat Pavel cu gândul la treburile financiare ale vasului.

— Dar întârzierea încărcăturii? a strigat comandantul. Ce facem cu exponatele?

— Nu-i cu puțință, au strigat cîteva glasuri. Și apoi trebuie să demonstrăm că cu nava noastră nu rămînem în drum!

— Avem carcase de schimb în magazie, a murmurat Miron uitîndu-se în jos. Avem de fapt și un regulator complet... Problema e alta. Numai uzina constructoare poate să înlocuiască regulatorul. Sîntem în termenul de garanție. Dacă se întîmplă ceva uzina nu răspunde. Iar regulatorul e inima motorului...

Comandantul a făcut un gest larg :

— Oare o să lași pe „Cosînzeana” să rămînă în drum din cauza motorului ?

— Îmi iau răspunderea, tovarășe comandant, să înlocuiesc regulatorul...

— Vom împărți răspunderea pe din două, tovarășe Miron.

— Și noi, și noi vom răspunde, au sărit toți marinarii într-un glas.

Din clipa aceea, timp de trei ore, mecanicii au muncit cu încordare, îndîrjit. Miron făcuse socoteala că treaba ar putea fi terminată către dimineață ; ei bine, se vede că un mare cunoscător al motoarelor poate fi în același timp slab cunoscător de oameni. Pronosticul lui a fost dărîmat, dat peste cap.

În numai două ore regulatorul a fost montat. Miron a rugat atunci pe toți ceilalți să părăsească locul și a rămas singur cu Stamate, ca să execute o verificare minuțioasă înainte de a porni. Am urcat cu toții pe punte.

Și cum stăteam aplecat peste spirai, urmărind ce se întîmplă jos, am simțit o mîna pe umăr. Era Ștefănescu.

— Ascultă, Georgică, comandantul e de părere să-l vizităm pe amicul dumitale...

— Nu înțeleg.

— Hai să stăm de vorbă cu *nea Relu*.

Comandantul ne aștepta jos, pe coridorul de la pupa. Aici, zgomotele de afară pătrundeau cu greu ; ai fi zis că nimic nu se întâmplase la bordul „Cosînzenei“.

— Cred că o să-l mănînc de viu, a mormăit căpitanul Jianu. Abia aștept să-l văd la față...

— Să fim calmi, tovarășe Jianu, l-a sfătuit ziaristul. Trebuie să-l facem să vorbească, să ne spună el însuși cine l-a ajutat să pătrundă la bord. Cu toate că și fără asta, o să aflăm în cele din urmă despre cine e vorba...

— În echipajul meu e unul care-a ajutat un astfel de bandit ? Cred că exagerați, tovarășe. Și mă rog cine e acela ?

— Să sperăm că ne va spune *nea Relu*. În caz contrar, găsim o altă cale. Dar despre asta vom vorbi după aceea. Să intrăm, dacă n-aveți nimic împotrivă.

Comandantul a intrat primul în infirmerie. După el, Ștefănescu, iar pe urmă, eu. Felcerul a sărit de pe scaun și s-a apropiat de comandant să-i explice cum stau lucrurile. Rănitul primise îngrijirile necesare ; mîna dreaptă îi era acoperită

cu pansamentul alb care pornea de la umăr și se termina mai jos de cot.

— N-a fost lovit osul, a ținut să precizeze felcerul. Ca să prevenim infecția i-am făcut penicilină.

— Merita ? s-a încruntat comandantul, și Ștefănescu i-a făcut semn să se liniștească.

Nea Relu era culcat cu fața-n sus. Nici nu întorsese privirea să vadă cine intră. La îndemnul lui Ștefănescu m-am apropiat de pat :

— De ăștia-mi ești, nea Relu ! Acuma înțeleg cum e cu copilul cel bolnav...

Dușmanul nostru mi-a recunoscut glasul și s-a întors repede să mă privească. Atunci i-am văzut bine fața și m-am îngrozit. Clipirea deasă a pleoapelor nu reușea să-i ascundă strălucirea plină de ură a privirii.

— Ce vrei ? a rostit el cu glas spart. Ați fost mai tari și ați câștigat. Dacă nu țintea așa bine...

— Ce-ai fi făcut ? a râs Ștefănescu. Ai fi lovit un om. Sau doi. Sau trei. Dar cum îți închipui că puteai înfrînge un echipaj întreg ? Te-ai bazat pe un calcul greșit, domnule... Apropo, Relu și mai cum ?

— Ești curios, tinere ? Caută-n cartea de telefon !

— Bun. Nu-i nimic. Cînd te mușcă un cîine, n-are importanță de-l cheamă Bubi sau Grivei. Mai bine spune cum ai ajuns pe navă. Cine te-a ajutat ?

— Iar ești curios.

— N-am venit aici să ne facem complimente, a intervenit comandantul abia stăpînindu-se. Răspunde la întrebare. Cine te-a ajutat ?

— Sfîntul Sisoe, vă spun pe cuvînt, a zis nea Relu ațintindu-și iarăși ochii în tavan.

— Taci ? a reluat Ștefănescu. Treaba dumitale. Atunci spune, cum ai ajuns în acțiunea „Colos“ ?

Relu a tresărit, a întors capul spre Ștefănescu, apoi a rîs batjocoritor :

— Începutul promite. Mai departe ? Continuă, că e interesant.

— Să continui ? Bun... Spui că te cheamă Relu. Frumos nume. L-ai ales însă greșit. Seamănă a diminutiv de la Carol... Carol Mărculescu, vreau să spun. Credeam că misiunea dumitale e doar să numeri tancurile ce ies pe poarta unei anumite unități militare...

Nea Relu s-a albit la față, iar eu, comandantul și felcerul am rămas cu gurile căs-cate. După o clipă dușmanul nostru și-a recăpătat stăpînirea de sine și a încercat chiar să zîmbească :

— A, tovarășul e de la securitate. Acum înțeleg...

— Ești perspicace, domnule Mărculescu. Sper că acum te-ai hotărît să vorbești.

— Să vorbesc ? Despre ce ? Despre starea atmosferică, cu plăcere. Dar nu cred că vă interesează. Nu-s șanse să ieșiți curînd în larg...

Juca tare banditul. Dar Ștefănescu nu părea intimidat, cu toate că se afla în fața unui spion cu experiență. Și cît de bine o făcuse pe ziaristul !

— Nu vrei să spui ? a întrebat el. Nu-i nimic. Te încredințez că foarte curînd o să-ți revezi complicele. Nu de alta, dar n-aș vrea să te plictisești aici...

În clipa aceea o trepidație ușoară s-a simțit pe toată nava. Sticlutele de pe nop-tieră s-au ciocnit cu un clinchet mic. Ră-nitul a ridicat capul de pe pernă și a ascultat cu atenție.

— Cum așa ! a șoptit el răgușit. Motorul ?

— Crezi că așteptam banii dumitale ca să-l reparăm ? l-a întrebat batjocoritor comandantul. Vezi bine că ai dat greș și de data asta. Acuma, cînd totul e pierdut, nu poți decît să mărturisești adevărul. Cu ajutorul cui ai ajuns la bord ?

— Nu spun nimic, s-a îndîrjit Carol Mărculescu.

— O să spui în fața instanței, a răspuns liniștit Ștefănescu. Îți repet : foarte curînd omul dumitale va fi aici. Ne descurcăm și singuri...

— Să mergem, că-ncepe manevra de plecare, a zis comandantul apoi îndreptîndu-se spre felcer : Dumneata, tovarășe, rămîi aici de gardă, pînă trimit pe cineva să te schimbe.

— Am înțeles ! N-aveți nici o grijă, tovarășe comandant. Nu mă mișc de lîngă el !

După ce-am ieșit pe coridor, Jianu s-a întors spre Ștefănescu :

— Sînteți un om excepțional. Va să zică, îl cunoașteți mai de mult ?

— Avem și noi clienții noștri... a murmurat Ștefănescu.

Îmi stătea pe limbă o întrebare. M-am codit cîteva clipe și în cele din urmă i-am spus :

— Un singur lucru nu înțeleg. L-ați întrebat de cîteva ori pe banditul acela despre complicele lui, ba i-ați promis că o să i-l aduceți cît de curînd, să-i țină tovarășie.

— Chiar așa, tovarășe Ștefănescu, a spus repede comandantul, sînteți totuși convins că l-a ajutat cineva ?

Ștefănescu ne-a învăluit pe amîndoi într-o privire rapidă, apoi a început :

— S-o luăm de la capăt. Nu mai încape îndoială că acest Mărculescu a fost la bordul navei încă de la-nceputul călătoriei, nu-i așa ? Bun... Prima întrebare : putea urca singur pe vas, folosind ceața din noaptea plecării ?

— Nu, a recunoscut comandantul. I-ar fi trebuit o scară sau măcar o parîmă aruncată de la bord.

— Să zicem că, ajutat sau nu, Mărculescu a ajuns pe navă. Unde a stat ascuns atîtea zile ?

— Asta mă întreb și eu, a mormăit comandantul. Nava o cunoașteți destul de bine acum : cabinele sînt ocupate, la motoare sînt oameni tot timpul, pe coridoare se circulă, pe punte nu mai vorbim... Cu

neputință să ascunzi măcar un șoarece. Doar în magazine...

— E singurul loc posibil, mi-am dat și eu cu părerea.

— Întocmai, a încuviințat Ștefănescu, Urmează a doua întrebare : putea rezista acolo două săptămîni, fără ca cineva să-i aducă apă și mâncare ?

— Dar cum să comunice cu el ? Magazinele sînt închise ermetic, cu mare strășnicie. În marș nu se desfac decît trombele...

— Aha ! Trombele ? s-a bucurat Ștefănescu. N-ar strica să le cercetăm un pic... Dar înainte de asta, întrebarea a treia : Mărculescu n-a ieșit nici o clipă din magazie, deci n-a putut el să arunce parîma la elice. Cine a aruncat-o ? Concluzia se impune de la sine : la toate trei întrebările, răspunsul e că Mărculescu nu putea acționa fără un complice aflat printre oamenii bordului !

Comandantul și-a dres glasul, neștiind ce să răspundă. Părerea lui, că nimeni din echipaj nu poate fi amestecat în această afacere, era definitiv răsturnată. Eu ascultam uimit felul cum judeca Ștefănescu și nu găseam nici un cusur raționamentelor lui. Unde-i Mateianu mă gîndeam, să ia și el o mică lecție...

— Haideți să controlăm trombele, a hotărît căpitanul Jianu. Georgică, vii să ne dai o mîină de ajutor ?

Am verificat fiecare trombă în parte și n-am găsit nimic suspect ; numai la tromba a doua din tribord, mi-am dat seama că sita de protecție, aflată în interior, se mișcă de la locul ei.

— Asta-i ! a zis triumfător Ștefănescu, rezemîndu-se de pîlnia uriașă de metal. Pe aici îi trimitea mîncare și apă... Rămîne să vedem cine-i acela...

— Stați așa ! am șoptit eu simțind un fior rece prin șira spinării. Poziția asta îmi amintește... Da ! Cred că e Cerbu, timonierul. De cînd am plecat din port, în fiecare dimineață îl vedeam aici, chiar în locul acesta. Fuma și se uita la soare, banditul...

— Nu putem fi siguri, tovarășe Georgică, m-a domolit Ștefănescu. E drept că și eu am observat ceva suspect la Cerbu, dar de la presupuneri pînă la convingerea deplină e o bucatică de drum. Cerbu e timonier...

— Da, în cartul „zero-patru“, a completat comandantul. În cartul de la miezul nopții, cartul cîinelui, cum îi spuneau marinarii cei vechi.

— Ei bine, o să ne gîndim la o posibilitate de a afla adevărul. Deocamdată, să ne vedem în larg...

— Sîntem gata de manevră, a strigat secundul de sus, de pe puntea de comandă.

— Bine, vin imediat, a răspuns Jianu cu ochi strălucitori de mîndrie și a pornit sprinten spre comandă.

Din nou în larg. O reprezentație cu tîle. Cartul de la miezul nopții. Unde naiba am nimerit cu nava? „Mergeți și arestați-l!”

În clipa cînd secundul mi-a ordonat să desfac legăturile de la pupa am simțit o adevărată emoție : plecam, în sfîrșit, din acest port unde într-o singură zi se petrecuseră atîtea întîmplări ! Am desfăcut parîmele cele groase așa de bucuros, încît mi se părea că mînuiesc niște sforicele ! E drept că-mi aminteam de fata blondă din bar și-mi părea rău că n-am apucat să schimb cu ea măcar cîteva cuvinte. Cine știe cînd voi mai trece prin locurile astea ? În cîteva zile aveam s-o uit, și-apoi pe strada mea din Constanța locuiesc cel puțin zece fete tot așa de frumoase... Dar parcă marinarul are timp de ele ? În scurtele ră-

gazuri cît poposești în port, abia dacă ai vreme s-arunci cîte-o privire ; pe urmă iarăși marea vicleană te subjugă, te dăruie ei, și numai în serile cu lună, cînd briza pare cîntec, îți zboară gîndul spre țarm..

— Două ore ? a strigat Stamate de undeva, dinspre prova. Păi dacă adăugăm o milă la fiecare oră, într-o zi și-o noapte luăm înapoi ce-am pierdut.

Am auzit murmure de aprobare. Se încinsese iarăși pe punte taifasul tradițional după plecare.

— Și parcă „Cosînzeana“ noastră merge mai bine cu regulatorul cel nou, pe cuvînt de cinste ! a adăugat mecanicul al doilea.

M-am apropiat de ei. După peripețiile zilei, oamenii se bucurau de liniștea și monotonia care-i înconjura ; portul rămăsese mult în urmă, iar luminile șalupei care ducea pilotul înapoi în port abia se mai vedeau. Era aproape miezul nopții. Cineva a căscat prelung, cîțiva inși au rîs recunoscînd că într-adevăr le e somn și în cîteva clipe au dispărut cu toții în cabine. Tocmai cînd voiam și eu să le urmez pilda, Ștefănescu mi-a făcut un semn tainic cu capul, să nu mă grăbesc. L-a chemat și pe nostrom, care făcea un ultim control al punții înainte de culcare..

— Dacă nu picați de somn, vă pot oferi o mică reprezentație teatrală, ne-a spus ziaristul în șoaptă. În patru ore e foarte probabil să punem mîna pe complicele lui Carol Mărculescu.

— Cum așa ? am întrebat cu mirare. Pentru asta e necesară o piesă de teatru ?

— N-am avut altă cale, a spus cu tîlc Ștefănescu. Autorii piesei sîntem noi : tovarășul Pavel și cu mine. Iar primul act s-a și consumat. Vreți să vă spun cum vine ?

— Mai e vorbă !

— Atunci iată, pe scurt, cum s-au petrecut lucrurile...

...Îndată după plecarea navei, comandantul chemase pe toți timonierii și ținuse să le precizeze : M-am uitat adineauri pe hartă ; drumul nostru trece chiar prin nordul unui poligon, după cum mi s-a atras atenția în port, unde fac exerciții nave militare. E de ajuns să greșești cîteva grade mai la sud, că te și trezești cu navele de patrulare, venind să-ți ceară socoteală : ce-ai căutat în zona lor ? Așa că, încordați-vă atenția. Asta în special pentru Cerbu care va fi de cart la noapte, după ora zero.

— Cam așa s-au petrecut lucrurile, a încheiat Ștefănescu cu un zîmbet. Dacă Cerbu e într-adevăr complicele lui Mărculescu, atunci o să caute cu tot dinadinsul întîlnirea cu navele, drept pretext ca să se salveze, el și cu amicul din infirmerie. Va încerca, probabil, să dea semnale luminoase...

— Bine ticluit, am exclamat eu cu admirație.

— Dar poligonul acela există într-adevăr ? a întrebat îngrijorat nostromul.

— Dacă există ? Vorba comandantului : nu-i nevoie de nici un poligon. Și-apoi cine ar avea interesul să se trezească sub reflectoarele canonierelor ?

— Da, da... Piesa dumneavoastră face banii, a spus nostromul pe gînduri. Numai să reușească... Să vedem deznodămîntul...

— Mă duc la culcare, a spus Ștefănescu. Dacă vin și eu, s-ar putea ca amicul să se sperie și să-mi rateze piesa. Noapte bună !

— Noapte bună ! am răspuns, apoi m-am întors spre nea Mantu : Haidem sus, în comandă, să ne găsească Cerbu acolo. Așa n-o să bănuiască nimica...

Tovarășul Jianu stătea la locul lui obișnuit, pe scaunul înalt din dreapta timonierului. Strîngea țigaretul de cireș între

dinți și se uita mereu la ceas. Pavel era și el în comandă. Căuta să pară liniștit, dar i se citea pe față nerăbdarea...

Cînd limbile cronometrului montat pe peretele din față al comenzii s-au suprapus în dreptul cifrei 12 a apărut și Cerbu, punctual și semeț, să-și ia cartul în primire. Celălalt timonier i-a spus ce drum compas trebuie să țină, l-a făcut atent că vîntul bate dinspre prova tribord și că nava „trage“ spre stînga, i-a dorit „cart bun“ și a plecat la culcare.

— Mă duc și eu să mă-ntind nițel, a hotărît comandantul. E mare bună, avem vizibilitate excelentă... Grijă multă la cele ce v-am spus. Dacă intervine ceva, anunțați-mă.

A intrat în cabina învecinată, iar eu și cu nostromul ne-am continuat partida de șah întreruptă. După vreo jumătate de oră am tresărit, auzind glasul secundului :

— Cerbule, ce-i cu tine ? Vezi că te abați de la drum ?!

— Vîntul, tovarășe Pavel. Ne derivează mereu. Cred că am lucrat cu unghiuri prea mici de cîrmă.

— Bine, fii mai atent.

Secundul a continuat să moțăie pe scaunul din față compasului giroscopic. După

altă jumătate de oră, și-a luat în tăcere sextantul și a ieșit pe pasarelă. Am privit în urma lui, apoi eu și nostromul ne-am uitat cu înțeles unul la altul. Deznodământul se apropia...

Pavel a revenit la comandă cu un aer foarte firesc. A pus sextantul la locul lui, în cutia lăcuită, căptușită cu catifea albastră, și a intrat în camera hărților să calculeze punctul navei. Calculul ăsta e o treabă cu care ofițerul de cart se îndeletnicește destul de des în timpul marșului ca să vadă dacă poziția reală a navei, socotită în raport cu aștrii, corespunde cu punctul de pe hartă unde trebuia să ajungă nava la o anumită oră. Așa se corectează abaterile de la drum pe care le dau curenții, vântul și erorile timonierului. Tocmai de aceea Cerbu nu vedea nimic suspect în mișcările secundului, ci continua să-și îndeplinească liniștit serviciul la timonă ; auzeam în răstimpuri bîzîitul servomotoarelor electrice care transmiteau la cîrmă comenzile date prin rotirea timonei. Dar iată-l pe Pavel ieșind agitat din camera hărților :

— Dă-te la o parte, dă-mi mie timona, i-a spus lui Cerbu și a început să execute

manevrele necesare pentru aducerea navei la cursul ei.

— Unde naiba am nimerit cu nava? Treziți-l pe comandant.

Nostromul s-a îndreptat repede spre careul comandantului, dar Jianu auzind soneria telegrafului ieșise deja și se opri-se în ușa :

— Ce-i, tovarășe Pavel?

— Am făcut punctul navei și l-am pus pe hartă. Sîntem în raionul interzis din sud. Iar colo, în tribord, se văd niște lumini. Am impresia că sînt nave militare, judecînd după viteză...

— Cum așa? s-a mirat comandantul. Ai calculat bine? Să nu fie vreo eroare... Ia dă-mi și mie sextantul...

În alte împrejurări, neîncrederea comandantului în calculele ofițerului secund ar fi însemnat o adevărată insultă, un lucru de necrezut. Dar... vorba lui Ștefănescu, așa era piesa. Nervii lui Cerbu trebuiau puși cît mai mult la încercare.

Fără să se grăbească, Jianu a luat sextantul și cronometrul și a ieșit pe pasarelă. Eu și cu nostromul am lăsat baltă partida de șah, doar începuse ultimul act al reprezentației.

Profitînd de învălmășeală, Cerbu a ieșit în fugă din comandă. Secundul a zîmbit cu înțeles, iar nostromul a clătinat din cap și a mormăit o înjurătură lungă.

— Dar unde-i Cerbu ? a întrebat Jianu intrînd în comandă. Nu cumva s-o fi dus să dea semnale navelor de colo ? Ia haideți pîn-afară, la tribord !

Am ieșit cu toții. De pe pasarelă, apa abia se ghicea, întinzîndu-se sub noi ca o prăpastie neagră. Am privit cu atenție de-a lungul bordajului. Toate iublourile erau întunecate. Deodată am văzut țîșnind o rază de lumină care scotea din beznă crestele mate ale valurilor. Raza s-a stins și a strălucit din nou mai scurt, pe urmă iar s-a stins, ca după o clipă să se reaprindă...

— Cere ajutor în alfabetul morse, a șoptit secundul.

— E în club, a adăugat nostromul. Acolo nu stă nimeni la ora asta...

— Mergeți și arestați-l pe Cerbu, a ordonat cu gravitate căpitanul Jianu. Și să-l aduceți sus, la judecată. Tovarășe Pavel, să se prezinte cartul următor !

**Ascultăm o poveste tristă și urită.
Asa a ajuns pachetul lui nea Relu
la bord. O să sosim la vreme !**

— Ia spune, tâlharule, cum ai ajuns trădător ? a strigat căpitanul Jianu cu ochii scînteind.

Cerbu stătea în picioare, între mine și nostrom. Stătea adus de spate, cu umerii căzuți, cu privirea ațintită-n jos și răsufla greu. Cînd am intrat peste el, în club, și cînd nostromul i-a strigat să stingă lanterna, și-a dat seama că orice speranță e pierdută și că „ultima șansă“ îi scapă printre degete. Poate de teamă, poate dîndu-și seama că nu are sorți de scăpare, nu ne-a opus nici o rezistență ; a stins lanterna de semnalizare și i-a întins-o nostromului cu gesturi moi, neprecise, ca

de somnambul. Urcase scările ca-n vis, tăcut și parcă amețit. Cînd a auzit glasul care-l acuza, pătrunzător și aspru, a tresărit, ca lovit de bici, a încercat să ridice privirea rătăcită, și întîlnind ochii necruțători ai comandantului a coborît fruntea. Părea că abia acum își dă seama cu adevărat de starea lui : un trădător prins asupra faptului, un complice al dușmanului, devenind prin aceasta el însuși un dușman.

— Răspunde, nemernicule, cum ?

Cerbu a înghițit în sec și a zis cu glas sufocat :

— Eu, tovarășe comandant...

— Nu sînt tovarăș cu trădătorii. Și nu știu ce mă oprește să te azvîrl peste bord, chiar în clipa asta, să curăț vaporul de un om care nu merită numele de om, de unul care nu-i demn să mănînce pîinea frămîntată de mîini cinstite...

Cerbu tăcea.

— De ce-ai abătut nava de la drum ?

Iarăși tăcere. Comandantul fierbea de furie. Și-a scos țigaretul lui vechi, l-a dus la gură și în clipa următoare am auzit o mică trosnitură. A aruncat cît colo țigaretul spart și a zis încet, adresîndu-se lui

Ștefănescu care apăruse fără veste în comandă.

— Tace banditul. Uite în cine am avut încredere ! Puteam să jur că-i omul cel mai cinstit de pe fața pământului. Pe cînd el... și-a trădat tovarășii, și-a trădat țara, intrînd în slujba dușmanilor. Hai, spune, cum ai ajuns atît de jos ?

Cerbu a tras aer cu gura deschisă, ca un pește abia scos din apă. A înghițit în sec. Cred că i se uscaseră gîtlejul, fiindcă am auzit un fel de cloncănit. A zis apoi cu glas spart, umil, de parcă nu era cel al lui Cerbu de odinioară, care-i lua în bătaie de joc și pe marinarii mai bătrîni :

— Oameni buni, sînt vinovat. Eu, în tinerețea mea, m-am ocupat cu treburi necinstite... Cu contrabandă. Cînd erau gata să pună mîna pe mine, am ucis un om.

Am ascultat în seara aceea, acolo în comandă, mărturisirea lui Cerbu. Am ascultat o tristă și urîtă poveste, cu fapte petrecute de mult, înainte de război. Cerbu și Carol Mărculescu trăiau într-un mic port dunărean. După cele săvîrșite, Cerbu fusese nevoit să fugă din orașul acela de pe țărmul Dunării. Se stabilise apoi la Constanța, cîtva timp a lucrat prin port și, după război, a ajuns marinar de cursă

lungă. Își ascunsese bine trecutul ; nicio-dată nu-l supăraseră nimeni cu ceva. A trăit așa, pînă la ambarcarea pe nava „Cosînzeana“.

Ascultam tăcuți vorbele acestui om pe care-l socotisem tovarăș, membru al familiei noastre marinărești. Vorbea răgușit și, în răstimpuri, își trecea palma peste fruntea șiroind de sudoare. Părul rar și galben, pe care și-l pieptăna totdeauna cu mare grijă, îi atârna acum peste frunte, în şuvițe subțiri și umede. Privirea-i rătăcea prin colțurile comenzii sau rămînea pironită în ceafa lui Mihu, care-i luase locul la timonă. N-avea curaj să se uite în ochii noștri. Ce curaj să mai aibă un ticălos ca dînsul ?

— ...Cînd am fost transferat pe „Cosînzeana“ a apărut Carol Mărculescu, a urmat Cerbu oftînd adînc. Spunea că mă urmărește de săptămîni de-a rîndul, că are nevoie de ajutorul meu. Mi-a vorbit despre operația „Colos“. Promise misiunea să împiedice sosirea exponatelor romînești la tîrgul internațional și, mai mult decît atît, trebuia să producă navei avarii, într-un cuvînt s-o compromită, vrînd desigur să demonstreze prin aceasta că ea nu este o realizare de înalt nivel tehnic.

— Cum ai îndrăznit să te gîndeşti măcar la asta ? l-a întrebat mînios Jianu. Ştiai că blestemata asta de operaţie „Colos“ loveşte în interesele ţării ? Ştiai sau nu ştiai ?

— La început n-am vrut să accept, s-a dezvinovăţit cu umilinţă Cerbu. Dar Mărculescu mi-a spus că martorii crimei mai trăiesc şi că nu le-ar fi greu să-mi dea de urme, dacă ar afla unde şi sub ce nume mă ascund. „Soarta ta o am aici“, spunea el arătîndu-şi unghia degetului mic. Ştiam că nu glumeşte ; avea o misiune precisă şi era în stare să facă orice ca s-o îndeplinească... A vrut să-mi dea o mină cu explozie întîrziată, ca s-o aşez în magazie, printre exponate. L-am refuzat, spunîndu-i că sînt suspectat şi că mina ar fi descoperită imediat. Şi apoi, îmi risc viaţa... „Nu fi prost, mi-a răspuns el. Mina nu va arunca nava în aer, ci doar o să-i provoace o avarie să rămînă în larg, apoi cînd o s-o repare, mai facem una şi aşa mai departe, că prea se mîndresc cu „Cosînzeana“ lor. Garantez reuşita „sută la sută“. I-am răspuns din nou că mi-e imposibil să fac ce-mi cere. „Atunci vom lucra împreună, mi-a zis. În seara plecării să laşi o parîmă peste bord.

Vin să călătoresc cu tine. Voi avea grijă să mă ascund bine și să-mi dai de mâncare pe drum. Dacă nici asta nu vrei să faci, ține minte : la întoarcere, îndată ce pui piciorul pe uscat, o să te aștepte cîtiva inși în uniformă și-o mașinuță bine închisă...” Am făcut ce mi-a cerut. În seara plecării a urcat la bord, a pus mina sub sondă, iar cînd a sosit ultimul transport, în învîlmășeală l-am dus în magazia de la pupa. Așa a pătruns Carol Mărculescu la bord. Mai departe știți cum a fost. Comunicam cu el prin tromba de aerisire, pe acolo-i aduceam mîncare, noaptea, după ce ieșeam din cart. El m-a îndemnat să arunc parîma la elice, un incident care nu bătea la ochi...

— Cîine ! a scrîșnit căpitanul Jianu. Și focul din magazie ?

— Nu l-am pus eu, n-am nici o vină în asta, a șoptit repede Cerbu.

— Da ? N-ai nici o vină ? a intervenit domol Ștefănescu. Nici în defectarea motorului ? Atunci cine-i vinovat ? Cine l-a ajutat pe banditul celălalt să ajungă la navă ?

— Îmi recunosc greșeala, a șoptit iarăși Cerbu. Știu că merit...

— Ai să primești ce meriți, nu te teme ! l-a întrerupt Ștefănescu cu glasul înăsprit deodată.

— Pentru un moment, a adăugat Jianu, o să-ți iei locul lângă complicele tău. Iar dacă ești prea nervos, se mai găsesc parîme pe vaporul ăsta...

— Nu-i nevoie să mă legați. Într-un fel sînt bucuros că s-a sfîrșit așa. N-am cauzat rău nimănui, iar „Cosînzeana“ va ajunge la vreme...

— N-ai dreptul să te bucuri de asta, a spus cu tristețe secundul. Se bucură oamenii cinstiți, adevărații oameni. Tu, Cerbule, nu te mai numeri printre ei.

Comandantul și-a aprins o țigară și s-a întors spre secund :

— Luați-l de aici. Să nu-l mai văd pînă sosim în țară !

Nostromul a făcut un semn cu capul : „Haide !“ Cerbu s-a întors ca un automat și a pornit în urma lui. Am ieșit și eu. În urmă am auzit glasul comandantului :

— Am recuperat de-acum din întîrziere. Și principalul este că „Cosînzeana“ noastră plutește și că nu ne-am făcut de rușine ; constructorii pot fi mulțumiți de noi ! O să sosim la vreme !

„Știți și singuri ce aveți de făcut...”

Așa s-a desfășurat prima călătorie a navei „Cosînzeana”. E de prisos să adaug că transportul a ajuns cu bine la destinație, eu însumi, împreună cu alți tovarăși de pe navă, am dat o mînă de ajutor la instalarea exponatelor în pavilionul pe care scria cu litere uriașe de neon : ROMANIA“.

După ce-am făcut plinul de apă și carburanți, iar nea Arvinte și-a reîntregit rezervele de cutii, borcane și sticle, din cambuză, am pornit din nou spre țară. Întoarcerea s-a desfășurat în deplină liniște. Ștefănescu și noi toți au făcut plajă după placul inimii, pe cînd „Cosînzeana“

se apropia tot mai mult de țărmul drag al patriei...

La proces a luat parte tot echipajul : atît Carol Mărculescu, cît și unealta lui, Cerbu, și-au luat răsplata pe măsura faptelor lor. Fiecare om din echipaj a avut de învățat din întîmplările acestei călătorii, iar cînd comandantul îi instruiește pe noii veniți la bord, cînd le dă sfaturi cum să se poarte prin porturile străine sau cînd vorbește despre vigilență, negreșit aduce vorba despre operațiunea „Colos“. În acele seri nu se culcă nimeni pe navă ; stăm la sfat pînă după miezul nopții, depănînd întîmplările pe care vi le-am povestit aici.

Cu locotenentul major de securitate Ștefănescu mă întîlnesc din cînd în cînd, la întoarcerea din larg. El mă recunoaște de departe, se oprește și dă mîna cu mine, întrebîndu-mă cum o mai duc cu navigația și dacă am ceva nou de povestit în materie de aventuri. Odată l-am întrebat dacă nu vrea să mai facă un drum cu nava noastră. El a zîmbit și-a ridicat din umeri :

— De ce ? Nu mai e nevoie. Știți și singuri ce aveți de făcut !

CUPRINS

	<u>Pag.</u>
I. Cum se ține un jurnal. Despre mine și despre nava „Cosînzeana“. Nea Relu e curios. Vine comisia cu vestea plecării.	5
II. Încerc rețeta nostromului. Nea Relu apare din nou. O rugămintă ciudată. Omul pare bine informat. „Nu scapi așa ușor!“	29
III. Ridicăm ancora. Ziaristul s-a ținut de cuvânt. Descoperirea nostromului. Îmi amintesc ce ne-a spus președintele.	47
IV. Cîte ceva despre comandant. „Vaporașul ăsta e românesc!“ Mai povestesc de două ori despre nea Relu. „Cosînzeana“, nava mea din vis, e ținta u-neltirilor dușmane!	71
V. Zile obișnuite. Vine vremea rea, iar nostromul tună și fulgeră. Ștefănescu pune întrebări ciudate. Care-i adevărul?	89
VI. Se arată iarăși mîna dușmanului. O noapte grea. Eu și cu Stamate devenim scafandri. Peste o oră acostăm!	105

VII. Gînduri la sosirea în port. Descărcarea merge repede. Bucuria nostromului e scurtă. Incendiu la bord ! Ștefănescu își spune părerea.	124
VIII. Coborîm pe țarm. „Avem mulți prieteni !“ Un necunoscut ne spune o poveste uluitoare. Operațiunea „Colos“. Nu-i timp de pierdut !	138
IX. Față-n față cu dușmanii. „O.K., e rîndul dumitale !“. Sosim la bordul „Cosînzenei“.	154
X. Dăm ochi cu comandantul. Mateianu vede agenți secreți acolo unde nu sînt. Ordinul căpitanului Jianu. Ce se întîmplă cu ziaristul ?	157
XI. Pasagerul clandestin iese la iveală. Pericol la motoare ! „De unde ați luat revolverul ?“ Așteptăm părerea șefului mecanic.	165
XII. Găsirea soluției. În luptă cu secunde. Dialog cu „pasagerul clandestin“. Trei întrebări și un singur răspuns. Controlăm trombele.	174
XIII. Din nou în larg. O reprezentație cu țîlc. Cartul de la miezul nopții. Unde naiba am nimerit cu nava ? „Mergeți și arestați-l !“	187
XIV. Ascultăm o poveste tristă și urîță. Așa a ajuns pachetul lui nea Relu la bord. O să sosim la vreme !	195
XV. „Știți și singuri ce aveți de făcut...“	204

Redactor responsabil : E. GROZEA

Tehnoredactor : GH. CUCOȘ

*Dat la cules 21.10.64. Bun de tipar 03.12.64.
Apărut 1964. Hârtie semivelină satinată
de 64 g/m². Format 760×920/32. Coli
editoriale 5,64. Coli de tipar 6¹/₂. C.Z.
pentru bibliotecile mari și mici 8R-32.
B360.*

Întreprinderea poligrafică „Tiparul”,
Str. Izvor nr. 137, București — R.P.R.,
c. 10.093

De același autor :

SUFLET DE MARINAR

— versuri —

Ed. militară 1956

ECHIPAJUL

NAVEI „R-305“

— povestire —

Ed. militară 1961

CATARGE LA ORIZONT

— povestire —

Ed. militară 1963

*Cartea
Orasului*

IN ACEEAȘI COLECȚIE

AU MAI APĂRUT :

THEODOR CONSTANTIN

A doua repriză
povestire

MIHNEA MOISESCU

Tărie
schițe și povestiri

AUREL MIHALE

Hotărîrea
povestire

EUGEN TEODORU

Flăcări pe chei
schițe și povestiri

VOR MAI APĂREA :

LAURENTIU FULGA

Concertul pentru două viori
nuvelă

ION GRECEA

La cumpăna nopții
schițe și povestiri